

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΡΣΑ)

ΑΘΗΝΑ 13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2009

Περιεχόμενα

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ	Error! Bookmark not defined.
Κεφάλαιο Α΄ : Ορισμοί, Περιεχόμενα και Διαδικασίες	5
Άρθρο 1. Ορισμός και Περιεχόμενο του ΡΣΑ	5
Άρθρο 2. Η Θέση του ΡΣΑ στο Σύστημα Σχεδιασμού	6
Άρθρο 3. Διαδικασία Σύνταξης, Έγκρισης και Αναθεώρησης του ΡΣΑ.....	6
Κεφάλαιο Β΄ : Στόχοι και Κατευθύνσεις Πολιτικής	8
Άρθρο 4. Στρατηγικοί Στόχοι του ΡΣΑ.....	8
Άρθρο 5. Ισορροπη Οικονομική Ανάπτυξη, Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και Ενίσχυση του Διεθνούς Ρόλου της Αθήνας.....	8
Άρθρο 6. Βιώσιμη Χωρική Ανάπτυξη, Συνετή Διαχείριση και Προστασία των Φυσικών Πόρων, του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.....	11
Άρθρο 7. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής, Κοινωνική και Χωρική Εξισορρόπηση των Πόρων και των Ωφελειών από την Ανάπτυξη	15
Κεφάλαιο Γ΄ : Χωροταξική Οργάνωση	16
Άρθρο 8. Χωρικές Ενότητες	16
Άρθρο 9. Γενικές Κατευθύνσεις για την Ανάπτυξη των Χωρικών Ενότητων.....	16
Άρθρο 10. Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Ενοτήτων ΡΣΑ	20
Άρθρο 11. Δίκτυο Πολεοδομικών Κέντρων – Οικιστικό δίκτυο.....	24
Άρθρο 12. Στρατηγικοί Άξονες και Πόλοι Ανάπτυξης.....	27
Κεφάλαιο Δ΄:Οικιστική Ανάπτυξη, Πολεοδομική Οργάνωση και Διαχείριση του Αστικού και Εξωαστικού Χώρου.....	32
Άρθρο 13. Κατευθύνσεις Οικιστικής Ανάπτυξης και Πολεοδομικής Αναμόρφωσης	32
Άρθρο 14. Αναπλάσεις Αστικών Περιοχών	34
Άρθρο 15. Οριζόντιες Δράσεις Διαχείρισης του Αστικού Χώρου	36
Άρθρο 16. Αναβάθμιση Αστικού Τοπίου	38
Άρθρο 17. Παρεμβάσεις Μητροπολιτικού Χαρακτήρα	39
Άρθρο 18. Σχεδιασμός του Εξωαστικού Χώρου	40
Άρθρο 19. Σχεδιασμός και Διαχείριση του Παράκτιου Χώρου	42
Κεφάλαιο Ε΄ : Προστασία του Περιβάλλοντος.....	47
Άρθρο 20. Περιβαλλοντικές Υποδομές και Έλεγχος της Ρύπανσης	47
Άρθρο 21. Προστασία και Ανάδειξη του Φυσικού Περιβάλλοντος	48

Άρθρο 22. Προστασία και Ανάδειξη του Ιστορικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος	51
Κεφάλαιο ΣΤ΄ : Μεταφορικά Δίκτυα και Λοιπές Κατηγορίες Υποδομής	58
Άρθρο 23. Οργάνωση του Συστήματος Μεταφορών	58
Άρθρο 24. Δημόσιες Συγκοινωνίες	59
Άρθρο 25. Υπεραστικά Δίκτυα και Τερματικοί Σταθμοί	60
Άρθρο 26. Οδικό Δίκτυο	63
Άρθρο 27. Διοικητική και Κοινωνική Υποδομή	65
Άρθρο 28. Ενεργειακή Υποδομή	68
Κεφάλαιο Ζ΄ : Χωροθέτηση Παραγωγικών Δραστηριοτήτων	69
Άρθρο 29. Αγροτικός Χώρος	69
Άρθρο 30. Ανάπτυξη και Οργάνωση Δραστηριοτήτων του Δευτερογενούς και Τριτογενούς Τομέα	70
Άρθρο 31. Ανάπτυξη και Οργάνωση Δραστηριοτήτων Χονδρικού Εμπορίου και Εφοδιαστικής	72
Άρθρο 32. Ανάπτυξη και Οργάνωση Λιανικού Εμπορίου – Εμπορικών Κέντρων	73
Άρθρο 33. Ανάπτυξη και Οργάνωση των Δραστηριοτήτων Τουρισμού	75
Κεφάλαιο Η΄ : Παρακολούθηση και Εφαρμογή του ΡΣΑ	76
Άρθρο 34. Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (ΟΡΣΑ) – Μητροπολιτικός Φορέας	76
Άρθρο 35. Σχέδια Δράσης, Προγράμματα Εφαρμογής του ΡΣΑ και Συντονισμός των Δημόσιων Υπηρεσιών	77
Άρθρο 36. Συνέπειες της έγκρισης του ΡΣΑ για τα υποκείμενα πολεοδομικά σχέδια	79
Άρθρο 37. Διοικητικές κυρώσεις	79
Άρθρο 38. Όργανο και Διαδικασίες Διαβούλευσης	80
Άρθρο 39. Καταργούμενες και Μεταβατικές Διατάξεις	81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	82
Κεφάλαιο Α΄ : Παραρτήματα Άρθρων του ΡΣΑ	83
Π1: Παράρτημα του Άρθρου 11	83
Π2: Παράρτημα του Άρθρου 15	83
Π3: Παράρτημα του Άρθρου 16	84
Π4: Παράρτημα του Άρθρου 17	86
Π5: Παράρτημα του Άρθρου 19	88

Π6: Παράρτημα του Άρθρου 20	89
Π7: Παράρτημα του Άρθρου 21	92
Π8: Παράρτημα του Άρθρου 22	93
Π9: Παράρτημα του Άρθρου 23	100
Π10: Παράρτημα του Άρθρου 30	101
Π11: Παράρτημα του Άρθρου 33	102

Άρθρο 1. Ορισμός και Περιεχόμενο του ΡΣΑ

1. Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής (ΡΣΑ) είναι το σύνολο των στόχων, των κατευθύνσεων πολιτικής, των προτεραιοτήτων, των προγραμμάτων και των μέτρων που προβλέπονται από το νόμο αυτό ως αναγκαία για τη χωροταξική και οικιστική οργάνωση της Αττικής και την προστασία του περιβάλλοντος σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.
2. Ως πεδίο αναφοράς για την εφαρμογή του παρόντος καθορίζεται το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής.
3. Το ΡΣΑ περιλαμβάνει κείμενα και διαγράμματα μέσω των οποίων προσδιορίζεται ο ρόλος της Αττικής τόσο στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, όσο και στο εθνικό επίπεδο και σε σχέση με τις άλλες περιφέρειες της χώρας. Ορίζονται οι μεσο- και μακρο-πρόθεσμες προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου στο πλαίσιο των προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και της εθνικής χωροταξικής πολιτικής.
4. Ειδικότερα το ΡΣΑ θέτει στόχους και προτείνει μέτρα που αναφέρονται ιδίως:
 - α) Στη κοινωνικοοικονομική ανασυγκρότηση του περιφερειακού χώρου, κυρίως με τη δημιουργία βιώσιμων αναπτυξιακών ενοτήτων σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο.
 - β) Στη χωροταξική δομή και οργάνωση των τομέων παραγωγής.
 - γ) Στη διάρθρωση του οικιστικού δικτύου.
 - δ) Στη χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων και υπηρεσιών μεταφορικής, τεχνικής, διοικητικής και κοινωνικής υποδομής.
 - ε) Στην πολεοδομική δομή της πρωτεύουσας.
 - στ) Στην πολιτική γης και κατοικίας.
 - ζ) Στο σχεδιασμό περιοχών ή ζωνών ειδικού ενδιαφέροντος ή ειδικών προβλημάτων.
 - η) Στο συντονισμό των μελετών και προγραμμάτων που έχουν σχέση με το ΡΣΑ και εκπονούνται από άλλους φορείς ώστε να εξασφαλίζεται η εναρμόνισή τους με τις διατάξεις του παρόντος.
 - θ) Στο συντονισμό με τα περιφερειακά πλαίσια των όμορων περιφερειών.

5. Το ΡΣΑ περιλαμβάνει κατευθύνσεις και μέτρα για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, του τοπίου της Αττικής και για την αντιμετώπιση της ρύπανσης. Παράλληλα η περιβαλλοντική διάσταση ενσωματώνεται οργανικά στο σύνολο των επιμέρους στόχων και μέτρων.
6. Σε Παράρτημα, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του παρόντος νόμου, περιλαμβάνονται ειδικότερα μέτρα, προγράμματα και έργα που προάγουν και συγκεκριμενοποιούν τη στρατηγική και τους στόχους του ΡΣΑ σε χωρικό και τομεακό επίπεδο. Το Παράρτημα περιλαμβάνει επίσης χάρτες και διαγράμματα για την απεικόνιση της χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης της Αττικής.
7. Το ΡΣΑ εξειδικεύεται στο επίπεδο των εδαφικών ορίων των επιμέρους γεωγραφικών ενότητων της Περιφέρειας Αττικής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 του παρόντος. Για τα νησιά των Κυθήρων και των Αντικυθήρων προβλέπεται η έκδοση ειδικού σχεδίου που θα εξειδικεύει ή τροποποιεί το περιεχόμενο του ΡΣΑ, περιλαμβανομένων όσων προβλέπονται στο Κεφάλαιο Β΄ του παρόντος, λαμβανομένων υπόψη των τοπικών ιδιομορφιών, της απόστασης των νησιών από την υπόλοιπη περιφέρεια Αττικής και των αλληλεπιδράσεών τους με άλλες περιοχές.

Άρθρο 2. Η Θέση του ΡΣΑ στο Σύστημα Σχεδιασμού

1. Το ΡΣΑ επέχει και θέση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Αττικής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν.2742/1999. Καλύπτει πλήρως όλους τους όρους και τις συνέπειες έγκρισης των Περιφερειακών Πλαισίων και χρησιμοποιεί και τους μηχανισμούς εφαρμογής, ελέγχου και υποστήριξης που προβλέπονται στον προαναφερθέντα νόμο, με εξαίρεση τα ζητήματα που ρυθμίζονται διαφορετικά με ρητές διατάξεις του παρόντος νόμου.
2. Όσον αφορά στο Πρόγραμμα Δράσης που σύμφωνα με το εδ. 4, της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν.2742/1999 συνοδεύει τα Περιφερειακά Πλαίσια, ισχύουν στην παρούσα περίπτωση τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο Η΄ του παρόντος.

Άρθρο 3. Διαδικασία Σύνταξης, Έγκρισης και Αναθεώρησης του ΡΣΑ

1. [Το ΡΣΑ και οι αναθεωρήσεις του εγκρίνονται με νόμο που καταρτίζεται με μέριμνα του Οργανισμού Αθήνας.] Κατά τη κατάρτιση του ΡΣΑ και κάθε αναθεώρησης αυτού ακολουθούνται κατάλληλες διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης και ενημέρωσης των κατοίκων της Περιφέρειας.
2. Το ΡΣΑ συνοδεύεται από Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σύμφωνα με τη σχετική Οδηγία της Ε.Ε. όπως μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο και ισχύει.
3. [Η εφαρμογή του ΡΣΑ εξειδικεύεται με ένα ή περισσότερα επιχειρησιακά προγράμματα τα οποία καταρτίζονται υπό την εποπτεία του Οργανισμού Αθήνας και περιλαμβάνουν Σχέδια Δράσης για την υλοποίηση των στόχων του ΡΣΑ].
4. Το Παράρτημα του ΡΣΑ που επισυνάπτεται στον παρόντα νόμο είναι δυνατόν να τροποποιείται ή συμπληρώνεται με Προεδρικά Διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μετά από γνώμη της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Αθήνας, χωρίς μεταβολή των στόχων και κατευθύνσεων πολιτικής του παρόντος.

Άρθρο 4. Στρατηγικοί Στόχοι του ΡΣΑ

1. Οι στρατηγικοί στόχοι του ΡΣΑ εντάσσονται στο πλαίσιο της εθνικής και ευρωπαϊκής αναπτυξιακής και χωρικής πολιτικής.
2. Σε αυτό το πλαίσιο προσδιορίζονται οι παρακάτω ενότητες στρατηγικών στόχων:
 - α) Ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και ενίσχυση του ρόλου της Αθήνας ως διεθνούς και ευρωπαϊκής μητρόπολης και ως «Πόλης-Πύλης» για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη.
 - β) Βιώσιμη χωρική ανάπτυξη, συνετή διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων, του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.
 - γ) Βελτίωση της ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους, κοινωνική και χωρική εξισορρόπηση στην κατανομή των πόρων και των ωφελειών από την ανάπτυξη για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής .

Άρθρο 5. Ισόρροπη Οικονομική Ανάπτυξη, Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και Ενίσχυση του Διεθνούς Ρόλου της Αθήνας

1. Γενικοί Στόχοι
 - α) Προώθηση του ρόλου της Αθήνας ως επιχειρηματικού συνδέσμου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, καθώς και, από κοινού με τη Θεσσαλονίκη, με τα Βαλκάνια και τις χώρες του Εύξεινου Πόντου.
 - β) Δικτύωση με τις ευρωπαϊκές μητροπόλεις της Μεσογείου, της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των παραδουνάβιων περιοχών, στη βάση της συμπληρωματικότητας, με προοπτική τη συγκρότηση ευρύτερων δυναμικών ζωνών οικονομικής ολοκλήρωσης.
 - γ) Βελτίωση της υπερτοπικής προσπελασιμότητας της Περιφέρειας και λειτουργική ένταξή της στα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών για την ενίσχυση του ρόλου της ως διεθνούς κόμβου μεταφορών.
 - δ) Ενίσχυση των προωθητικών δραστηριοτήτων διεθνούς εμβέλειας που μπορούν να αναπτυχθούν στην Περιφέρεια και δημιουργία υψηλής ποιότητας περιβάλλοντος για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της.

- ε) Ανάδειξη του ρόλου της Αθήνας ως εθνικού μητροπολιτικού κέντρου και ως πόλου διάχυσης της αναπτυξιακής δυναμικής στο σύνολο του εθνικού χώρου, στο πλαίσιο της ισόρροπης και πολυκεντρικής περιφερειακής ανάπτυξης.
- στ) Επιδίωξη συμπληρωματικότητας και συνέργειας του διεθνούς ρόλου της πρωτεύουσας με το διεθνή προσανατολισμό των άλλων ελληνικών αστικών κέντρων.
- ζ) Χωρική αναδιάρθρωση των παραγωγικών τομέων με κατεύθυνση την ανάπτυξη δυναμικών, υπερεθνικής σημασίας κλάδων σε στρατηγικούς τομείς, τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, τη διατήρηση της ισορροπίας της παραγωγικής βάσης και την αντιμετώπιση της ανεργίας.
- η) Εξασφάλιση πρόσβασης στη γνώση και τη πληροφορία, με έμφαση στις χωροταξικές συνθήκες που επιτρέπουν την ενίσχυση της παραγωγής, διάχυσης και αξιοποίησης τεχνογνωσίας και καινοτομίας, στο πλαίσιο της προώθησης της Κοινωνίας της Γνώσης.

2. Ειδικοί Στόχοι και Κατευθύνσεις Πολιτικής

- α) Λειτουργική εξειδίκευση του αναπτυξιακού ρόλου της Πρωτεύουσας, στη βάση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της, για την κατάκτηση ευδιάκριτης ταυτότητας στο σύστημα των ευρωπαϊκών μητροπόλεων και ειδικότερα:
Ανάδειξη της Πρωτεύουσας ως μητροπολιτικού κέντρου προηγμένων υπηρεσιών (π.χ. χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, ασφάλειες, ναυτιλία), ως διεθνούς κόμβου μεταφορών και διαμετακομιστικού εμπορίου, ως κέντρου έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, ως πολιτιστικής μητρόπολης, ως τουριστικού πόλου διεθνούς ακτινοβολίας, ως κέντρου παροχής υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, και αθλητισμού.
- β) Ενίσχυση του ρόλου της Πρωτεύουσας ως εθνικού κέντρου επιτελικών διοικητικών υπηρεσιών και γενικότερα δραστηριοτήτων με εθνική εμβέλεια ή ειδικές απαιτήσεις μητροπολιτικής χωροθέτησης.
- γ) Αποθάρρυνση και σταδιακή αποκέντρωση δραστηριοτήτων που μπορούν να χωροθετηθούν σε άλλες Περιφέρειες και δεν είναι αναγκαίες για την ολοκλήρωση της οικονομικής βάσης της Αττικής.
- δ) Σταθεροποίηση ή περιορισμένη αύξηση του πληθυσμού της Αττικής και ποσοστιαία μείωσή του ως προς το συνολικό πληθυσμό της χώρας.
- ε) Οργάνωση και ενίσχυση ενός ολοκληρωμένου πλέγματος στρατηγικών αξόνων και πόλων ανάπτυξης που βασίζονται στη δυναμική που δημιουργείται από τα μεγάλα έργα υποδομής και τους άξονες διεθνών συνδέσεων, τις σημαντικές συγκεντρώσεις παραγωγικών δραστηριοτήτων και τα κέντρα υπερτοπικών λειτουργιών. Στο αναπτυξιακό αυτό πλέγμα προωθείται, με την παροχή

πολλαπλών συμπληρωματικών δυνατοτήτων χωροθέτησης και τη χρήση πολεοδομικών ή και άλλου τύπου κινήτρων και μηχανισμών, η ανάπτυξη χωρικών συμπλεγμάτων μητροπολιτικών λειτουργιών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αιχμής.

- στ) Διατήρηση και προστασία της γεωργικής γης και ενίσχυση της γεωργίας στην Αττική, τόσο για λόγους συμβολής στη κάλυψη των αναγκών των κατοίκων, όσο και για περιβαλλοντικούς λόγους. Δίδεται έμφαση στη προώθηση βιολογικών και φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργειών και μεθόδων εκτροφής καθώς και στην ενίσχυση παραδοσιακών γεωργικών δραστηριοτήτων που ως άρρηκτα συνδεδεμένες με το Αττικό τοπίο αποτελούν πολιτιστικό και περιβαλλοντικό πόρο.
- ζ) Διαμόρφωση εξειδικευμένων ζωνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για ένα ή περισσότερους κλάδους που ενισχύονται από τη χωρική συμβίωση και συνεργασία, και συγκρότησή τους σε δίκτυο αναπτυξιακών ζωνών με διακριτούς ρόλους και συμπληρωματικές λειτουργίες.
- η) Εισαγωγή περιβαλλοντικά φιλικών τεχνολογιών στον δευτερογενή τομέα και ενίσχυση δραστηριοτήτων προηγμένης τεχνολογίας.
- θ) Χωροθέτηση μεταποιητικών δραστηριοτήτων σε οργανωμένους υποδοχείς και μετεγκατάσταση σε αυτούς των μονάδων που προκαλούν οχλήσεις στις περιοχές άλλων χρήσεων. Βελτίωση των παραμέτρων λειτουργίας και εικόνας που επηρεάζουν το αστικό περιβάλλον για τις μονάδες χαμηλής όχλησης που παραμένουν στις περιοχές μικτών χρήσεων.
- ι) Συγκρότηση πόλων καινοτομίας για την προσέλκυση επενδύσεων έντασης γνώσης, με τη δημιουργία επιστημονικών – τεχνολογικών πάρκων και θερμοκοιτίδων νέων επιχειρήσεων με κοινές, υψηλού επιπέδου υποδομές.
- κ) Υποστήριξη του χονδρεμπορίου και του διαμετακομιστικού εμπορίου με την ανάπτυξη οργανωμένων ζωνών με σύνθετες, συμπληρωματικές λειτουργίες, σε συνάρτηση με τις δραστηριότητες μεταφορών. Δημιουργία εμπορευματικών πάρκων παροχής υπηρεσιών εφοδιαστικής διαχείρισης (logistics) στους στρατηγικούς κόμβους συνδυασμένων μεταφορών.
- λ) Ενίσχυση της τουριστικής υποδομής, ιδίως ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της και χωρική κατανομή της προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών ανάλογα με τις δυνατότητες κάθε χωρικής ενότητας και την φέρουσα ικανότητα των φυσικών και ανθρωπογενών οικοσυστημάτων.
- μ) Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας με την υποστήριξη διαφόρων μορφών θεματικού τουρισμού και την ανάπτυξη συμπλεγμάτων δραστηριοτήτων εναλλακτικών μορφών τουρισμού συσχετισμένων με τους φυσικούς, ιστορικούς και πολιτιστικούς πόρους της Αττικής.
- ν) Εξασφάλιση και βελτίωση των αναγκαίων εξειδικευμένων υποδομών (ενεργειακών, ευρυζωνικών και λοιπών υποδομών επικοινωνίας και τηλεματικής).

Άρθρο 6. Βιώσιμη Χωρική Ανάπτυξη, Συνετή Διαχείριση και Προστασία των Φυσικών Πόρων, του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

1. Γενικοί Στόχοι

- α) Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και των αρχών της αειφορίας στο σύνολο των διαδικασιών της οικονομικής και οικιστικής ανάπτυξης καθώς και σε κάθε άλλη διαδικασία.
- β) Διαφύλαξη των εδαφικών πόρων της Αττικής ως πολύτιμων, πεπερασμένων και αναντικατάστατων και ανάσχεση της περαιτέρω αλλοίωσης της φυσικής τους κατάστασης.
- γ) Κάλυψη της πληθυσμιακής και οικονομικής ανάπτυξης κατά προτεραιότητα μέσα στην θεσμοθετημένη αστική γη (αρχή της «συμπαγούς πόλης»).
- δ) Προώθηση ενός πολυκεντρικού και ιεραρχημένου συστήματος χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του αστικού και του εξωαστικού χώρου ως ισότιμων συμπληρωματικών συνιστωσών ενός ενιαίου λειτουργικού συνόλου.
- ε) Προστασία, ανάδειξη και ορθολογική διαχείριση της γεωργικής γης, των δασών, των ορεινών όγκων, των υδροτόπων, των ρεμάτων, των ακτών, των γεωμορφολογικών σχηματισμών και των άλλων στοιχείων του περιβάλλοντος καθώς και του αττικού τοπίου ως πολύτιμων φυσικών πόρων.
- στ) Ανασυγκρότηση της οικολογικής ισορροπίας, προστασία των οικοσυστημάτων και αποκατάσταση του περιβάλλοντος όπου έχει διαταραχθεί ή υποβαθμιστεί.
- ζ) Προστασία και ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και της φυσιογνωμίας της πόλης.
- η) Αντιμετώπιση της διαφύλαξης της φυσικής, ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς ως αναπτυξιακού πλεονεκτήματος της Περιφέρειας και ως σημαντικής υπηρεσίας για το σύνολο της κοινωνίας, και εναρμόνιση της προστασίας της φύσης με την οικονομική ανάπτυξη και χωρική συνοχή.
- θ) Αποτροπή της ρύπανσης και γενικότερα της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και προστασία της ανθρώπινης υγείας από την ρύπανση και τις οχλήσεις

2. Ειδικοί Στόχοι και Κατευθύνσεις Πολιτικής

- α) Προώθηση ενός προτύπου βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης, με βασικούς άξονες την αναδιάρθρωση και τη βελτιστοποίηση της χρήσης και αξιοποίησης της

πολεοδομημένης γης, τη ανάσχεση της εξάπλωσης και διάχυσης του οικιστικού ιστού και την αντιμετώπιση του μη δομημένου περιβάλλοντος ως κρίσιμου παράγοντα για τη βιωσιμότητα.

- β) Εσωτερική οργάνωσή της Περιφέρειας σε ολοκληρωμένες χωροταξικές ενότητες με σχετική λειτουργική αυτοτέλεια και συμπληρωματικότητα, που μπορούν να αποτελέσουν και περιοχές αναφοράς για την εφαρμογή επιμέρους πολιτικών, και αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων κάθε ενότητας με βάση τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.
- γ) Εξορθολογισμός της οργάνωσης των χρήσεων γης: απομάκρυνση οχλουσών χρήσεων των παραγωγικών τομέων, συνύπαρξη συμβατών χρήσεων, καθορισμός ζωνών χρήσεων γης στο σύνολο της Αττικής, έλεγχος των υψηλών πυκνοτήτων, και προώθηση νέων εργαλείων πολιτικής γης (αντισταθμιστικοί μηχανισμοί, εξυγίανση αγοράς γης).
- δ) Ιεράρχηση και χωροθέτηση χρήσεων γης σε συνδυασμό με το σχεδιασμό ενός ιεραρχημένου συστήματος μεταφορών για τη μείωση του μήκους και του αριθμού των μετακινήσεων, ιδιαίτερα των ιδιωτικής χρήσης επιβατικών αυτοκινήτων, ανάπτυξη τοπικών και κεντρικών λειτουργιών και πόλων έλξης μετακινήσεων σε περιοχές που εξυπηρετούνται από μέσα μαζικής μεταφοράς (κέντρα πόλης, σταθμοί μέσων σταθερής τροχιάς).
- ε) Αναδιοργάνωση των κεντρικών λειτουργιών και συγκρότηση τους σε δίκτυα κέντρων, με ενίσχυση της στρατηγικής σημασίας τους ως πόλων της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας της Περιφέρειας, με την αποσυμφόρηση και αναβάθμιση των κέντρων της Αθήνας και του Πειραιά, την ανάπτυξη και τη βελτίωση της λειτουργίας των άλλων δυναμικών κέντρων στο Πολεοδομικό Συγκρότημα και την υπόλοιπη Περιφέρεια, και τη διασύνδεση και προώθηση των μεταξύ τους συνεργιών.
- στ) Βελτίωση της αναγνωρισιμότητας της πρωτεύουσας, με την προστασία και ανάδειξη των στοιχείων που διαμορφώνουν ιστορικά την φυσιογνωμία της Αθήνας- Αττικής και την αμεσότερη ένταξή τους στην καθημερινή εμπειρία του πληθυσμού της. Στα στοιχεία συμπεριλαμβάνονται ιδιαίτερα τα μνημεία, οι αρχαιολογικοί χώροι και το αττικό τοπίο.
- ζ) Αισθητική αναβάθμιση της εικόνας της πόλης, αναδιοργάνωση και αναμόρφωση των διαδικασιών διαχείρισης του δημόσιου χώρου και του αστικού τοπίου.
- η) Προώθηση προγραμμάτων στρατηγικών παρεμβάσεων και αναπλάσεων στο εσωτερικό του οικιστικού ιστού, σε περιοχές που είτε χαρακτηρίζονται από έντονα εντοπισμένα προβλήματα, είτε έχουν στρατηγική θέση στην αστική δομή, είτε μπορούν να λειτουργήσουν ως εστίες βελτίωσης ευρύτερων ζωνών.

- θ) Προστασία, ανάδειξη και οργάνωση όλων των μεγάλων χώρων περιαστικού πρασίνου και των ορεινών όγκων και επαύξηση των χώρων αστικού και περιαστικού πρασίνου και των ελεύθερων χώρων της Περιφέρειας.
- ι) Οργάνωση των υπερτοπικών πόλων αναψυχής, αθλητισμού και πολιτισμού, θεματικών πάρκων, των κήπων, αλσών, πάρκων και δασών και γενικώς του δημόσιου χώρου που περιλαμβάνονται στο περιαστικό και αστικό πράσινο.
- κ) Προστασία και ανάδειξη των χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος, ιστορικών τόπων, μνημείων, αρχαιολογικών χώρων, παραδοσιακών οικισμών, ιστορικών κέντρων πόλεων, στοιχείων της ιστορίας της πόλης και άλλων πολεοδομικών σημείων αναφοράς.
- λ) Η σύνδεση και ένταξη όλων των παραπάνω στοιχείων ορεινών όγκων, βιοτόπων, ρεμάτων, ακτών, αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων, παραδοσιακών συνόλων, ιστορικών κέντρων, υπερτοπικών πόλων αναψυχής, θεματικών πάρκων, πόλων πολιτιστικού ενδιαφέροντος, τοπίων ιδιαίτερου κάλλους και γενικά του δημόσιου χώρου σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα δικτύων αστικού και περιαστικού πρασίνου.
- μ) Ενσωμάτωση των αρχών της πρόληψης και «ο ρυπαίνων πληρώνει» στην πολιτική προστασίας περιβάλλοντος.
- ν) Αποτροπή ή μείωση της ρύπανσης για να εξασφαλιστεί η επιθυμητή ποιότητα των φυσικών αποδεκτών με λήψη μέτρων που αφορούν τις κάθε είδους πηγές εκπομπής ρύπων, κατασκευή απαραίτητων έργων υποδομής, παροχή κινήτρων, επιβολή τελών και διοικητικών ποινών και προστίμων.
- ξ) Ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών στην κατεύθυνση της βιώσιμης κινητικότητας και της αειφορίας, με κατά περίπτωση εκλογίκευση ή αποθάρρυνση των μετακινήσεων με ΙΧ και προτεραιότητα στις μετακινήσεις με μέσα μαζικής μεταφοράς και ιδιαίτερα με τα φιλικότερα προς το περιβάλλον.
- ο) Ολοκλήρωση του συστήματος μεταφορών με τη λειτουργική διασύνδεση και συμπληρωματικότητα όλων των μέσων μεταφοράς και αναβάθμιση και οργάνωση σε ενιαία βάση του υποσυστήματος μαζικών μεταφορών, με κορμό τα μέσα σταθερής τροχιάς.
- π) Μετατροπή του οδικού δικτύου από ακτινικό σε ακτινικό – δακτυλιακό, για διευκόλυνση της οδικής παράκαμψης της κεντρικής περιοχής της Αθήνας.
- ρ) Ενίσχυση και ανάπτυξη του συστήματος στάθμευσης – μετεπιβίβασης, κυρίως σε περιφερειακούς σταθμούς των μέσων σταθερής τροχιάς
- σ) Αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με την στάθμευση για αύξηση του λειτουργικού δημόσιου χώρου με αποτελεσματικό έλεγχο της παράνομης στάθμευσης, αποτελεσματικότερη διαχείριση των υπαρχουσών θέσεων και

αύξηση της προσφοράς σε θέσεις που είναι συμβατές με την συνολική στρατηγική του ΡΣΑ.

- τ) Προώθηση της περιβαλλοντικά βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης μέσω της εξοικονόμησης και της ορθολογικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, και ιδιαίτερα των σπάνιων και μη ανανεώσιμων, της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της τήρησης των διεθνών δεσμεύσεων της χώρας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της χρήσης περιβαλλοντικών τεχνολογιών.
- υ) Θωράκιση της πρωτεύουσας από ατυχήματα, φυσικές απειλές και καταστροφές και προώθηση μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.

Άρθρο 7. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής, Κοινωνική και Χωρική Εξισορρόπηση των Πόρων και των Ωφελειών από την Ανάπτυξη

1. Γενικοί Στόχοι

- α) Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων από περιοχή σε περιοχή και καταπολέμηση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού που έχουν χωρική διάσταση.
- β) Ισορροπη χωρική κατανομή κοινωνικών εξυπηρετήσεων, αναπτυξιακών έργων και επενδύσεων και αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος σε όλες τις περιοχές.
- γ) Βελτίωση της ποιότητας ζωής, της καθημερινής λειτουργίας και της εικόνας της πόλης, με έμφαση στην ποικιλότητα, στη δυνατότητα πολλαπλών επιλογών (διεύρυνση των επιλογών κατοικίας, εργασίας και αναψυχής), και στην ισότητα πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές για όλους τους κατοίκους.

2. Ειδικοί Στόχοι και Κατευθύνσεις Πολιτικής

- α) Μείωση των αποστάσεων κατοικίας-εργασίας-κατανάλωσης-αναψυχής («πόλη των μικρών αποστάσεων»), με ανακατανομή των οικονομικών και κεντρικών λειτουργιών βάσει ενός ιεραρχημένου πλέγματος κέντρων σε όλη την έκταση της Περιφέρειας, για την αύξηση της προσπελασιμότητας από όλους, αλλά παράλληλα και για τη μείωση του συνολικού όγκου των μετακινήσεων, και συνακόλουθα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και των εκπεμπόμενων ρύπων.
- β) Σχεδιασμός και προγραμματισμός της πολεοδομικής και οικιστικής ανάπτυξης, με προτεραιότητες την αναβάθμιση του αστικού τοπίου και της ποιότητας κατοικίας, την ανάπλαση των μειονεκτικών περιοχών και την εφαρμογή κοινωνικής πολιτικής κατοικίας.
- γ) Προώθηση μέτρων και μηχανισμών για την αναγέννηση του οικιστικού αποθέματος, με μέριμνα για τη διατήρηση ή την επίτευξη κοινωνικής ανάμιξης.
- δ) Προώθηση εργαλείων πολιτικής γης για τη διάχυση στην τοπική κοινωνία και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο των ωφελειών που προκύπτουν από την κατασκευή δημόσιων έργων υποδομής και από τη θεσμοθέτηση νέων ή αυξημένων δυνατοτήτων αξιοποίησης των εδαφικών πόρων.

Άρθρο 8. Χωρικές Ενότητες

1. Στα πλαίσια της λειτουργικής χωροταξικής οργάνωσής της, η Αττική υποδιαιρείται στις ακόλουθες χωρικές ενότητες και υποενότητες, όπως αυτές προσδιορίζονται στα διαγράμματα της παρ. 2 του άρθρου 1του παρόντος:
 - Χωρική Ενότητα Λεκανοπεδίου / Πολεοδομικού Συγκροτήματος Αθήνας –Πειραιά
 - ο Υποενότητα Κεντρικών Περιοχών Λεκανοπεδίου
 - ο Υποενότητα Βόρειου Λεκανοπεδίου
 - ο Υποενότητα Δυτικού Λεκανοπεδίου
 - ο Υποενότητα Νότιου Λεκανοπεδίου
 - Χωρική Ενότητα Ανατολικής Αττικής – Μεσογείων
 - Χωρική Ενότητα ΝΑ Αττικής – Λαυρεωτικής
 - Χωρική Ενότητα Βόρειας Αττικής
 - Χωρική Ενότητα Δυτικής Αττικής
 - ο Υποενότητα Θριάσιου Πεδίου
 - ο Υποενότητα Υπολοίπου Δυτικής Αττικής
 - Χωρική Ενότητα Νησιωτικής Αττικής
 - ο Υποενότητα Νησιών Σαρωνικού
 - ο Υποενότητα Πόρου – Τροιζηνίας
2. Στις Χωρικές Ενότητες επιδιώκεται η πολυλειτουργικότητα και η ενίσχυση της εσωτερικής συνοχής τους, ενώ παράλληλα προσδιορίζονται για αυτές συμπληρωματικοί μεταξύ τους ρόλοι στο πλαίσιο του πολυκεντρικού μοντέλου ανάπτυξης της Περιφέρειας Αττικής.
3. Οι βασικοί άξονες ανάπτυξης και ο ρόλος των Χωρικών Ενότητων προσδιορίζονται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, τις επικρατούσες δυναμικές τάσεις ανάπτυξης και τα μεγάλα αναπτυξιακά προγράμματα και έργα υποδομής.

Άρθρο 9. Γενικές Κατευθύνσεις για την Ανάπτυξη των Χωρικών Ενότητων

1. Χωρική Ενότητα Λεκανοπεδίου / Πολεοδομικού Συγκροτήματος Αθήνας – Πειραιά.
 - α) Παραμένει η κύρια περιοχή συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων, και ιδιαίτερα μητροπολιτικών λειτουργιών, με συνεχή οικιστικό ιστό. Βασική σχεδιαστική προτεραιότητα είναι η αναγέννηση του υφιστάμενου αστικού ιστού και η συμπλήρωση / αναβάθμιση των υποδομών, με πρώτες προτεραιότητες το ιστορικό κέντρο, τα γραμμικά κέντρα, τις περιοχές με γηρασμένο κτιριακό απόθεμα και μεγάλες πυκνότητες, και τις πολεοδομικά υποβαθμισμένες περιοχές.
 - β) Το Μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας θα εξακολουθήσει να αποτελεί το σημαντικότερο κέντρο της χώρας και ως εκ τούτου επιδιώκεται – σε όλους τους τομείς – η γενικότερη αναβάθμιση του ρόλου του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με μέτρα που στοχεύουν στην ποιοτική αναβάθμιση παραδοσιακών ζωνών κεντρικών λειτουργιών, με παράλληλη όμως τόνωση και νέων πυρήνων μητροπολιτικών δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και την βελτίωση των παραμέτρων που συνδέονται με την ποιότητα διαβίωσης στο κέντρο της πόλης. Στα πλαίσια αυτά ένας στρατηγικός άξονας για την ανάπτυξη της περιοχής (που συνιστά και αυτοτελή τουριστικό προορισμό) είναι η αναβάθμιση των πολιτιστικών της πόρων και η συμπλήρωση και αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών Μητροπολιτικού επιπέδου.
 - γ) Η Μητροπολιτική περιοχή του Πειραιά συνιστά τη Νότια Πύλη του Πολεοδομικού Συγκροτήματος του Λεκανοπεδίου. Κεντρικός στόχος είναι η ενίσχυση του ρόλου της ως διαμετακομιστικού κέντρου στη μεσογειακή λεκάνη με την παράλληλη αναβάθμιση των λιμενικών εγκαταστάσεων σε κόμβο συνδυσασμένων μεταφορών και την βελτίωση του περιβάλλοντος αστικού ιστού του Δήμου, εξασφαλίζοντας καλύτερη λειτουργική διασύνδεση μεταξύ τους.
2. Χωρική Ενότητα Ανατολικής Αττικής – Μεσογείων
 - α) Η περιοχή των Μεσογείων συνιστά την ευρύτερη περιοχή του Διεθνούς Αερολιμένα, του οποίου ο ρόλος ως κύριας από αέρος πύλης εισόδου στην χώρα απαιτεί την διασφάλιση υψηλού επιπέδου περιβάλλοντος χώρου.
 - β) Η υποενότητα θα περιλαμβάνει σημαντικές διαπεριφερειακές λειτουργίες (μεταφορές) και οικονομικές δραστηριότητες, αποτελώντας το δεύτερο πόλο ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας. Βασική επιλογή, ωστόσο, είναι ότι οι πιέσεις αστικοποίησης θα κατευθυνθούν στο εσωτερικό και στις παρυφές των υφιστάμενων οικισμών. Η άμεση παρέμβαση για την οργάνωσή τους, καθώς και η άμεση προστασία των μη αστικών περιοχών, αποτελούν μείζονα προτεραιότητα του ΡΣΑ.
 - γ) Βασικοί πόλοι ανάπτυξης για την περιοχή αποτελούν οι οργανωμένες περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων, σε θέσεις με πολύ καλή υπερτοπική προσπελασιμότητα, όπου θα πρέπει να εγκατασταθούν κατά προτεραιότητα εξαρτημένες και ελκυσόμενες από τον Διεθνή Αερολιμένα δραστηριότητες.

3. Χωρική Ενότητα ΝΑ Αττικής – Λαυρεωτικής

- α) Η ανωτέρω χωρική ενότητα θα έχει ρόλο φυσικού αποθέματος καθώς και υποδοχής δραστηριοτήτων πρώτης και δεύτερης κατοικίας και αναψυχής, που θα κατευθυνθούν στο εσωτερικό των υφιστάμενων οικισμών. Η άμεση παρέμβαση για την οργάνωσή τους, καθώς και η άμεση προστασία των εκτός σχεδίου περιοχών, αποτελούν μείζονα προτεραιότητα του ΡΣΑ.
- β) Με βάση τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής και την ύπαρξη πολιτιστικής κληρονομιάς διεθνούς ακτινοβολίας, βασική προωθητική δραστηριότητα για την περιοχή θα αποτελέσει η ανάδειξη αυτών των στοιχείων και η αναβάθμιση της τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή.
- γ) Η αναβάθμιση του Λιμένα Λαυρίου σε δεύτερο λιμένα Αττικής, με την ολοκλήρωση των μεταφορικών αξόνων, θα συντελέσει στην παραγωγική αναδιάρθρωση των αναπτυξιακών υποδοχών της υποενότητας με την διεύρυνση του φάσματος παραγωγικών δραστηριοτήτων.

4. Χωρική Ενότητα Βόρειας Αττικής

- α) Η ενότητα θα παίξει ρόλο φυσικού αποθέματος της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας, και θα ληφθούν άμεσα ισχυρά μέτρα προστασίας των φυσικών, παράκτιων και άλλων εκτός σχεδίου περιοχών. Διαδικασίες περαιτέρω ανάπτυξης, ήπιας και υπό έλεγχο, για την αποφόρτιση του Λεκανοπεδίου, θα έχουν ως αποδέκτες τους υφιστάμενους οικισμούς πρώτης και δεύτερης κατοικίας, και μικρό αριθμό νέων οργανωμένων περιοχών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε θέσεις με πολύ καλή υπερτοπική προσπελασιμότητα.
- β) Ειδικότερα η χωρική ενότητα της Βόρειας Αττικής διαθέτοντας το συγκριτικό πλεονέκτημα του χαμηλού ακόμα βαθμού αστικοποίησης πρέπει να σχεδιαστεί από την άποψη της πολιτικής χρήσεων στο πλαίσιο των πιο κάτω χωρικών κατευθύνσεων:
 - Προστασία του περιβάλλοντος και των οικολογικών και πολιτιστικών δικτύων που περιέχει διασφαλίζοντας τον παραγωγικό της χώρο στον πρωτογενή τομέα. Επίσης, με ενθάρρυνση νέων δραστηριοτήτων που να κατευθύνονται σε πειραματικές οικολογικές καλλιέργειες σε συνεργασία με τα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα.
 - Οργάνωση της αστικής ανάπτυξης κυρίως στο οικιστικό σύμπλεγμα που στρέφεται προς το ΒΑ Πολεοδομικό Συγκρότημα, με λελογισμένη ανάπτυξη κύριας και παραθεριστικής κατοικίας στους ηπειρωτικούς και παράκτιους οικισμούς.
 - Πολεοδομική οργάνωση των παραγωγικών ζωνών που συμπεριλαμβάνονται εκατέρωθεν του εθνικού και σιδηροδρομικού δικτύου και αποτελούν τμήμα του Στρατηγικού αναπτυξιακού άξονα Βορρά – Νότου (Διεθνούς και Εθνικής εμβέλειας) με σημαντικούς πόλους ανάπτυξης στην περιοχή της περιοχής

Αυλώνα (Βόρεια πύλη Περιφέρειας Αττικής) και Αγίου Στεφάνου – Κρυονερίου (Βόρεια Πύλη του Μητροπολιτικού συγκροτήματος της Αθήνας).

- Προωθητική δραστηριότητα για την περιοχή είναι επίσης η γεωργία – κτηνοτροφία για την κάλυψη των αναγκών της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με τις σχετικές με τα παραγόμενα προϊόντα μεταποιητικές μονάδες.
- Δημιουργία υπερτοπικών πόλων αναψυχής και πολιτισμού με ήπιες δραστηριότητες και λειτουργίες, σε συνάρτηση με το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής για την προβολή της φυσιογνωμίας της και την απόδοση κοινωφελών και κοινόχρηστων λειτουργιών στους πολίτες της Περιφέρειας

5. Χωρική Ενότητα Δυτικής Αττικής

- α) Οι αναπτυξιακές κατευθύνσεις για την περιοχή στοχεύουν στην επιλεκτική αποκεντρωμένη συγκέντρωση, με την δημιουργία οργανωμένων επιχειρηματικών περιοχών και την ανάδειξη νέων προωθητικών δραστηριοτήτων, τη δημιουργία αξόνων ανάπτυξης με την αξιοποίηση των νέων μεγάλων οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων που διαπερνούν την περιοχή και την ενσωμάτωση προηγμένης τεχνολογίας στις παραγωγικές δραστηριότητες και στις υπηρεσίες.
- β) Στη βάση αυτή, οι άξονες προτεραιότητας για το Θιράσιο Πεδίο και τη Δυτική Αττική είναι:
- Η οργάνωση των παραγωγικών συγκεντρώσεων
 - Η κλαδική ανάπτυξη και η ανάδειξη νέων προωθητικών δραστηριοτήτων
 - Η ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων
- γ) Η υπόλοιπη Δυτική Αττική θα αποτελέσει απόθεμα γης για τη μελλοντική (μεσο-μακροπρόθεσμη) εσωτερική αποκέντρωση της Αττικής, μέσω νέων μορφών οργανωμένης χωρικής ανάπτυξης σε θέσεις με πολύ καλή υπερτοπική προσπελασιμότητα.
- δ) Παράλληλα, προωθούνται ισχυρά μέτρα προστασίας των φυσικών, παράκτιων και άλλων εκτός σχεδίου περιοχών που αποτελούν τους βασικούς πόλους έλξης για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναψυχής, παραθερισμού - τουρισμού. Επίσης στη ζώνη αυτή βασική επιδίωξη είναι η ενθάρρυνση νέων δραστηριοτήτων στον πρωτογενή τομέα.

6. Χωρική Ενότητα Νησιωτικής Αττικής

- α) Γενική επιλογή πολιτικής είναι η ήπια ανάπτυξη ανάλογα με τα κατά τόπους συγκριτικά πλεονεκτήματα, με έμφαση στο σεβασμό της ευαισθησίας του νησιώτικου και παράκτιου τοπίου και περιβάλλοντος. Η ήπια οικιστική ανάπτυξη πρέπει να συσχετίζεται με την αναζωογόνηση – ανάπλαση των φθινόντων οικισμών ή την περιορισμένη επέκταση υπαρχόντων, λαμβάνοντας πάντα υπόψη την φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων των νησιών.

- β) Ιδιαίτερα, ο φυσικός, αρχιτεκτονικός και πολιτιστικός πλούτος των νησιών επιβάλλει την προώθηση ειδικά επιλεγμένων μορφών τουρισμού, όπως περιηγητικός, θαλάσσιος και πολιτιστικός, σαν συμπλήρωμα της παραθεριστικής δραστηριότητας, και σε συνδυασμό με την ποιοτική συμπλήρωση και αναβάθμιση των υποδομών τους και των τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών τους.
- γ) Δευτερεύουσα, αλλά εξίσου σημαντική για την βιωσιμότητα των νησιών προωθητική δραστηριότητα είναι η διατήρηση του πρωτογενή τομέα, όπου υπάρχουν οι προϋποθέσεις ανάπτυξής του (όπως Τροιζηνία και Αίγινα) με επιπλέον ανάπτυξη ειδικών καλλιιεργειών και δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης των. Παράλληλα, επιβάλλεται η διατήρηση και αξιοποίηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων δευτερογενούς τομέα, σε συνδυασμό με τις λοιπές αναπτυξιακές δραστηριότητες των νησιών.

Άρθρο 10. Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Ενοτήτων ΡΣΑ

1. Οι κατά το προηγούμενο άρθρο 9 κατευθύνσεις ανά Χωρική Ενότητα εξειδικεύονται με τα Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Ενοτήτων ΡΣΑ (ΣΧΑΕ). Τα σχέδια αυτά αποτελούν ολοκληρωμένα πλαίσια ρυθμίσεων για τη χωρική οργάνωση της ανάπτυξης σε κάθε Ενότητα και για την εναρμόνιση και τον αλληλοσυσχετισμό των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και όλων των λοιπών σχεδίων υποκείμενων επιπέδων, σε εφαρμογή των επιλογών του ΡΣΑ.
2. Τα ΣΧΑΕ περιλαμβάνουν:
 - ο Εκτίμηση και αξιολόγηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της Ενότητας, με την καταγραφή του ενδογενούς δυναμικού της και των ροών που την συνδέουν με το Μητροπολιτικό κέντρο, τις γειτονικές περιοχές ή και τον εθνικό χώρο, την αξιολόγηση της λειτουργικής της εξειδίκευσης στο πλαίσιο της χωρικής και κοινωνικοοικονομικής δομής της Περιφέρειας, και την αξιολόγηση της συμβολής της στη λειτουργία και διατήρηση του Αττικού οικοσυστήματος.
 - ο Εκτίμηση των προοπτικών πληθυσμιακής και οικονομικής εξέλιξης με χρονικό ορίζοντα 5ετίας και 15ετίας.
 - ο Εκτίμηση της χωρητικότητας ανά χρήση και ανά Δήμο στην ήδη θεσμοθετημένη αστική γη.
 - ο Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας και των ορίων κορεσμού με βάση τους φυσικούς πόρους, τις περιβαλλοντικές συνθήκες, τη φυσιογνωμία των περιοχών και την ισορροπία των χρήσεων.

- ο Καταγραφή των τομεακών πολιτικών εθνικού και περιφερειακού επιπέδου που αφορούν στη Χωρική Ενότητα, των προγραμμάτων ανάπτυξης των παραγωγικών τομέων καθώς και των προγραμμάτων επικοινωνιακών, ενεργειακών και περιβαλλοντικών υποδομών, και αποτίμηση των επιπτώσεων τους στη χωροταξική οργάνωση της Ενότητας.

Με βάση τα παραπάνω εξειδικεύεται σε κάθε Χωρική Ενότητα ο ρόλος και η χωροταξική της διάρθρωση σε συσχετισμό με τις αναπτυξιακές προοπτικές της Περιφέρειας. Ειδικότερα το ΣΧΑΕ προβλέπει:

- Τα επιθυμητά προγραμματικά μεγέθη χωρικής ανάπτυξης των οικιστικών και αναπτυξιακών ζωνών και την απαιτούμενη δυναμικότητα των κοινωνικών και τεχνικών υποδομών, κατά χρονικές φάσεις.
 - την εσωτερική διαίρεση της Ενότητας σε προγραμματικές περιοχές/ομάδες δήμων, στις οποίες επιδιώκεται η κατά το δυνατόν μεγαλύτερη αυτάρκεια ως προς τη σχέση κατοικίας –εργασίας και τις κοινωνικές και εμπορικές εξυπηρετήσεις αλλά και η συντονισμένη αξιοποίηση του αναπτυξιακού τους δυναμικού,
 - την ιεράρχηση του οικιστικού της δικτύου σε συνάρτηση με το στρατηγικό δίκτυο πολεοδομικών κέντρων της Περιφέρειας,
 - Τον καθορισμό των γενικευμένων ζωνών χρήσεων γης σε ολόκληρη την έκταση της Ενότητας, ανάλογα με τον κυρίαρχο προσανατολισμό τους, με σαφή διάκριση ανάμεσα στους υποδοχείς οικιστικής ανάπτυξης και οικονομικών δραστηριοτήτων, για τους οποίους κατεύθυνση είναι η πολεοδομική οργάνωση, και στον εξωαστικό χώρο, ο οποίος διατηρεί το χαρακτήρα του και ρυθμίζεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 18.
 - Την εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΡΣΑ όσον αφορά στη χωροθέτηση των υποδοχέων δημόσιων, κοινωνικών και αναπτυξιακών λειτουργιών, καθώς και των τυχόν απαιτούμενων νέων οικιστικών επεκτάσεων ή και των περιοχών αναζήτησης των παραπάνω, σε συνάρτηση με το ιεραρχημένο οικιστικό δίκτυο της Ενότητας και με το πλέγμα στρατηγικών αξόνων και πόλων ανάπτυξης της Περιφέρειας.
 - Τον προσδιορισμό των περιοχών μητροπολιτικών παρεμβάσεων και των περιοχών προς αναβάθμιση/ ανάπτυξη, τον επιδιωκόμενο χαρακτήρα τους και τον τρόπο ανάπτυξης και χρηματοδότησης.
 - Τους γενικούς όρους προστασίας και ανάδειξης των μνημείων και τόπων της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, του δικτύου πρασίνου και ελεύθερων χώρων, καθώς και το πλαίσιο διαχείρισης των φυσικών πόρων.
 - Τη χωροθέτηση των βασικής σημασίας εγκαταστάσεων τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών.
3. Με Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, που εκδίδεται ύστερα από Πρόταση του Οργανισμού Αθήνας, καθορίζονται οι

αναλυτικές προδιαγραφές των ΣΧΑΕ στα πλαίσια των περιεχομένων της προηγούμενης παραγράφου.

4. Τα ΣΧΑΕ συνοδεύονται από Σχέδιο Δράσης, το οποίο περιλαμβάνει και χρονοδιάγραμμα ενεργοποίησης των ρυθμίσεων κατά φάσεις, με βάση την προβλεπόμενη εξέλιξη των αναπτυξιακών αναγκών .
5. Στις ευρύτερες περιοχές όπου έχουν ήδη εγκριθεί, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, Προεδρικά Διατάγματα ΖΟΕ ή περιοχών προστασίας, οι ρυθμίσεις τους ενσωματώνονται στις προτάσεις των ΣΧΑΕ, εκτός εάν δεν εναρμονίζονται με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.
6. Τα ΣΧΑΕ καταρτίζονται με ευθύνη του Οργανισμού Αθήνας και πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εντός τριετίας από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Εγκρίνονται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Κατά την κατάρτιση των ΣΧΑΕ προωθούνται οι δέουσες διαδικασίες διαβουλεύσεων με τους εμπλεκόμενους φορείς του Δημοσίου, την Περιφέρεια, την αρμόδια Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, την ΤΕΔΚΝΑ και τους λοιπούς κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους.
7. Μέχρι την έγκριση των ΣΧΑΕ, μπορεί να εγκρίνεται με σχέδια των υποκείμενων επιπέδων ο καθορισμός νέων επεκτάσεων και η τροποποίηση των χρήσεων γης στις εκτός σχεδίου περιοχές εφόσον εναρμονίζονται με τους χωρικούς προσδιορισμούς του παρόντος.
8. Η τροποποίηση των ΣΧΑΕ δεν είναι δυνατή πριν από την παρέλευση πενταετίας από την έγκρισή τους. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίηση των σχεδίων μόνον προκειμένου:
 - να ληφθούν πρόσθετα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος,
 - να αντιμετωπισθούν εξαιρετικές πολεοδομικές ανάγκες που δεν μπορούν να καλυφθούν στο πλαίσιο των ισχυόντων ΣΧΑΕ και αφορούν στην εφαρμογή έργων και παρεμβάσεων μεγάλης κλίμακας και εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας.
9. Οι ΟΤΑ των προγραμματικών ομάδων της παρ. 2 μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ τους και με τον Οργανισμό Αθήνας ή και άλλους φορείς, σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, για την εκπόνηση Σχεδίων Συνδυασμένης Χωρικής Ανάπτυξης. Στα Σχέδια αυτά καταγράφεται λεπτομερώς το υφιστάμενο οικιστικό απόθεμα και παραγωγικό δυναμικό της περιοχής τους, οι μελλοντικές ανάγκες και τα όρια κορεσμού ανά τομέα με προοπτική 5ετίας, και προτείνεται η χωρική κατανομή στην εδαφική τους έκταση των προγραμματικών μεγεθών, των υποδομών και των λοιπών έργων στα πλαίσια των προβλέψεων του ΣΧΑΕ.

Τα σχέδια αυτά παρέχουν κατευθύνσεις και διασφαλίζουν ένα πλαίσιο αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων στις διαδικασίες έγκρισης όλων των σχεδίων και μεμονωμένων χωροθετήσεων στην περιοχή της προγραμματικής ομάδας ΟΤΑ, καθώς και στις διαδικασίες προγραμματισμού των τομεακών φορέων.

Άρθρο 11. Δίκτυο Πολεοδομικών Κέντρων – Οικιστικό δίκτυο

1. Για την υποστήριξη της πολυκεντρικής δομής της Περιφέρειας και την ισόρροπη οικονομική της ανάπτυξη, προωθείται η οργάνωση των κεντρικών λειτουργιών σε ένα ιεραρχημένο δίκτυο πολεοδομικών κέντρων, το οποίο βασίζεται στη συμπληρωματικότητα και στην αξιοποίηση των συνεργιών. Τα κέντρα αυτά συγκροτούν το σκελετό της οργάνωσης του οικιστικού δικτύου της Περιφέρειας. Ανά ιεραρχικό επίπεδο, και ανάλογα με τη δυναμική της περιοχής επιρροής τους, μπορεί να είναι είτε μονοπολικά ή να αποτελούν συστήματα συμπληρωματικών πόλων. Επίσης, τα κέντρα διαφορετικών επιπέδων έχουν όχι μόνον ιεραρχικές αλλά και συμπληρωματικές (οριζόντιες) σχέσεις και συγκροτούν σύνθετα πλέγματα κεντρικών λειτουργιών ανά Χωρική Ενότητα και Υποενότητα.
2. Ενισχύεται ο διευρυμένος ρόλος αυτών των κέντρων ως πολυλειτουργικών πόλων που συγκεντρώνουν όλο το φάσμα των αναγκών – ανά επίπεδο - εξυπηρετήσεων (υπηρεσίες, λιανικό εμπόριο, αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες) για την περιοχή εμβέλειάς τους, αποτελούν τον πυρήνα της κοινωνικής και οικονομικής της ζωής, και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την εικόνα και την αναγνωρισιμότητα της. Για την ανάπτυξη των πολεοδομικών κέντρων επιδιώκεται η ενίσχυση των πυρηνικών κέντρων των Δήμων, η αποθάρρυνση της περαιτέρω αξονικής ανάπτυξης των κεντρικών λειτουργιών και η αποφυγή της χωροθέτησης ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων μεγάλης κλίμακας σε περιοχές εκτός κέντρων και σε αδόμητη γη, για λόγους στήριξης της δυναμικότητας και της ζωτικότητας των κέντρων αλλά και αποτελεσματικότερης διαχείρισης του εδαφικού πόρου και της κυκλοφορίας.
3. Τα κέντρα κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες, ανάλογα με την ακτινοβολία τους και το επίπεδο υπηρεσιών που παρέχουν:

α) Μητροπολιτικά Κέντρα:

- Η κεντρική περιοχή της Αθήνας
- Η κεντρική περιοχή του Πειραιά.

Τα παραπάνω κέντρα αποτελούν διπολικό σύστημα και λειτουργούν ταυτόχρονα σε 3 ιεραρχικά επίπεδα: ως Μητροπολιτικό κέντρο του εθνικού χώρου, της Περιφέρειας Αττικής και ως κέντρο της Χωρικής Ενότητας Λεκανοπεδίου.

Σε αυτά επιδιώκεται η αποσυμφόρηση, η συνολική αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και των λειτουργιών και η επιλεκτική ενίσχυση μητροπολιτικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να ανταποκρίνονται στο μητροπολιτικό ρόλο τους.

Ειδικότερα για το Μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας, επιδιώκεται η ανάδειξη του σε κέντρο πόλης διεθνούς ακτινοβολίας, με παροχή εξυπηρετήσεων και ευρύτητα επιλογών υψηλού επιπέδου και ποιότητας, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των

ιστορικών, πολιτιστικών και των λοιπών διακριτικών στοιχείων της ταυτότητας της πόλης.

β) Κέντρα Ευρείας Ακτινοβολίας:

- Κηφισιά-Μαρούσι-Χαλάνδρι
- Περιστέρι-Αιγάλεω
- Καλλιθέα – Γλυφάδα - Ελληνικό

Αποτελούν τα δευτερεύοντα κέντρα ή συστήματα κέντρων της Χωρικής Ενότητας Λεκανοπεδίου, με σημαντική εμβέλεια που καλύπτει τις Υποενότητες Βόρειου, Δυτικού και Νότιου Λεκανοπεδίου αντίστοιχα, αλλά μπορεί να περιλαμβάνουν και ορισμένες συμπληρωματικές δραστηριότητες μητροπολιτικής ακτινοβολίας. Με την ενίσχυση της δυναμικότητάς τους, τη διεύρυνση και αναβάθμιση των λειτουργιών τους και τη βελτίωση της προσπελασιμότητάς τους από το σύνολο της περιοχής επιρροής τους, επιδιώκεται η εδραίωση του κομβικού τους ρόλου στην ισόρροπη δομή του πλέγματος εξαρτήσεων στο Λεκανοπέδιο.

γ) Κέντρα Χωρικών Ενοτήτων:

- Παλλήνη - Κορωπί
- Λαύριο
- Άγιος Στέφανος – Καπανδρίτι - Νέα Μάκρη
- Ελευσίνα - Μέγαρα

Η πολυδιάστατη ανάπτυξη των κέντρων αυτών έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη σχετικής λειτουργικής αυτοτέλειας και εσωτερικής συνοχής στις Χωρικές Ενότητες, και προωθείται με τη χωροθέτηση όλων των διοικητικών και κοινωνικών υπηρεσιών του αντίστοιχου επιπέδου και την ενίσχυση κατάλληλων προωθητικών δραστηριοτήτων για την τόνωση της οικονομίας, που θα επιτρέψει την ανάπτυξη ενός διευρυμένου φάσματος κεντρικών λειτουργιών και προσφερόμενων επιλογών.

δ) Υπερτοπικά / Διαδημοτικά Κέντρα:

- Δραπετσώνα
- Νίκαια-Κορυδαλλός
- Μοσχάτο – Ταύρος - Αγ. Ιωάννης Ρέντης
- Νέα Ιωνία
- Αχαρνές
- Αγ. Παρασκευή - Χολαργός
- Ζωγράφου

- Νέα Σμύρνη
- Ραφήνα
- Αυλώνα
- Ασπρόπυργος
- Αίγινα

Είναι τα δυναμικά, πολυλειτουργικά κέντρα Δήμων που η ακτίνα επιρροής τους εκτείνεται στους γειτονικούς Δήμους, και ενισχύονται προκειμένου να λειτουργήσουν ως μοχλός ανάπτυξης της ευρύτερης διαδημοτικής αγοράς.

ε) Τοπικά κέντρα Δήμων – Συνοικίας - Γειτονιάς

Η ενίσχυση της επάρκειας τους για την κάλυψη των τοπικών αναγκών σε υπηρεσίες και αγαθά, και μάλιστα χωρίς προσθήκη κυκλοφοριακών φόρτων, καθώς και για την πρόσβαση σε εξυπηρετήσεις των κατοίκων που δεν έχουν δυνατότητα χρήσης ιδιωτικού αυτοκινήτου, είναι αθροιστικά στρατηγικής σημασίας για τη λειτουργία της πολυκεντρικής Περιφέρειας.

4. Νέοι πόλοι κεντρικών λειτουργιών με οργανωμένη μορφή, είναι δυνατόν να χωροθετούνται σε περιοχές εγκαταλειμμένων / ανενεργών χρήσεων (brownfields) που βρίσκονται σε στρατηγικές θέσεις στον αστικό ιστό και σε κομβικά σημεία του δικτύου μεταφορών. Οι πόλοι αυτοί θα αναπτυχθούν συμπληρωματικά ως προς τα πολεοδομικά κέντρα της παρ. 3, ανάλογα με τη θέση και τη δυναμικότητα τους, και θα συμβάλλουν στην αποσυμφόρηση των παραπάνω. Τα μεγέθη ανάπτυξης αυτών των πόλων θα προκύψουν μετά από εκτίμηση της συνολικής δυναμικότητας της περιοχής επιρροής και των προβλεπόμενων καταναλωτικών αναγκών, ώστε να μην υποθηκευτεί η βιωσιμότητα των υφιστάμενων κέντρων.
5. Για τη υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, μπορεί να γίνεται χρήση των πολεοδομικών εργαλείων της κείμενης νομοθεσίας, και ιδιαίτερα της ανάπλασης του κεφαλαίου Β του Ν. 2508/97, της ΖΕΑ του Ν. 1892/90, και χορήγηση ειδικών κινήτρων και ενισχύσεων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για τις ΖΕΚ και ΖΕΕ από το άρθρο 22 του Ν. 2508/97. Ο Οργανισμός Αθήνας είναι αρμόδιος για την προώθηση των σχετικών ρυθμίσεων.
6. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου καταρτίζεται ειδική τομεακή μελέτη και σχέδιο δράσης για το Δίκτυο Πολεοδομικών Κέντρων, που περιλαμβάνουν την αξιολόγηση των προβλημάτων και της δυναμικότητας των κέντρων, την εκτίμηση των αναγκών και προοπτικών, τον καθορισμό των προτεραιοτήτων και τον προγραμματισμό εφαρμογής των μέτρων, καθώς και την επιλογή των κατάλληλων πολεοδομικών εργαλείων κατά περίπτωση. Το σχέδιο δράσης μπορεί να προβλέπει την κατάρτιση, σε πρώτη προτεραιότητα, πιλοτικών προγραμμάτων αναμόρφωσης / αναβάθμισης που θα

συμβάλλουν στην εξειδίκευση και διεύρυνση των μέτρων που προβλέπονται στο παρόν.

7. Ειδικότερα μέτρα και παρεμβάσεις για την προώθηση του Δικτύου Πολεοδομικών Κέντρων περιλαμβάνονται στο Παράρτημα του παρόντος νόμου.

Άρθρο 12. Στρατηγικοί Άξονες και Πόλοι Ανάπτυξης

1. Συγκροτείται και ενισχύεται πλέγμα αναπτυξιακών αξόνων και πόλων με στρατηγικό χαρακτήρα που εκτείνεται σε όλες τις Χωρικές Ενότητες, το οποίο αποτελεί το βασικό σκελετό για τη χωρική διάρθρωση των οικονομικών / παραγωγικών δραστηριοτήτων και επιδιώκεται να λειτουργήσει ως κινητήρια δύναμη για την ολοκληρωμένη χωρική και οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας Αττικής. Το πλέγμα αυτό βασίζεται στη νέα αναπτυξιακή δομή της Περιφέρειας, όπως ήδη διαμορφώνεται με τα μεγάλα έργα υποδομής και τους διασταυρούμενους δυναμικούς άξονες Βορρά-Νότου και Ανατολής-Δύσης, οι οποίοι διαγράφουν και το σχήμα των εξωτερικών/ διεθνών συνδέσεων της Περιφέρειας.

2. Το πλέγμα των αναπτυξιακών αξόνων διαρθρώνεται ως εξής:

α) Αναπτυξιακοί Άξονες διεθνούς και εθνικής εμβέλειας

- Κεντρικός Άξονας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος:

Ξεκινά από τον αναπτυξιακό πόλο της Νότιας Πύλης, και ειδικότερα από την περιοχή του Επιβατικού Λιμένα και την κεντρική περιοχή του Πειραιά, διέρχεται από την περιοχή Γηπέδου Καραϊσκάκη, τις περιοχές περί τον Φαληρικό Όρμο με το ΣΕΦ και τις λοιπές Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, την περιοχή του πρώην Ιπποδρόμου, και στη συνέχεια αναπτύσσεται με Β.Α. κατεύθυνση, ακολουθώντας τον άξονα της Λ. Συγγρού, διασχίζει τον βασικό πόλο του κέντρου της Αθήνας, συνεχίζει κατά μήκος του άξονα τριτογενών δραστηριοτήτων της Λ. Κηφισίας και καταλήγει στον αναπτυξιακό πόλο του Μαρουσίου, όπου συναντάται με τον αναπτυξιακό άξονα Ανατολής - Δύσης.

Κατά μήκος αυτού του άξονα αναπτύσσονται πλέγματα λειτουργιών μητροπολιτικής και διεθνούς εμβέλειας, με κύριο χαρακτήρα τις τριτογενείς επιχειρηματικές δραστηριότητες, και ιδιαίτερα τους γραφειακούς χώρους και τις έδρες επιχειρήσεων, τις τουριστικές υπηρεσίες, τις πολιτιστικές λειτουργίες και τον αθλητισμό.

- Αναπτυξιακός Άξονας Βορρά - Νότου:

Ο άξονας αυτός ξεκινά με 2 κλάδους από τα μεγάλα εμπορικά λιμάνια της Περιφέρειας, την Ελευσίνα και τον Εμπορικό Λιμένα Πειραιά/ Ικονίου και ακολουθεί την κατεύθυνση του ΠΑΘΕ, διασχίζει τις δυτικές περιοχές του Πολεοδομικού Συγκροτήματος –Λ.

Αθηνών, Πέτρου Ράλλη, Θηβών, Ελαιώνας, Κηφισού, – στη συνέχεια διασχίζει τις βόρειες/ βορειοδυτικές περιοχές του Λεκανοπεδίου –Νέα Φιλαδέλφεια, Μεταμόρφωση,

Κηφισιά,– και τη Χωρική Ενότητα Βόρειας Αττικής –Αγ. Στέφανος, Αφίδνες,– και καταλήγει στη Βόρεια Πύλη της Περιφέρειας Αττικής, στην περιοχή της Αυλώνας, απ' όπου και συνδέει την Περιφέρεια με την άμεσα συναρτώμενη βιομηχανική συγκέντρωση των Οиноφύτων και συνεχίζει ως βασικός αναπτυξιακός άξονας του εθνικού χώρου.

Ο άξονας αυτός αποτελεί τον κύριο κορμό του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας και κατά μήκος του αναπτύσσονται περιοχές επαγγελματικών εγκαταστάσεων μικτού χαρακτήρα – βιομηχανικών και βιοτεχνικών, χονδρεμπορίου και εμπορευματικών μεταφορών, αντιπροσωπειών και εμπορικών εκθέσεων, αλλά και εδρών επιχειρήσεων και τεχνολογικών πάρκων.

- Αναπτυξιακός Άξονας Ανατολής-Δύσης

Αναπτύσσεται ακολουθώντας την κατεύθυνση της Αττικής Οδού και του δυτικού σκέλους του ΠΑΘΕ: ξεκινώντας από την ευρύτερη περιοχή του Διεθνούς Αερολιμένα (από αέρος Πύλη εισόδου στη χώρα και στην Περιφέρεια) με τους αναπτυξιακούς πόλους Κορωπίου-Παιανίας και Σταυρού-Παλλήνης, διέρχεται από τον πόλο του Μαρουσίου, την περιοχή Συγκοινωνιακού Κέντρου Αχαρνών, διασχίζει το Βόρειο Θριάσιο με το Εμπορευματικό Κέντρο και το Σταθμό Διαλογής ΟΣΕ και καταλήγει στη Δυτική Πύλη της Περιφέρειας (ευρύτερη περιοχή Μεγάρων), από όπου εισέρχονται στην Αττική οι άξονες διασύνδεσης με τη Δυτική Ευρώπη.

Ο χαρακτήρας αυτού του άξονα διαφοροποιείται από τα ανατολικά προς τα δυτικά, με έμφαση στις επιχειρηματικές δραστηριότητες επιτελικού χαρακτήρα και στις υπηρεσίες τριτογενούς στο ανατολικό και κεντρικό τμήμα του, και έμφαση στις μεταποιητικές, εμπορευματικές / μεταφορικές και αποθηκευτικές λειτουργίες στο δυτικό σκέλος του.

β) Αναπτυξιακοί Άξονες μητροπολιτικής ακτινοβολίας

- Άξονας Θαλάσσιου Μετώπου του Πολεοδομικού Συγκροτήματος, από το Φαληρικό μέχρι τη Βουλιαγμένη, του οποίου ο βασικός προσανατολισμός συνίσταται στην εξασφάλιση του ανοίγματος του μητροπολιτικού συγκροτήματος της Αθήνας προς το παραλιακό μέτωπο και της λειτουργικής διασύνδεσης με αυτό, με την ανάπτυξη χρήσεων πολιτισμού, αναψυχής και αθλητισμού μητροπολιτικής εμβέλειας, καθώς και στη διασφάλιση της συνέχειας και της προσπελασιμότητας της παράκτιας ζώνης για όλους τους κατοίκους και τους επισκέπτες της πόλης.
- Άξονας Οδού Πειραιώς, με έμφαση στις πολιτιστικές λειτουργίες και στις δραστηριότητες αναψυχής.

Επιδιώκεται η ανάδειξη των παραπάνω δύο αξόνων ως βασικών στοιχείων της εικόνας και της ταυτότητας της πόλης ως διεθνούς πολιτιστικής και τουριστικής μητρόπολης.

γ) Αναπτυξιακοί Άξονες ενδοπεριφερειακής σημασίας

- Άξονας Λ. Βουλιαγμένης, από την κεντρική περιοχή της Αθήνας προς Ελληνικό και Βουλιαγμένη
- Άξονας Λ. Μεσογείων – Σταυρού - Ραφήνας
- Άξονας Αεροδρομίου – Λαυρίου

3. Βασικοί Πόλοι Ανάπτυξης

Οι πόλοι ανάπτυξης συντίθενται με τους άξονες ανάπτυξης, περιλαμβάνουν πλέγματα υπερτοπικών δραστηριοτήτων, είτε σύνθετα και πολυδιάστατα είτε με εξειδικευμένο προσανατολισμό, και διαρθρώνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

α. Πόλοι διεθνούς και εθνικής εμβέλειας

- Το Κέντρο Μητροπολιτικών Δραστηριοτήτων της Αθήνας, που αποτελεί το παραδοσιακό επιτελικό και οικονομικό κέντρο της περιφέρειας και της χώρας, με πολυδιάστατες δραστηριότητες ολοκληρωμένου χαρακτήρα.
- Η κεντρική περιοχή του Πειραιά με την ευρύτερη περιοχή του Λιμανιού, που αποτελούν τη Νότια Πύλη της Περιφέρειας, με σύνθετες δραστηριότητες και ιδιαίτερη έμφαση στις μεταφορές και τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις.
- Το σύστημα συμπληρωματικών πόλων Σταυρός – Παλλήνη και Παιανία – Κορωπί στην περιοχή του Διεθνούς Αερολιμένα (από αέρος Διεθνούς Πύλης εισόδου στη χώρα), με εξειδίκευση στις επιχειρήσεις, τις μεταφορές, τη μεταποίηση και την υψηλή τεχνολογία.

β. Πόλοι εθνικής και μητροπολιτικής εμβέλειας

- Στον Ελαιώνα, με σύνθετες δραστηριότητες και έμφαση στις επιχειρήσεις, τις επιτελικές διοικητικές υπηρεσίες, τις εμπορευματικές μεταφορές, αλλά και τον πολιτισμό, την αναψυχή και τον αθλητισμό.
- Στο Μαρούσι, με εξειδίκευση στις επιχειρήσεις, το υπερτοπικό εμπόριο, την αναψυχή και τον αθλητισμό.
- Στο Θριάσιο, με εξειδίκευση στη βιομηχανία και ενέργεια, στις εμπορευματικές μεταφορές, στις επιχειρήσεις και στην τεχνολογία και εφαρμοσμένη έρευνα.

γ. Πόλοι ενδοπεριφερειακής εμβέλειας

- Στο Ελληνικό – Γλυφάδα, με εξειδίκευση στις επιχειρήσεις και τον τουρισμό, πολιτισμό, αναψυχή, αθλητισμό.
- Στην Κηφισιά, με έμφαση στις επιχειρήσεις, το υπερτοπικό εμπόριο και την αναψυχή.

- Στις Αχαρνές, μεταξύ Εθνικής Οδού και Συγκοινωνιακού Κέντρου, με εξειδίκευση στη μεταποίηση και στις μεταφορές.
 - Στη Ραφήνα –Νέα Μάκρη, με εξειδίκευση στις μεταφορές, τον τουρισμό και την αναψυχή
 - Στο Λαύριο με εξειδίκευση στις μεταφορές, τον τουρισμό, και τις πολιτιστικές δραστηριότητες.
 - Στην Αυλώνα και την ευρύτερη περιοχή της, με κατεύθυνση τις επιχειρήσεις και τις εμπορευματικές μεταφορές
 - Στα Μέγαρα, παρά τον ΠΑΘΕ και τη γραμμή του υπεραστικού σιδηροδρόμου, με εξειδίκευση στις επιχειρήσεις και τις εμπορευματικές δραστηριότητες.
4. Κατά μήκος των ως άνω αξόνων και στους αναπτυξιακούς πόλους, και ειδικότερα σε τμήματα τους που προσδιορίζονται από τα ΣΧΑΕ και τα ΓΠΣ:
- Εναρμονίζονται οι χρήσεις γης και οι όροι δόμησης με τον στρατηγικό αναπτυξιακό ρόλο αυτών των αξόνων και πόλων.
 - Ενισχύεται η λειτουργική εξειδίκευση των επιμέρους τμημάτων τους, με περιορισμό των επιτρεπόμενων χρήσεων σε εκείνες που συνάδουν με τον κυρίαρχο αναπτυξιακό προσανατολισμό τους, και με αντίστοιχη διαφοροποίηση, κατά χρήση, των όρων δόμησης για την επίτευξη της επιθυμητής μίξης χρήσεων.
 - Προωθούνται προγράμματα στρατηγικών παρεμβάσεων στα τμήματα όπου απαιτείται αναβάθμιση για λόγους προβολής της μητροπολιτικής «εικόνας» και στους πόλους που μπορούν να λειτουργήσουν ως εστίες διάχυσης της ανάπτυξης.
 - Χωροθετούνται οι εγκαταστάσεις διοικητικών, κοινωφελών και πολιτιστικών υποδομών μητροπολιτικού επιπέδου.
 - Χωροθετούνται κατά προτεραιότητα οι νέοι οργανωμένοι υποδοχείς σύγχρονων οικονομικών δραστηριοτήτων
 - Προωθείται η οργάνωση/ αναμόρφωση των ήδη θεσμοθετημένων και διαμορφωμένων επιχειρηματικών ζωνών.
 - Υποστηρίζεται η εφαρμογή στις παραγωγικές και επιχειρηματικές ζώνες μορφών οργανωμένης ανάπτυξης και διαχείρισης, όπως οι ΒΕΠΕ και οι ΠΟΑΠΔ.
 - Προωθείται επιλεκτικά η χρήση πολεοδομικών κινήτρων της κείμενης νομοθεσίας για την προσέλκυση προωθητικών δραστηριοτήτων.

Κεφάλαιο Δ': Οικιστική Ανάπτυξη, Πολεοδομική Οργάνωση και Διαχείριση του
Αστικού και Εξωαστικού Χώρου

Άρθρο 13. Οικιστική Ανάπτυξη και Πολεοδομική Αναμόρφωση

I. Κατευθύνσεις Οικιστικής Ανάπτυξης

Για την προώθηση της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης υιοθετείται ένα πρότυπο οικιστικής ανάπτυξης, σύμφωνα με την αρχή της «συμπαγούς πόλης», στο πλαίσιο του οποίου:

- α) Η οικιστική ανάπτυξη (πρώτη και δεύτερη κατοικία) διοχετεύεται κατ'αρχήν στις υφιστάμενες πόλεις και οικισμούς ενώ οι επεκτάσεις των σχεδίων πόλης ή νέες αναπτύξεις είναι περιορισμένες.
- β) Οι νέες επεκτάσεις είναι ωστόσο αποδεκτές εφόσον η αναγκαιότητα τους τεκμηριώνεται, βάσει της κατανομής των προγραμματικών μεγεθών και των ορίων κορεσμού των ΣΧΑΕ ή και των Σχεδίων Συνδυασμένης Χωρικής Ανάπτυξης των προγραμματικών ομάδων ΟΤΑ, στις περιπτώσεις όπου ο υφιστάμενος πολεοδομικός χώρος είναι διαπιστωμένα ανεπαρκής είτε χαρακτηρίζεται από ακαμψίες που δεν επιτρέπουν εξάντληση της χωρητικότητάς του μέχρι το σύνηθες ποσοστό κορεσμού. Η σχετική εκτίμηση γίνεται σε επίπεδο προγραμματικής ομάδας ΟΤΑ και κατ'ελάχιστον σε επίπεδο Δήμου. Οι επεκτάσεις αυτές πρέπει, επίσης, να είναι συμβατές με το χωροταξικό ρόλο κάθε Ενότητας.
- γ) Οι επεκτάσεις και οι νέες οικιστικές αναπτύξεις γίνονται μόνο κατά οργανικές πολεοδομικές ενότητες (γειτονίες), με εξασφάλιση όλων των αναγκαίων χώρων για κοινωνική και τεχνική υποδομή.
- δ) Νέα ιδιωτικά προγράμματα οικιστικών αναπτύξεων (σε περιοχές όπου προβλέπονται επεκτάσεις) μπορούν να γίνουν για λόγους προώθησης καινοτομικών μορφών οργανωμένης πολεοδόμησης και στέγασης¹, που θα οδηγούν σε υψηλού επιπέδου αστικό περιβάλλον και/ή θα χρησιμοποιούν προχωρημένες τεχνολογίες περιβάλλοντος, και θα συνδέονται και με την ανάπτυξη υποδοχέων νέων δραστηριοτήτων αιχμής. Αναπτύξεις αυτού του τύπου θα έχουν πιλοτικό χαρακτήρα και μπορούν να γίνουν σε μικρό αριθμό. Η εξειδίκευση των όρων για τη δημιουργία τέτοιων οικισμών θα γίνει με Απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ.

II. Κατευθύνσεις Πολεοδομικής Αναμόρφωσης

¹ ΠΕΡΠΟ ή άλλη μορφή οργανωμένης δόμησης ή πολεοδόμησης, με χρήση πρώτης ή δεύτερης κατοικίας. Η έκφραση «οργανωμένη πολεοδόμηση» παραπέμπει στη δημιουργία ολοκληρωμένου πολεοδομικού περιβάλλοντος με πλήρεις υποδομές που θα καλύπτει μια περιοχή, ενώ η δόμηση θα γίνεται αυτοτελώς ανά οικόπεδο.

1. Για την πολεοδομική αναμόρφωση του δικτύου μητροπολιτικών κέντρων Αθήνας-Πειραιά, οι βασικές κατευθύνσεις πολιτικής είναι οι εξής:
 - α) Η αναγέννηση των πολεοδομικών κέντρων με την διατήρηση του μεικτού, από λειτουργική, κοινωνική και πολιτισμική άποψη, σημερινού χαρακτήρα των κεντρικών περιοχών της Αθήνας και του Πειραιά.
 - β) Η αποκέντρωση των οχλουσών λειτουργιών, η διατήρηση/επαναφορά της κατοικίας, η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και η διεύρυνση και αναβάθμιση των ελεύθερων χώρων.
 - γ) Η εναρμόνιση του πολεοδομικού και συγκοινωνιακού σχεδιασμού στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την αστική κινητικότητα σύμφωνα με τη Πράσινη Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
 - δ) Η κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση του κέντρου, κυρίως με την απομάκρυνση των τροχοφόρων, με εξαίρεση τα μέσα μαζικής μεταφοράς.
 - ε) Η έμφαση στην αντιμετώπιση του κρίσιμου προβλήματος της στάθμευσης, με τον αυστηρό έλεγχο της παράνομης στάθμευσης, και τη δημιουργία μηχανισμού τιμολόγησης της επιτρεπόμενης παρόδιας στάθμευσης.
 - στ) Η βελτίωση της εικόνας και της αστικής δομής των κεντρικών περιοχών, με κάλυψη των αναγκών κοινωνικής και τεχνικής υποδομής.
2. Για την πολεοδομική αναμόρφωση σε επίπεδο γειτονιάς, οι βασικές κατευθύνσεις πολιτικής είναι οι εξής:
 - α) Η ενίσχυση της εσωτερικής πολεοδομικής και λειτουργικής συνοχής και της ταυτότητας των περιοχών.
 - β) Η οργάνωση του τοπικού κέντρου κάθε γειτονιάς και η δημιουργία ενός ενιαίου δικτύου ροής πεζών, πρασίνου, ελεύθερων χώρων και κοινωνικού εξοπλισμού.
 - γ) Η αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού ή διαχωρισμού.
 - δ) Η αποθάρρυνση της διαμπερούς διέλευσης οχημάτων μέσα από οικιστικές ενότητες εκτός του πρωτεύοντος και δευτερεύοντος οδικού δικτύου, μετά από ενιαίο σχεδιασμό.
 - ε) Η αντιμετώπιση του προβλήματος της στάθμευσης, με τον έλεγχο της στους βασικούς άξονες κυκλοφορίας, και την παροχή χώρων στάθμευσης εκτός οδού σε συνάρτηση με τις ανάγκες της κατοικίας.
 - στ) Η επιλεκτική δέσμευση υφιστάμενων αδόμητων χώρων στις πυκνοδομημένες περιοχές, μέσω της προώθησης ειδικού μακροχρόνιου προγράμματος με την εφαρμογή μηχανισμών πολιτικής γης, και ειδικού πόρου (πράσινο ταμείο). Στις περιπτώσεις που αυτό απαιτείται, θα προωθηθούν οι αναγκαίες θεσμικές ρυθμίσεις πολιτικής γης για τη στήριξη αυτής της επιλογής.

3. Για την αναβάθμιση της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος διαμορφώνεται ολοκληρωμένο δίκτυο αστικού πρασίνου (στρατηγικό πράσινο):
- α) Καθορίζονται οι κοινόχρηστοι χώροι αναψυχής και συνδυάζονται με λόφους, την ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων, με άλλους χώρους ιστορικού και μνημειακού ενδιαφέροντος, με τα ιστορικά κέντρα Αθήνας και Πειραιά, τη σύνδεση τους (Μακρά Τείχη, Πειραιώς), με άλλα διατηρητέα σύνολα, με άλση πάρκα και κήπους, με πράσινο περιοχών κοινωφελών δραστηριοτήτων, ακόμη και με ιδιωτικό πράσινο περιοχών κατοικίας, εφ' όσον αυτό ένεκα της ποσότητας και της θέσης του, παίζει σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό.
 - β) Τα στοιχεία αυτά, που αποτελούν οργανικά τμήματα του αστικού πρασίνου, προστατεύονται, αναδεικνύονται και συνδέονται κατάλληλα (ενοποιήσεις, πεζοδρομήσεις, φυτεύσεις κλπ) μεταξύ τους και με το γύρω περιαστικό πράσινο, ώστε να εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη πορεία του επισκέπτη και να καθίστανται σημαντικοί πόλοι αναψυχής για τους κατοίκους της πρωτεύουσας.
 - γ) Θεσπίζονται κίνητρα για την προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του ιδιωτικού πρασίνου σε περιοχές που αυτό εξυπηρετεί την ενοποίηση και την αναψυχή αφενός και διευκολύνει την κίνηση αερίων μαζών στο λεκανοπέδιο. Με ανάλογα κριτήρια ενισχύεται το πράσινο σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους στο λεκανοπέδιο της Αττικής.

Άρθρο 14. Αναπλάσεις Αστικών Περιοχών

1. Οι αναπλάσεις, δηλαδή οι χωρικά εντοπισμένες πολυτομεακές παρεμβάσεις, θα αποτελέσουν βασικό πυλώνα για την υλοποίηση των στόχων του ΡΣΑ σχετικά με την αναγέννηση του υφιστάμενου οικιστικού ιστού. Βασικές κατευθύνσεις πολιτικής είναι οι εξής:
 - α) Οι αναπλάσεις δεν θα περιορίζονται στον εξωραϊσμό των κοινόχρηστων χώρων αλλά θα συμπεριλάβουν ένα ευρύτερο φάσμα δράσεων, μεταξύ των οποίων οι αποτελεσματικοί έλεγχοι των χρήσεων γης, η διαχείριση και ο έλεγχος της λειτουργίας του δημόσιου χώρου, η ενοποίηση των εσωτερικών ακαλύπτων των ΟΤ, η οργανωμένη ανακαίνιση ή ανανέωση του ιδιωτικού κτηριακού αποθέματος, και η χρησιμοποίηση εργαλείων οικονομικής και κοινωνικής φύσεως.
 - β) Για την προώθηση των αναπλάσεων θα ενεργοποιηθούν οι δυνατότητες του Ν. 2508, σε συνδυασμό με νέα εργαλεία πολιτικής γης που θα αναπτυχθούν, και σε συντονισμό με δράσεις κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας μπορεί να είναι επισπεύδων για την υλοποίηση αναπλάσεων μητροπολιτικής σημασίας σύμφωνα με το άρθρο 15 του παρόντος.
2. Μια γενική τυπολογία των περιοχών από την οπτική γωνία των αναπλάσεων είναι η εξής:

- α) Ζώνες κεντρικών λειτουργιών διαφόρων βαθμίδων, που γενικά πάσχουν από συμφόρηση και ανεπαρκείς υποδομές, κυρίως στάθμευσης, και δυσκολίες προσπέλασης. Επιμέρους τύποι τέτοιων ζωνών είναι (1) τμήματα του δικτύου των μητροπολιτικών κέντρων, (2) άξονες του κυρίου οδικού δικτύου με έρπουσα ανάπτυξη κεντρικών λειτουργιών (συχνά με ρόλους «πύλης» του πολεοδομικού συγκροτήματος), (3) ζώνες κατά μήκος του σιδηροδρομικού δικτύου, από το οποίο πρέπει να υπάρχει εύλογη απόσταση του οικιστικού ιστού, και (4) τοπικά κέντρα που αναπτύχθηκαν μέσω διαδικασιών ανοργάνωτης αποκέντρωσης (φυγή από τα μητροπολιτικά κέντρα) ή ανάπτυξης νέων κεντρικών λειτουργιών. Ειδικοί στόχοι είναι η μείωση των προβλημάτων κυκλοφορίας/στάθμευσης (που ιδιαίτερα στην περίπτωση των αξόνων οξύνονται από την αντίφαση μεταξύ κυκλοφοριακού και πολεοδομικού ρόλου τους), και η βελτίωση της αντιληπτικής εικόνας τους ως βασικών στοιχείων της αστικής δομής.
- β) Περικεντρικές περιοχές με παλαιό κτηριακό απόθεμα και παρουσία φθινουσών χρήσεων του δευτερογενούς τομέα. Ειδικός στόχος για τις περιοχές αυτές είναι η ελεγχόμενη αναδιάρθρωση, χωρίς πλήρη ανατροπή του μεικτού χαρακτήρα τους και με ανακαίνιση του διατηρήσιμου κτηριακού αποθέματος.
- γ) Περιοχές υψηλής πυκνότητας με μεταπολεμικές πολυκατοικίες και έντονα προβλήματα κυκλοφορίας και στάθμευσης. Διακρίνονται τρεις επιμέρους τύποι τέτοιων περιοχών: (1) οι προαστιακές περιοχές (κυρίως στο ανατολικό τμήμα του Λεκανοπεδίου) με πρόσφατο κτηριακό απόθεμα αλλά φθίνουσες συνθήκες πολεοδομικού περιβάλλοντος λόγω της αναντιστοιχίας μεταξύ υποδομών και πυκνοτήτων, (2) οι συνοικιακές περιοχές (κυρίως στο δυτικό τμήμα του Λεκανοπεδίου), συχνά με καταγωγή από τη λαϊκή αυτοστέγαση και την αυθαίρετη δόμηση, με έντονα προβλήματα μορφολογίας του ρυμοτομικού δικτύου, ποιότητας του κτηριακού αποθέματος και δεικτών κατοικίας, και (3) οι συνοικιακές περιοχές με πολύ υψηλές πυκνότητες, υποβαθμιζόμενο και γηράσκον κτηριακό απόθεμα πολυκατοικιών που έλκουν την καταγωγή τους από τη διαδικασία της αντιπαροχής, και πολύ σοβαρές ακαμψίες που συνδέονται με το κατακερματισμένο ιδιοκτησιακό καθεστώς. Ειδικοί στόχοι είναι η αποσυμφόρηση, βραχυ-μεσοπρόθεσμα, και η δρομολόγηση διαδικασιών ανανέωσης του κτηριακού αποθέματος, μεσο-μακροπρόθεσμα, σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά του επιμέρους τύπου στον οποίο ανήκει κάθε περιοχή.
- δ) Περιοχές δεύτερης, κυρίως, κατοικίας, με μη ικανοποιητικά ρυμοτομικά δίκτυα και προοπτικές ενίσχυσης των φαινομένων συμφόρησης που πλήττουν σήμερα τις πιο κεντρικές περιοχές. Ειδικοί στόχοι είναι η πρόληψη της επιδείνωσης των υπό εξέλιξη ή προβλεπόμενων προβλημάτων, με έγκαιρες παρεμβάσεις για την αύξηση των ελεύθερων χώρων και τη μείωση των δυνητικών πυκνοτήτων.
- ε) Περιοχές γύρω από μεγάλα έργα που θα υποστούν πιέσεις στις τιμές γης, τις χρήσεις γης, και τις πυκνότητες, και θα γίνουν εστίες ή αποδέκτες υψηλών κυκλοφοριακών φόρτων. Ειδικοί στόχοι είναι η πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων από τις παραπάνω πιέσεις, η αξιοποίηση των έργων αυτών ως καταλυτών ευρύτερων διαδικασιών πολεοδομικής αναδιάρθρωσης, και η

παραμονή στο δημόσιο μέρους της γαιοπροσόδου που θα προκύψει ως συνέπεια της διάθεσης δημόσιου χρήματος.

Άρθρο 15. Οριζόντιες Δράσεις Διαχείρισης του Αστικού Χώρου

Στο πλαίσιο των μη χωρικά εξειδικευμένων, οριζόντιων δράσεων για την υλοποίηση των στόχων του ΡΣΑ για τη αναγέννηση της πόλης, προβλέπονται τα παρακάτω:

1. Για την ανάκτηση και αναβάθμιση του δημόσιου χώρου της πόλης βασικές κατευθύνσεις είναι οι εξής:
 - α) Η λήψη μέτρων για την αποτελεσματική διαχείριση και τη διαφύλαξη του κοινόχρηστου χαρακτήρα του δημόσιου χώρου.
 - β) Η απαγόρευση της αλλαγής χρήσης/δόμησης των υπαρχόντων ελεύθερων χώρων πρασίνου δημόσιας ιδιοκτησίας.
 - γ) Η προώθηση ειδικών προγραμμάτων και μέτρων για την αναβάθμιση του αστικού τοπίου. (Ειδικότερη αναφορά γίνεται στο Παράρτημα του παρόντος).
2. Για τη βελτίωση της λειτουργίας της πόλης εκπονείται ειδικό πρόγραμμα για την οργάνωση τομέων όπως η καθαριότητα, η τροφοδοσία των καταστημάτων, τα ωράρια λειτουργίας κλπ., και για το συντονισμό των αρμόδιων φορέων.
3. Για την εξισορρόπηση των χωρικών ανισοτήτων και την αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, βασικές κατευθύνσεις είναι οι εξής:
 - α) Η συμπλήρωση των ελλείψεων δημόσιου κοινωνικού εξοπλισμού, πρασίνου και ελεύθερου χώρου με προτεραιότητα την επίτευξη ικανοποιητικού βαθμού ισοκατανομής μεταξύ περιοχών, τόσο με όρους φυσικής παρουσίας όσο και με όρους λειτουργίας και ποιότητας. Τα αναπτυξιακά προγράμματα των αρμόδιων δημόσιων φορέων πρέπει να ενσωματώνουν συγκεκριμένα σχετικά κριτήρια.
 - β) Η βελτίωση της ισοκατανομής των κοινόχρηστων χώρων μέσα στην πόλη, και στο μέτρο του δυνατού η αύξησή τους με απόλυτους όρους. Στο πλαίσιο αυτό θα χρησιμοποιηθούν μηχανισμοί ανακατανομής, εργαλεία αντισταθμιστικού χαρακτήρα και εργαλεία πολιτικής γης.
 - γ) Η επιδίωξη της αντιστάθμισης των διαχωριστικών επιπτώσεων του ιδιωτικού-εμπορευματικού κοινωνικού εξοπλισμού, μέσω προδιαγραφών, κινήτρων και άλλων κατάλληλων μέτρων.
 - δ) Ο καθορισμός προδιαγραφών σχεδιασμού του δημόσιου και ιδιωτικού χώρου, που θα λαμβάνει υπόψη του τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

- ε) Η προώθηση της πολιτικής κατοικίας, στα πλαίσια των κατευθύνσεων της επόμενης παραγράφου.
4. Για τη διατήρηση ικανοποιητικού ισοζυγίου προσφοράς-ζήτησης κατοικίας, πρώτης και δεύτερης, βασικές κατευθύνσεις είναι οι εξής:
- α) Η διατήρηση επαρκούς από ποσοτική άποψη προσφοράς κατοικίας.
- β) Η διευκόλυνση της βελτίωσης της ποιότητας του υφιστάμενου αποθέματος κατοικιών, μέσω κινήτρων, μηχανισμών μείωσης της ακαμψίας και άλλων κατάλληλων εργαλείων.
- γ) Η διευκόλυνση της κινητικότητας στην αγορά κατοικίας, με χρήση μέτρων που θα προσδιοριστούν από ειδική μελέτη.
- δ) Η βελτίωση του συστήματος κοινωνικών στεγαστικών ενισχύσεων ώστε να καλύπτονται ικανοποιητικά όλες οι ομάδες του πληθυσμού που έχουν ανάγκη αρωγής.
- ε) Η επεξεργασία νέων εργαλείων κοινωνικής κατοικίας, μεταξύ των οποίων η δυνατότητα αντισταθμιστικών παροχών στο πλαίσιο της χορήγησης αδειών για νέες οικιστικές αναπτύξεις (πχ. *ποσοστό κατοικίας ελεγχόμενου-χαμηλού κόστους σε κάθε νέου τύπου οικιστικό πρόγραμμα που θα παίρνει άδεια*), και η ενσωμάτωση της διάστασης της κοινωνικής στέγης στις αναπλάσεις.
5. Η ενεργοποίηση της πολιτικής γης και η χρησιμοποίησή της για την προώθηση των στόχων του σχεδιασμού αποτελεί βασική επιλογή του ΡΣΑ. Οι τυχόν απαιτούμενες νέες οργανωτικές ρυθμίσεις για την προώθηση της παραπάνω πολιτικής γης θεσμοθετούνται με Π.Δ/τα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ ή με Υπουργικές Αποφάσεις.
- α) Η προώθηση ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση των ακαμψιών που απορρέουν από τον κατακερματισμό της ιδιοκτησίας των κτηρίων.
- β) Η προώθηση ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που απορρέουν από τον κατακερματισμό της ιδιοκτησίας της γης. Τέτοιες ρυθμίσεις μπορεί να είναι η ενεργοποίηση του αστικού αναδασμού, κίνητρα συνενώσεων και αντικίνητρα για τα μικρά οικόπεδα, μέτρα διευκόλυνσης των μεγάλων οργανωμένων επενδύσεων σε ακίνητα κ.ά.
- γ) Η ενεργοποίηση μηχανισμών πολιτικής γης όπως η τράπεζα γης, οι ΖΕΚ και οι ΖΕΕ.
- δ) Η προώθηση καινοτομικών εργαλείων πολιτικής γης (πχ. αντισταθμιστικοί μηχανισμοί και τέλη, «νόμιμο όριο εκμετάλλευσης» κλπ.).
- ε) Η ενεργητική διαχείριση της δημόσιας γης.
6. Οι βασικές κατευθύνσεις για την πολιτική χρήσεων γης στον αστικό χώρο είναι οι εξής:

- α) Η ισορροπία μεταξύ της επιθυμητής ανάμειξης συμβατών χρήσεων γης και της αποφυγής συγκρούσεων μεταξύ ασύμβατων χρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να εξειδικεύεται η γενική χρήση «Γενική Κατοικία» σε επιμέρους κατηγορίες που περιλαμβάνουν μικρότερο φάσμα ειδικών χρήσεων, ούτως ώστε να μην οδηγεί σε de facto δημιουργία ζωνών κεντρικών λειτουργιών.
- β) Ο έλεγχος της έρπουσας γραμμικής ανάπτυξης κεντρικών λειτουργιών κατά μήκος των βασικών οδικών αξόνων.
- γ) Η εισαγωγή νέων ευέλικτων μηχανισμών ελέγχου των χρήσεων γης, όπως τα όρια χωρητικότητας, τα τέλη λειτουργίας, και το περιβαλλοντικό και κοινωνικό κέρδος ανάπτυξης στο πλαίσιο μηχανισμών διαπραγμάτευσης.
- δ) Η γενίκευση των σχεδίων χρήσεων γης στον αστικό χώρο, με αξιοποίηση και των προτεινόμενων νέων εργαλείων πολιτικής γης και χρήσεων γης όπως ειδικότερα αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.

Άρθρο 16. Αναβάθμιση Αστικού Τοπίου

1. Η αναβάθμιση της αισθητικής του αστικού τοπίου και η αστική αναζωογόνηση των πόλεων της Αττικής αποτελεί κρίσιμη προτεραιότητα του ΡΣΑ και θα επιτευχθεί με τα παρακάτω μέτρα:
 - α) Προστασία και διασφάλιση της θέας των κατοίκων των πόλεων της Αττικής και ιδιαίτερα του λεκανοπεδίου προς τα σημαντικά πολεοδομικά και πολιτιστικά σημεία αναφοράς.
 - β) Καθορισμός, προστασία και αισθητική αναβάθμιση των «εισόδων» της πρωτεύουσας.
 - γ) Καθορισμός, προστασία και ανάπλαση περιοχών μείζονος αστικού αισθητικού ενδιαφέροντος (μέτωπα οδών, μέτωπα πλατειών, θαλάσσιο μέτωπο, κ.α.).
 - δ) Προστασία και βελτίωση της εικόνας του δημόσιου και κοινόχρηστου χώρου των πόλεων μέσω παρεμβάσεων αστικού σχεδιασμού, αυτοτελώς ή στο πλαίσιο ευρύτερων αναπλάσεων.
 - ε) Προστασία παλαιότερων κτιρίων και κτιριακών συνόλων με κριτήρια αρχιτεκτονικής ποιότητας και ιστορικής μνήμης.
 - στ) Βελτίωση της αρχιτεκτονικής ποιότητας των νέων κτιρίων και ανάπλασης των όψεων υφισταμένων κτηρίων και εγκαταστάσεων.
2. Στο Παράρτημα του παρόντος αναφέρονται αναλυτικότερα οι δράσεις που περιέχονται σε ορισμένα από τα ανωτέρω.

Άρθρο 17. Παρεμβάσεις Μητροπολιτικού Χαρακτήρα

1. Για την υλοποίηση του στόχου της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και του διεθνούς ρόλου της Μητρόπολης, καθώς και του ειδικότερου στόχου της επίτευξης της κοινωνικής και χωρικής συνοχής της, καθορίζονται και προωθούνται προγράμματα ειδικών παρεμβάσεων Μητροπολιτικού Χαρακτήρα.
2. Ως Ειδικές Παρεμβάσεις Μητροπολιτικού Χαρακτήρα νοούνται τα προγράμματα αστικών αναπλάσεων ή χωρικής αναδιάρθρωσης πολυτομεακού χαρακτήρα σε ζωτικές εκτάσεις του αστικού ιστού, όπως παραγωγικές ζώνες (λειτουργούσες ή απαξιωμένες ή υπό ανάπτυξη), περιοχές σε γειτνίαση ή σε ακτίνα επιρροής σημαντικών μεταφορικών υποδομών ή μεταφορικών κόμβων, δημόσιες εκτάσεις υπό αναμόρφωση ή αλλαγή διαχειριστικού καθεστώτος, παράκτιες ή παραλιμένες ζώνες, περιαστικές φυσικές ζώνες ειδικού χαρακτήρα (πόλοι ειδικών δραστηριοτήτων) ή ειδικές περιοχές – πόλοι που προσφέρονται για την εφαρμογή προγραμμάτων μητροπολιτικού χαρακτήρα με πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη/ αναβάθμιση των πέριξ περιοχών και του συνόλου της Μητροπολιτικής περιοχής.
3. Στο ανωτέρω πλαίσιο προωθείται επίσης η συγκρότηση ενός δικτύου υπερτοπικών, πολυλειτουργικών πόλων και αξόνων που συγκεντρώνουν δραστηριότητες πολιτισμού, εκπαίδευσης, αθλητισμού, και αναψυχής. Συνδέονται δε, με το αστικό και περιαστικό πράσινο, τα ιστορικά κέντρα, τους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία. Οι σημαντικότεροι τέτοιοι πόλοι ορίζονται στο Παράρτημα του παρόντος.
4. Το όριο, ο ειδικός χαρακτήρας, ο βασικός στόχος καθώς και το περιεχόμενο και οι ειδικοί όροι ανάπτυξης και τα προγραμματικά μεγέθη εκάστου προγράμματος ορίζονται και εξειδικεύονται με ΠΔ/γμα ΖΕΑ του Ν. 1892/90. Σε επίπεδο σχεδίων εφαρμογής το ως άνω Π. Δ/γμα εξειδικεύεται περαιτέρω με απόφαση Υπ.ΠΕΧΩΔΕ. Για την ευχερέστερη προώθηση αυτών των προγραμμάτων δύναται να χρησιμοποιηθούν και όλα τα πολεοδομικά εργαλεία που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
5. Στις ρυθμίσεις των παρεμβάσεων Μητροπολιτικού Χαρακτήρα μπορούν να περιληφθούν:
 - οι ειδικότεροι στόχοι και οι αρχές σχεδιασμού των Μητροπολιτικών παρεμβάσεων
 - οι συντελεστές δόμησης στα πλαίσια των μέσων ΣΔ των εγκεκριμένων ΓΠΣ της περιοχής που εντάσσονται
 - οι γενικές ή ειδικές χρήσεις γης, που μπορούν να είναι διάφορες αυτών που προβλέπονται από τα ΓΠΣ όταν τούτο αιτιολογείται ειδικά και δεν ανατρέπει του στόχους του ΡΣΑ
 - τα σχέδια γενικής διάταξης των περιοχών, ή η πλήρης Πολεοδομική Μελέτη Επέκτασης Αναθεώρησης (ΠΜΕΑ)

- ο χαρακτηρισμός ή κήρυξη διατηρητέων ή παραδοσιακών, ή ιστορικών μνημείων ή συνόλων ή περιοχών φυσικού κάλλους ή ειδικών χρήσεων (βάσει του άρθρου 4 του ΓΟΚ)
 - οι όροι και περιορισμοί δόμησης και ο πολεοδομικός κανονισμός
 - τα μέσα και τα εργαλεία ενεργού πολεοδομικής παρέμβασης όπως αυτά προβλέπονται στην πολεοδομική νομοθεσία
 - το επιχειρησιακό πρόγραμμα εφαρμογής της Μητροπολιτικής παρέμβασης
6. Η κίνηση της διαδικασίας για τις Μητροπολιτικές παρεμβάσεις γίνεται μέσω του χαρακτηρισμού μιας αστικής περιοχής ως περιοχή Μητροπολιτικής παρέμβασης είτε με πρωτοβουλία του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας, είτε κατόπιν αιτήματος άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων.
 7. Στις υποβαλλόμενες μελέτες εξειδίκευσης και υποστήριξης των Μητροπολιτικών παρεμβάσεων περιλαμβάνονται πλην της πολεοδομικής, χωροταξικής ή περιβαλλοντικής προσέγγισης και προκαταρκτική οικονομοτεχνική μελέτη του αναπτυξιακού προγράμματος.
 8. Με τα ΠΔ των Στρατηγικών παρεμβάσεων είναι δυνατόν να επιβάλλονται και στις εντός Σχεδίου περιοχές εισφορές σε γη και χρήμα (ανταποδοτικού ή αντισταθμιστικού χαρακτήρα) για την αναδιανομή των οφελών και επιβαρύνσεων που προκύπτουν από την ανάπτυξη των επιμέρους χρήσεων και λειτουργιών στην έκταση της. Οι ανταποδοτικές εισφορές μπορούν να αφορούν και διαμόρφωση κοινωφελών εγκαταστάσεων ή έργων υποδομής ή απόδοση σε κοινή χρήση άνευ ανταλλάγματος τμήματος της ιδιοκτησίας. Λεπτομέρειες για το μέτρο αυτό αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
 9. Ειδικότερα, στο περιεχόμενο του επιχειρησιακού προγράμματος των Μητροπολιτικών παρεμβάσεων είναι δυνατόν να προβλέπεται η σύναψη συμβάσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων δημόσιων, δημοτικών και ιδιωτικών φορέων, με τις οποίες θα προσδιορίζονται η κατανομή των υποχρεώσεων με την ανάληψη έργων και δράσεων αναβάθμισης, προστασίας και συντήρησης του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος στις περιοχές που περιλαμβάνονται στα όρια των ως άνω Π.Δ/των ή η μεταβίβαση των εισφορών χρήματος του αρθ. 21 του Ν 2508/97 ή του ανωτέρω εδαφίου στον φορέα ανάληψης των έργων υποδομής.
 10. Ως προγράμματα ειδικών παρεμβάσεων Μητροπολιτικού Χαρακτήρα για την Αττική ορίζονται ιδίως τα αναφερόμενα στο Παράρτημα του παρόντος.

Άρθρο 18. Σχεδιασμός του Εξωαστικού Χώρου

1. α) Το φυσικό τοπίο και ο εξωαστικός χώρος αντιμετωπίζονται ως βασική συνιστώσα της βιώσιμης ανάπτυξης, της οικολογικής ισορροπίας και της ποιότητας ζωής των

κατοίκων της Περιφέρειας. Ως εξωαστικός χώρος νοείται το σύνολο των εκτάσεων της Περιφέρειας που βρίσκονται εκτός εγκεκριμένων σχεδίων και εκτός ορίων οικισμών, καθώς και εκτός των καθορισμένων προς πολεοδομική ή ανάπτυξη περιοχών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και το παρόν.

- β) Για τον έλεγχο της οικιστικής διάχυσης, τη διατήρηση και την προστασία του, ο εξωαστικός χώρος ρυθμίζεται στο σύνολο του με σχέδια χρήσεων γης και όρων δόμησης ή και καθεστώτα προστασίας, τα οποία θεσμοθετούνται με τα ΓΠΣ του νόμου 2508/97 ή με άλλα σχέδια που προβλέπονται από τις διατάξεις της πολεοδομικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

2. α) Οι ως άνω καθοριζόμενες ζώνες χρήσεων γης κατατάσσονται σε μια από τις ακόλουθες γενικευμένες ζώνες χρήσεων που καθορίζονται από τα ΣΧΑΕ, τις οποίες και εξειδικεύουν:

I. Ζώνες περιορισμένης ανάπτυξης και ελέγχου (ένδειξη Π – Α - Ε)

Οι ζώνες αυτές προορίζονται για τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης της Περιφέρειας με την διατήρηση του ζωτικού ελεύθερου χώρου γύρω από τις οικιστικές συγκεντρώσεις, την προστασία της γεωργικής γης και τη διαφύλαξη του φυσικού χώρου για τις επόμενες γενεές. Οι ζώνες αυτές διατηρούν κυρίαρχο τον εξωαστικό χαρακτήρα τους, με απαγόρευση των κατατμήσεων γης και αυστηρούς περιορισμούς στη δόμηση και στις επιτρεπόμενες χρήσεις.

II. Ζώνες ελέγχου και αναζήτησης (ένδειξη ΑΝ)

Μέσα στις ζώνες αυτές είναι δυνατή η αναζήτηση κατάλληλων χώρων για νέες περιορισμένης κλίμακας πολεοδομήσεις, για παραγωγικές ζώνες ή για σημειακές χωροθετήσεις, μόνον σε άμεση συνάρτηση με την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων του παρόντος, και μετά από τεκμηριωμένη μελέτη σκοπιμότητας και Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους όρους του παρόντος. Κατά τα λοιπά οι ζώνες αυτές διέπονται από το καθεστώς των ζωνών Π- Α-Ε.

III. Ζώνες προστασίας (ένδειξη Π)

Σε αυτές περιλαμβάνονται οι ορεινοί όγκοι, τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, το δίκτυο περιαστικού πρασίνου, τα ιδιαίτερα αξιόλογα τοπία, οι παράκτιες και παραρρεμάτιες περιοχές, οι υγρότοποι, οι περιοχές με ευαίσθητα οικοσυστήματα, οι αρχαιολογικοί χώροι και οι ιστορικοί τόποι και οι γεωργικές καλλιέργειες πρώτης προτεραιότητας που χρήζουν ειδικής προστασίας και ενίσχυσης. Διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

IIIα. Ζώνες απόλυτης προστασίας (ένδειξη Α-Π)

Είναι οι ζώνες υψηλής περιβαλλοντικής αξίας ή αρχαιολογικής και πολιτιστικής σημασίας, τα δάση και οι πυρήνες των περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών.

Σε αυτές δεν επιτρέπεται η δόμηση, εκτός από την ανέγερση μουσειακών χώρων για τη στέγαση και ανάδειξη του αρχαιολογικού και ιστορικού πλούτου της περιοχής, με ευθύνη του ΥΠΠΟ.

IIIβ. Ζώνες εξειδικευμένης προστασίας (ένδειξη Ε-Π)

Είναι οι περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές των οποίων η προστασία μπορεί να συνδυάζεται με δραστηριότητες σχετικές με την οικολογική τους λειτουργία και οι αρχαιολογικοί χώροι μέσης προστασίας. Σε αυτές είναι δυνατόν να επιτρέπονται μόνον ορισμένες ήπιες χρήσεις με την προϋπόθεση ότι συνδέονται με ειδικού τύπου οικονομικές λειτουργίες που υποστηρίζουν τη διατήρηση και ανάδειξη του χαρακτήρα της περιοχής. Στις ζώνες αυτές καθορίζονται ανώτατα όρια εκμετάλλευσης, που συνάδουν με τον επιδιωκόμενο βαθμό προστασίας.

Σε ορισμένες από τις παραπάνω ζώνες προστασίας Π μπορεί να επιτρέπεται, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά κατά περίπτωση, η κατασκευή δικτύων και εγκαταστάσεων τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών, εφόσον τεκμηριωμένα αποδεικνύεται από την Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ότι είναι αδύνατη η εναλλακτική τους χωροθέτηση ή ότι τα έργα αυτά είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη της ζώνης από κινδύνους υποβάθμισης.

3. Σε όλες τις εκτός σχεδίου περιοχές, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που έχουν καθοριστεί προς ανάπτυξη ή πολεοδόμηση και μέχρι την ένταξη τους σε εγκεκριμένο σχέδιο, ισχύουν οι διατάξεις περί απαγόρευσης των κατατμήσεων, όπως θεσπίστηκαν σε εφαρμογή του Ν. 1515/85.
4. Η φορολογία των ακινήτων στις εκτός σχεδίου περιοχές εναρμονίζεται με τα σχέδια χρήσεων γης, και ο υπολογισμός όλων των σχετικών φόρων γίνεται με βάση την αξία που έχουν τα γήπεδα ανάλογα με τη ζώνη στην οποία εμπίπτουν και τη θεσμοθετημένη δυνατότητα δόμησης. Τα παραπάνω εφαρμόζονται με την προϋπόθεση ότι τα γήπεδα είναι αδόμητα ή επ' αυτών έχουν ανεγερθεί νόμιμα κτίσματα σύμφωνα με τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης και όρους δόμησης. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής ορίζονται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας, ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας, με το οποίο ρυθμίζεται και ο τρόπος φορολόγησης σε περίπτωση εν όλω ή εν μέρει αυθαίρετων κτισμάτων.
5. Δημιουργείται ειδική Υπηρεσία με ευθύνη του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. για την πρόληψη της δημιουργίας ή την άμεση κατεδάφιση των αυθαίρετων κτισμάτων ενώ εξακολουθούν να ισχύουν οι σχετικές αρμοδιότητες των Νομαρχιών της Περιφέρειας

Άρθρο 19. Σχεδιασμός και Διαχείριση του Παράκτιου Χώρου

1. Ο στρατηγικός στόχος για τον παράκτιο χώρο της Αττικής είναι η εγκαθίδρυση μιας πρακτικής ολοκληρωμένου σχεδιασμού και διαχείρισης των παράκτιων ζωνών,

σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των ευρωπαϊκών οργάνων και άλλων διεθνών οργανισμών στα πλαίσια των γενικότερων στόχων του παρόντος.

2. Για την εξειδίκευση των στόχων, αρχών και κατευθύνσεων πολιτικής διακρίνονται οι κατωτέρω ζώνες ελέγχου ανάπτυξης ακτών:

- α) Ζώνες συγκέντρωσης οικονομικών δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνουν τις λιμενικές ζώνες (εμπορικού, επιβατικού ή ναυπηγοεπισκευαστικού χαρακτήρα), τις περιοχές βιομηχανικών συγκεντρώσεων κλάδων που εξαρτώνται από τις θαλάσσιες μεταφορές, τις περιοχές διέλευσης δικτύων υποδομής και γενικά περιοχές εντατικών χρήσεων των οποίων επιβάλλεται η χωροθέτηση σε παράκτια ζώνη.
- β) Πόλοι σημειακής ανάπτυξης τουριστικής υποδομής και αναψυχής που περιλαμβάνουν πυρήνες τουριστικής υποδομής (μαρίνες, ξενοδοχεία) και άλλων συμβατών με την ακτή χρήσεων υπερτοπικής αναψυχής, πολιτισμού και αθλητισμού (πχ ναυταθλητισμός, ενυδρείο).
- γ) Ζώνες ήπιας αναψυχής, τουρισμού και παραθερισμού, που περιλαμβάνουν περιοχές Α και Β κατοικίας, με τις περιβάλλουσες ζώνες αστικού πρασίνου, ακτές κολύμβησης, αστικές παράκτιες περιοχές με τάσεις αποβιομηχάνισης ή απελευθερούμενες από λιμενικές δραστηριότητες ζώνες.
- δ) Ζώνες προστασίας και ανάδειξης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, που περιλαμβάνουν ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, εκβολές ρεμάτων και υδροβιότοπους, δασικές εκτάσεις, βραχώδεις παράκτιους φυσικούς σχηματισμούς, εκτάσεις γεωργικής γης σε ακτίνα 2 χλμ από την ακτή και λοιπούς αστικούς και περιαστικούς ελεύθερους χώρους (άλση, πάρκα, πλατείες κλπ).

3. Για κάθε μία από τις ανωτέρω ζώνες / πόλους προβλέπονται οι ακόλουθες κατευθύνσεις πολιτικής:

- α) Ζώνες συγκέντρωσης εντατικών οικονομικών δραστηριοτήτων
 - Τόνωση και εκσυγχρονισμός των οικονομικών δραστηριοτήτων με παράλληλη λήψη μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας και αναβάθμισης τόσο για το θαλάσσιο όσο και το χερσαίο περιβάλλον.
 - Μεγιστοποίηση των θετικών επιπτώσεων προς την ευρύτερη περιοχή από την ανάπτυξη των παράκτιων δραστηριοτήτων (τόνωση δυναμικής τοπικού παραγωγικού ιστού, επιχειρηματικότητας, απασχόλησης κλπ).
 - Οργάνωση, ανάπλαση των περιοχών με πολεοδομικά εργαλεία για περιορισμό της όχλησης προς τις παρακείμενες λειτουργίες και δραστηριότητες (πολεοδόμηση, θεσμοθέτηση ζωνών προσβάσεων στην ακτή και περιορισμός της αποκλειστικότητας στην χρήση του παράκτιου

μετώπου, έλεγχος της πυκνότητας χρήσης και δόμησης, αισθητική των κατασκευών και των ακάλυπτων χώρων, φυτεύσεις κλπ).

- Περιβαλλοντική αποκατάσταση εδαφών, βάσει της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει”.
- Εφαρμογή ήπιων τεχνικών για τα λιμενικά έργα, σε συνάρτηση με την θαλάσσια δυναμική.
- Προσφορά γης για την μετεγκατάσταση μονάδων στις οποίες είναι αναγκαία η παράκτια χωροθέτηση αλλά πρέπει να απομακρυνθούν από τον αστικό ιστό, ή από περιοχές αναπλάσεων.

β) Πόλοι σημειακής ανάπτυξης τουριστικής υποδομής και αναψυχής

- Εκσυγχρονισμός και βελτίωση των υποδομών των υφιστάμενων μαρινών με έλεγχο των τάσεων εντατικοποίησης της χρήσης μετά από εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της περιοχής στην οποία εντάσσεται και με μέριμνα ώστε να μην υποθηκεύονται οι στόχοι του παρόντος για τις περιβάλλουσες αστικές περιοχές. (εξασφάλιση πρόσβασης σε ζώνες περιπάτου, ή σε ακτές κολύμβησης, πριμοδότηση μετακινήσεων με ΜΜΜ κλπ).
- Προστασία των υφιστάμενων μικρών αλιευτικών καταφυγίων από τουριστικές πιέσεις και εξειδικευμένη χωροθέτηση νέων με την προϋπόθεση ότι εξυπηρετούν επαγγελματική αλιευτική δραστηριότητα.
- Οργάνωση των περιοχών συγκέντρωσης υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων με πολεοδομικά εργαλεία και έλεγχο των τάσεων εντατικοποίησης της χρήσης μετά από εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της περιοχής, στα πλαίσια των στόχων του παρόντος για τις περιβάλλουσες αστικές ή φυσικές περιοχές. Προσανατολισμός της ανάπτυξης νέων μονάδων σε οργανωμένες ζώνες προς πολεοδόμηση, (αποφυγή της εκτός σχεδίου δόμησης) που υποδεικνύονται από τα Σχέδια του άρθρου 10 του παρόντος, ή τα ΓΠΣ των Δήμων.
- Επανάχρηση μνημείων βιομηχανικής αρχαιολογίας με στόχο την ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και ταυτότητας του παράκτιου χώρου σαν χωρικό κεφάλαιο της Αττικής και ένταξής του στο τουριστικό προϊόν.

γ) Ζώνες ήπιας αναψυχής στον αστικό ιστό και περιοχές παραθερισμού

- Διεύρυνση και ενίσχυση του δημόσιου, κοινόχρηστου χαρακτήρα της κρίσιμης παράκτιας ζώνης για όσο το δυνατόν περισσότερες και πολυπληθέστερες ομάδες χρηστών (υπερτοπική εμβέλεια παράκτιας ζώνης).

- Ανάπτυξη τμημάτων της παράκτιας ζώνης ως πόλων ήπιας αναψυχής, πολιτισμού και αθλητισμού με ανάπτυξη, αναβάθμιση, συμπλήρωση, εξυγίανση των ήδη υπαρχουσών δραστηριοτήτων χωρίς αλλοίωση του φυσικού χαρακτήρα του παράκτιου δημόσιου χώρου.
- Αύξηση της προσπελασιμότητάς, βελτίωση ή εξασφάλιση κάθετων προσβάσεων σύνδεσης με τον παρακείμενο αστικό ιστό και πριμοδότηση μετακινήσεων με θαλάσσια μαζική συγκοινωνία όπου αυτό είναι εφικτό. Κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση με την οργάνωση προσελεύσεων με δημόσια συγκοινωνία, αποθάρρυνση της χρήσης του ΙΧ με πρόβλεψη χώρων στάθμευσης σε απόσταση από την ακτή και ειδική τιμολογιακή πολιτική.
- Εξασφάλιση της συνέχειας της ζώνης θαλασσίου μετώπου και περιορισμός της επέκτασης της οικιστικής ζώνης σε βάρος της παράκτιας με σχεδιαστικά εργαλεία, φυσικά εμπόδια και διαμορφώσεις και κατάλληλη θεσμοθέτηση μέσω των Πολεοδομικών Μελετών (πχ γραμμική ανάπτυξη συνεχόμενων ζωνών περιπάτου, ποδηλάτου).
- Περιορισμό της δόμησης σε επίπεδο 'οικιστικού συνεχούς' με την παρεμβολή ευρέων ζωνών πρασίνου της κατηγορίας 3, και την διασύνδεσή τους με το δίκτυο πρασίνου του αστικού ιστού (στο λεκανοπέδιο και εκτός αυτού).
- Απομάκρυνση ασυμβίβαστων με την ακτή και τον κοινόχρηστο χαρακτήρα της δραστηριοτήτων και αποσυμφόρησή της από εντατικές – αποκλειστικές χρήσεις.
- Οργάνωση των τουριστικών υποδομών (μαρίνες, ξενοδοχεία), με περιορισμό στις απολύτως αναγκαίες και λήψη μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας και αναβάθμισης για το θαλάσσιο περιβάλλον και τον παρακείμενο αστικό ιστό.
- Εφαρμογή ήπιων τεχνικών για τα λιμενικά έργα, σε συνάρτηση με την θαλάσσια δυναμική.
- Εξασφάλιση υψηλής ποιότητας και αισθητικής αστικού περιβάλλοντος και τοπίου, με τον έλεγχο των κατασκευών και της ηχορύπανσης στο δημόσιο και τον ιδιωτικό χώρο, τήρηση ειδικών προδιαγραφών για την φύτευση, διατήρηση και ανάδειξη μνημείων νεότερης αρχιτεκτονικής κλπ.
- Επανάχρηση μνημείων βιομηχανικής αρχαιολογίας με στόχο την ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και ταυτότητας σαν χωρικό κεφάλαιο της Αττικής.

δ) Ζώνες προστασίας και ανάδειξης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

- Προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση των παράκτιων οικοσυστημάτων (στη θάλασσα και στη ξηρά), και εξασφάλιση της απαιτούμενης ισορροπίας σε μακροπρόθεσμη προοπτική βιώσιμης ανάπτυξης που θα διασώζει την μοναδικότητα του φυσικού αυτού πόρου και για τις επόμενες γενεές.
 - Την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη του τοπίου, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων.
 - Απαγόρευση δόμησης σε βιότοπους και λοιπές περιοχές υψηλής προστασίας, θέσπιση κανονισμών λειτουργίας για τις υφιστάμενες δραστηριότητες και επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων για τους παραβάτες.
 - Προστασία γεωργικής γης και ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής (με κίνητρα κλπ) στην δυναμική παράκτια ζώνη και ιδίως σε ζώνες δενδροκαλλιιεργιών, από τις πιέσεις της ανάπτυξης άλλων χρήσεων στην κρίσιμη ζώνη.
4. Για την υλοποίηση των πιο πάνω κατευθύνσεων πολιτικής εκπονείται Σχέδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Ακτών της Αττικής (ΣΟΔΑΑ), εφαρμόζονται μέθοδοι Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης, τηρούνται πρακτικές ενδοδιοικητικής συνεργασίας, εφαρμόζονται προγράμματα ενημέρωσης και συμμετοχής των πολιτών καθώς και συστήματα αναδιανομής των εσόδων και της υπεραξίας γης, όπως αναλυτικότερα ορίζονται στο Παράρτημα του παρόντος.

Άρθρο 20. Περιβαλλοντικές Υποδομές και Έλεγχος της Ρύπανσης

Για την εξειδίκευση των στόχων και κατευθύνσεων πολιτικής του άρθρου 6 του παρόντος προβλέπονται οι ακόλουθες παρεμβάσεις στο τομέα των υποδομών και των θεσμικών μέτρων ελέγχου της ρύπανσης:

1. Ολοκληρώνονται τα απαραίτητα έργα υποδομής για τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των υγρών αποβλήτων όπως ειδικότερα αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
2. Υλοποιούνται τα απαιτούμενα από τη νομοθεσία μέτρα και διαδικασίες για την προστασία, την ορθολογική χρήση, την τιμολόγηση και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων στο υδατικό διαμέρισμα της Αττικής. Ενισχύονται οι αγωγοί που μεταφέρουν νερό από τον ταμιευτήρα του Μόρνου, ενώ οι περιοχές των λιμνών Υλίκης και Μαραθώνα προστατεύονται ειδικά με στόχο την πρόληψή της ρύπανσής τους για να μπορούν να χρησιμοποιούνται οι ταμιευτήρες αυτοί ως εναλλακτική λύση ύδρευσης για την πρωτεύουσα.
3. Εφαρμόζεται το Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας Αττικής όπως εκάστοτε προσαρμόζεται και ισχύει. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπονται τα έργα και προγράμματα που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
4. Το ενεργειακό σύστημα της πρωτεύουσας οργανώνεται με στόχο την αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνεται η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η επέκταση της χρήσης του φυσικού αερίου, ενώ προωθούνται μέτρα για την κατασκευή κτηρίων χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης, σύμφωνα με το άρθρο 28 του παρόντος.
5. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι παράμετροι και τα όρια ποιότητας των φυσικών αποδεκτών (ατμόσφαιρα, επιφανειακά-υπόγεια νερά, έδαφος), καθώς και οι συχνότητες και μέθοδοι δειγματοληψίας και μετρήσεων των παραμέτρων. Με όμοιες αποφάσεις καθορίζονται τα όρια ανεκτού θορύβου και του τρόπου μέτρησης του.
6. Οι κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία, και ειδικότερα η ΚΥΑ 15393/2332 «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 3010/2002...», και χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, θα διαφοροποιηθούν κατά περιοχή ή φυσικό αποδέκτη των ρύπων και άλλων επιπτώσεων, με βάση τις επιλογές του ΡΣΑ.

7. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των κατά περίπτωση συναρμοδίων υπουργών μπορούν να ορίζονται μέτρα για υφιστάμενες και νέες εγκαταστάσεις, η λήψη των οποίων διασφαλίζει την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος. Κατευθύνσεις για τα μέτρα αυτά, περιλαμβάνονται, για ορισμένες περιπτώσεις, στο Παράρτημα του παρόντος, και μπορούν να διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος, το μέγεθος, την κατηγορία των μονάδων κάθε κλάδου τη σημασία τους για την εθνική οικονομία και την περιοχή εγκατάστασης τους.
8. α) Ειδικά σε περιπτώσεις μεγάλων μονάδων εθνικής σημασίας από τους κλάδους δραστηριοτήτων που αναφέρονται στη προηγούμενη παράγραφο είναι δυνατό, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, και Δημοσίων Έργων, να εφαρμόζονται ειδικά μέτρα κατά παρέκκλιση από αυτά που επιβάλλονται γενικά για τον κλάδο και τη περιοχή. Η επιβολή αυτών των μέτρων γίνεται κατά περίπτωση με κοινές αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και των συναρμοδίων υπουργών.
9. Σε κάθε οργανωμένο χώρο υποδοχής παραγωγικών δραστηριοτήτων προβλέπεται:
 - α) η δημιουργία χώρων αποθήκευσης και μεταφόρτωσης βιομηχανικών – εμπορευματικών επικίνδυνων και μη αποβλήτων και
 - β) η δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας των ανωτέρω αποβλήτων (ανακύκλωση, θερμική ή χημική επεξεργασία, ανάκτηση ενέργειας)

Άρθρο 21. Προστασία και Ανάδειξη του Φυσικού Περιβάλλοντος

Για την εξειδίκευση και εφαρμογή στόχων και κατευθύνσεων του άρθρου 5 προβλέπονται τα κατωτέρω μέτρα και προγράμματα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος:

1. Καταρτίζεται ειδικό πρόγραμμα για την αναδάσωση των καμένων δασών και δασικών εκτάσεων στην Αττική, στο πλαίσιο του οποίου γίνεται και άμεση χαρτογράφησή τους. Δεν επιτρέπεται η αλλαγή χρήσης αυτών των περιοχών για οποιοδήποτε λόγο, πλην αυτών που έχουν άμεση σχέση με την εθνική άμυνα.
2. α) Ολοκληρώνεται το πρόγραμμα προστασίας ορεινών όγκων της Αττικής με την έκδοση των απαραίτητων διατάξεων που αφορούν στον καθορισμό των ορίων των ορεινών όγκων καθώς και των ορίων ζωνών προστασίας, των χρήσεων γης και των όρων και περιορισμών δόμησης.

β) Παράλληλα προβλέπονται διατάξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η ανάδειξη των ιδιαίτερων μορφολογικών, τοπιακών, οικολογικών, ιστορικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών εκάστου ορεινού όγκου, καθώς και διατάξεων για την προστασία και ανάδειξη των ευαίσθητων περιοχών, βιοτόπων, ρεμάτων, τοπιών κλπ που βρίσκονται σε αυτούς.

- γ) Με την ολοκλήρωση του προγράμματος διαμορφώνονται στο χερσαίο τμήμα της Αττικής, οι διακεκριμένες ενότητες ορεινών όγκων που ορίζονται στο Παράρτημα του παρόντος.
5. α) Ολοκληρώνεται το πρόγραμμα προστασίας ευαίσθητων περιοχών της Αττικής με την έκδοση του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου κατά τις διατάξεις του παρόντος. Το πλαίσιο αυτό αφορά στον καθορισμό των ορίων των ευαίσθητων περιοχών, μιας ζώνης πυρήνα υψηλής προστασίας καθώς και των ορίων περιφερειακών ζωνών εντός των οποίων επιβάλλονται όροι και περιορισμοί σε χρήσεις και δραστηριότητες και τυχόν όροι δόμησης.
- β) Με την ολοκλήρωση του προγράμματος αυτού, θα καθοριστούν για τις ευαίσθητες περιοχές που δεν περιλαμβάνονται στις ενότητες των ορεινών όγκων, ζώνες προστασίας κατ' ελάχιστο στον Σχινιά Μαραθώνα, στην Βραύνα Μαρκόπουλου Μεσογαίας, στο Βουρκάρι Μεγάρων, στην Ψάθα Βιλίων και στις εκβολές του Ασωπού ποταμού.
- γ) Παράλληλα με τις διατάξεις προστασίας προβλέπονται μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η ανάδειξη των ιδιαίτερων μορφολογικών, τοπιακών, οικολογικών, ιστορικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών κάθε μιας περιοχής καθώς και το σύστημα διαχείρισης αυτών των περιοχών. Ειδικότερα θα ορίζονται μεταξύ άλλων η σύνθεση των οργάνων διαχείρισης, οι κανονισμοί λειτουργίας και τα σχέδια διαχείρισης.
6. α) Ολοκληρώνεται το πρόγραμμα προστασίας τοπίων της Αττικής με την δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που αφορά στον καθορισμό των ορίων των τοπίων καθώς και των ορίων ζωνών προστασίας τοπίου με όρους και περιορισμούς σε χρήσεις και σε δόμηση. Οι περιορισμοί επιβάλλουν την προστασία και ανάδειξη της ποικιλομορφίας τους, της φυσιογνωμίας τους και των πόλων αναγνωρισιμότητάς τους.
- β) Επίσης επιβάλλουν την απρόσκοπτη θέα προς τους ευαίσθητους ανθρωπογενείς ή φυσικούς αυτούς σχηματισμούς και είναι δυνατόν να καθορίζουν επιπλέον περιορισμούς δόμησης σε περιοχές που βρίσκονται εκτός ορίων ζωνών προστασίας τοπίου.
7. α) Προωθείται το πρόγραμμα προστασίας και ανάδειξης μνημείων της φύσης. Οριοθετούνται ζώνες και καθορίζονται ειδικές διατάξεις προστασίας των μνημείων της φύσης και των αξιόλογων φυσικών σχηματισμών. Επειδή κατά κανόνα τα μνημεία αυτά βρίσκονται εντός ευρύτερων προστατευόμενων περιοχών, είναι δυνατή η θέσπιση συμπληρωματικών διατάξεων για την προστασία τους.
- β) Για την ανάδειξή τους, εξασφαλίζεται η επισκεψιμότητά τους, η σήμανση, η ασφάλεια και οι απαραίτητες εξυπηρετήσεις των επισκεπτών.
8. α) Ολοκληρώνεται το πρόγραμμα προστασίας ρεμάτων της Αττικής με την έκδοση των απαραίτητων διατάξεων. Οι διατάξεις αυτές αφορούν στον καθορισμό των ορίων ζωνών προστασίας ρεμάτων με όρους και περιορισμούς σε χρήσεις και στη δόμηση.

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος προστατεύονται στο χερσαίο τμήμα της Αττικής κατ' ελάχιστο:

- στο Λεκανοπέδιο ο Κηφισσός και οι παραποταμοί του (ρέματα Εσχατιάς, Πύρνας, Ποδονίφτη, Χαλανδρίου – Αμαρουσίου), ο Ιλυσσός και το ρέμα της Πικροδάφνης.
 - στο Θριάσιο Πεδίο τα ρέματα Σαρανταπόταμος και Γιαννούλας
 - στη Μεγαρίδα τα ρέματα Μαυρατζάς και Καμάρες
 - στη Βόρεια Αττική τα ρέματα Παλατίων, Ασωπός ποταμός και ρέμα Χάραδρος
 - και στην Ανατολική Αττική τα ρέματα Μεγάλο Ρέμα Ραφήνας, Αγ. Γεωργίου – Ερασίνος και Ποταμός
- β) Παράλληλα με τις διατάξεις προστασίας των ευαίσθητων οικοσυστημάτων τους, προβλέπονται διατάξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η ανάδειξη των ιδιαίτερων φυσικών σχηματισμών τους και των πολιτιστικών χαρακτηριστικών που συναρτώνται με την φυσική τους λειτουργία και δημιουργούνται γραμμικά πάρκα και στοιχεία σύνδεσης αστικού και περιαστικού πρασίνου.
9. α) Ολοκληρώνεται το πρόγραμμα ανάκτησης υποβαθμισμένων περιοχών με την αποκατάσταση, την απορρύπανση και την απόδοση στη χρήση των κατοίκων της Πρωτεύουσας για την αναψυχή όλων των υποβαθμισμένων περιοχών της Αττικής (ανενεργών λατομείων πρώην χωματερών κλπ).
- β) Με την ολοκλήρωση του προγράμματος βελτιώνεται η εικόνα της Αθήνας και μεταβάλλονται σε χώρους αναψυχής, πολιτισμού και αθλητισμού οι ενότητες των λατομείων της Πεντέλης, του Κορυδαλλού, της Πετρούπολης, του Βύρωνα, των Μεσογείων, των Τουρκοβουνίων καθώς και η πρώην χωματερή Σχιστού.
10. α) Προωθείται το πρόγραμμα οργάνωσης υπερτοπικών πόλων αναψυχής. Με ευθύνη του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας εκπονούνται, και εγκρίνονται σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς, ολοκληρωμένες μελέτες για την οργάνωση μεγάλων θεματικών πάρκων – υπερτοπικών πόλων αναψυχής.
- β) Οι σχετικές μελέτες προβλέπουν μεταξύ άλλων τα χρηματοδοτικά μέσα και τους φορείς με την ευθύνη των οποίων υλοποιούνται τα έργα.
- γ) Σε πρώτη φάση προωθείται η οργάνωση των θεματικών πάρκων των αρχαίων και νεώτερων μεταλλείων της Λαυρεωτικής (ζώνες Δ1, Δ2), της Βραώνας, των ανενεργών λατομείων του Πεντελικού, του Τατοΐου, της Πάρνηθας, της δυτικής και της βορειοδυτικής πύλης της Αθήνας, του Γουδή και της Ψάθας Αιγοσθένων. Σε δεύτερη φάση προωθείται η θεσμοθέτηση και οργάνωση των λοιπών θεματικών πάρκων της Αττικής.
11. α) Με την ολοκλήρωση του σχεδιασμού και της οργάνωσης αστικού – περιαστικού πρασίνου (σύμφωνα και με τα άρθρα 13 & 18 του παρόντος) στην Αττική διαμορφώνονται:

- Ένα Τόξο Πρασίνου το οποίο αποτελεί αδιάκοπη συνέχεια πρασίνου που ξεκινά από το Σαρωνικό και τον Κορινθιακό κόλπο και καταλήγει στον Ευβοϊκό. Τον κορμό του αποτελούν οι ορεινοί όγκοι των Γερανείων, του Πατέρα, της Πάστρας, των ορεινών όγκων της Βόρειας Αττικής και κυρίως της Πάρνηθας η οποία έχει κομβική θέση τόσο στη σύνδεση του περιαστικού πρασίνου όσο και στη σύνδεση του αστικού – περιαστικού πρασίνου.
 - Με το τόξο πρασίνου αλλά και μεταξύ τους συνδέονται οι λοιποί ορεινοί όγκοι και χώροι πρασίνου της Αττικής (Αιγάλεω, Πεντέλη, Υμηττός, ορεινοί όγκοι Λαυρεωτικής κλπ).
 - Οργανικό κομμάτι των συνδέσεων αποτελεί και η άρθρωση του αστικού πρασίνου. Ειδικώς οι συνδέσεις του κέντρου της Αθήνας με την Πάρνηθα, τον Υμηττό και το Αιγάλεω συνδυαζόμενες με κατάλληλες φυτεύσεις, πεζοδρομήσεις κλπ θα διευκολύνουν την αναψυχή και τον περίπατο των Αθηναίων και θα συμβάλλουν με τις αλλαγές του μικροκλίματος στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- β) Στο δίκτυο αυτό αστικού – περιαστικού πρασίνου, εντάσσονται κατά το δυνατόν όλοι οι αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι, ιστορικά κέντρα, μνημεία, τοπία, ευαίσθητες περιοχές, σημαντικά ρέματα, ακτές, μητροπολιτικά πάρκα και χώροι πολιτισμού και αθλητισμού.
12. Με ευθύνη του ΥΠΕΧΩΔΕ σε συνεργασία με τον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας υλοποιείται πρόγραμμα στο πλαίσιο του οποίου προσδιορίζεται η συμβολή της Αττικής στην εκπομπή των αερίων του θερμοκηπίου, προσδιορίζεται ποσοτικά η δυνατότητά της να συμβάλλει στην επίτευξη των εθνικών στόχων μείωσής τους και καθορίζονται μέτρα μείωσης των εκπομπών και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Η παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων και της αποτελεσματικότητάς τους διεξάγεται από ανεξάρτητο αξιολογητή. Τα συμπεράσματα από την εφαρμογή του προγράμματος λαμβάνονται υπόψη για την περαιτέρω εξειδίκευση και επικαιροποίηση των πολιτικών του Ρυθμιστικού Σχεδίου σε όλους τους συναφείς τομείς (ενέργεια, μεταφορές, χρήσεις γης, αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών κ.λπ.).

Άρθρο 22. Προστασία και Ανάδειξη του Ιστορικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος

1. Για την προστασία και ανάδειξη της ιστορικής, πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Αττικής, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 6 του παρόντος, ισχύουν οι ακόλουθες κατευθύνσεις πολιτικής:
 - α) Προστατεύονται και αναδεικνύονται οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μνημεία, αρχιτεκτονικά σύνολα, οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι ιστορικοί τόποι, χώροι

παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ο παραδοσιακός πολεοδομικός ιστός και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ιστορικά, πολιτιστικά και πολεοδομικά κάθε περιοχής.

- β) Η πολιτιστική κληρονομιά εντάσσεται στη σύγχρονη δραστηριότητα της πόλης και συμπλέκεται με αυτή. Επαναχρησιμοποιούνται διατηρητέα ή άλλα κελύφη για ποικίλες χρήσεις και εξασφαλίζονται θέσεις σύγχρονων καλλιτεχνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων άμεσα σχετιζόμενες με το πολιτιστικό – ιστορικό δίκτυο της πόλης.
 - γ) Εκσυγχρονίζεται και εμπλουτίζεται η κτιριακή πολιτιστική υποδομή της πρωτεύουσας και ενισχύονται οι υφιστάμενοι πολιτιστικοί θεσμοί και εκδηλώσεις.
 - δ) Δημιουργείται ένα πολιτιστικό δίκτυο που συνδέει τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία, τους παραδοσιακούς οικισμούς, τα σύνολα αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, τα χαρακτηριστικά τοπίο της πόλης και τα σημεία ιστορικής αναφορά και πολιτισμικής παραγωγής. Το δίκτυο αυτό είναι μεν ανεξάρτητο αλλά ενσωματώνεται στο μεγάλο μέρος του στους χώρους πρασίνου της Αττικής ή συνδέεται άμεσα με αυτούς.
2. Ειδικότερα όσον αφορά τα ιστορικά κέντρα των πόλεων της Αττικής εφαρμόζονται τα ακόλουθα:
- α) Οριοθετούνται μετά από μελέτη τα ιστορικά κέντρα των πόλεων της Αττικής και προωθούνται μελέτες, προγράμματα και μέτρα για την προστασία και ανάδειξη τους. Προβλέπονται κυρίως:
 - Μελέτες του φυσικού χώρου, του πολεοδομικού ιστού, των παραδοσιακών και ιστορικών δραστηριοτήτων, των ελεύθερων χώρων, των πλατειών, των υποδομών, των αξιόλογων κτιρίων, κτισμάτων, και κατασκευών, των όψεων και των μετώπων των κτιρίων σε πλατείες και ελεύθερους χώρους και όλων των λοιπών στοιχείων που συνθέτουν την εικόνα κάθε Ιστορικού Κέντρου.
 - Προγράμματα αναπλάσεων ελευθέρων χώρων, πλατειών και μεγάλων δρόμων των Ιστορικών Κέντρων και επέκτασης των πεζοδρομήσεων. Τα στοιχεία αυτά που συνθέτουν την εικόνα κάθε ιστορικού κέντρου προστατεύονται, αναδεικνύονται και συνδυάζονται μεταξύ τους και με το λοιπό πολιτιστικό απόθεμα (μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς χώρους κλπ) με τελικό αποτέλεσμα την ανάδειξη του χαρακτήρα κάθε Ιστορικού Κέντρου.
 - Μελέτες και μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί η χρήση των περιοχών των ιστορικών κέντρων από μόνιμους κατοίκους, εργαζόμενους ή επισκέπτες, καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, και να αποφευχθεί η τμηματική ερήμωσή του.
 - Μελέτες και μέτρα κατά περιοχή εκάστου ιστορικού κέντρου ώστε να εφαρμοστούν ειδικοί όροι δόμησης, χαμηλός συντελεστής δόμησης, άλλοι πολεοδομικοί όροι και πολεοδομικά κίνητρα προκειμένου να εξασφαλιστεί η

μορφή κάθε ιστορικού κέντρου, η πυκνότητα της δόμησης αλλά και στοιχεία που είναι άρρηκτα δεμένα με την ιδιομορφία κάθε περιοχής.

- β) Η εφαρμογή των ανωτέρω όσον αφορά τα ιστορικά κέντρα της Αθήνας, του Πειραιά, της Κηφισιάς, του Λαυρίου, των Μεγάρων και της Ελευσίνας προσδιορίζεται στο Παράρτημα του παρόντος Άρθρου.
3. Για την ανάδειξη συνόλων με ιδιαίτερα πολεοδομικά και αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά εκπονούνται μελέτες των στοιχείων που συνθέτουν την εικόνα κάθε παραδοσιακού οικισμού ή παραδοσιακού τμήματος ή αρχιτεκτονικού συνόλου. Γίνεται αξιολόγηση των στοιχείων αυτών και προστατεύονται με κατάλληλες διατάξεις, όσα συμβάλουν στην διατήρηση του χαρακτήρα και του αρχιτεκτονικού ύφους κάθε παραδοσιακού οικισμού, παραδοσιακού τμήματος οικισμού ή αρχιτεκτονικού συνόλου. Στις διατάξεις αυτές περιλαμβάνονται ο καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης και χρήσεων γης που εξασφαλίζουν τη διατήρηση χαρακτήρα κάθε παραδοσιακού τμήματος ή αρχιτεκτονικού συνόλου. Επίσης γίνεται προσπάθεια παροχής πολεοδομικών, οικονομικών, φορολογικών και άλλων κινήτρων με στόχο την προστασία των παραδοσιακών χρήσεων και δραστηριοτήτων και την προστασία και διατήρηση των παραδοσιακών επαγγελμάτων. Ειδικότερα προγράμματα προτεραιότητας στα πλαίσια των ανωτέρω αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
4. Για την προστασία και ανάδειξη μεμονωμένων διατηρητέων εγκαταστάσεων και κτιρίων εφαρμόζονται τα ακόλουθα:
- α) Προωθείται και ολοκληρώνεται η καταγραφή και ανάδειξη μεμονωμένων κτιρίων, χώρων ή εγκαταστάσεων σε όλο τον αστικό και τον εξωαστικό χώρο της Αττικής. Τα κτίρια αυτά, αποτελούν σημαντικά πολεοδομικά στοιχεία αναφοράς ή σημαντικά στοιχεία του τοπίου, ή συνδέονται με την νεότερη ιστορία μας, ή τέλος, αποτελούν σημαντικά αρχιτεκτονικά, κατασκευαστικά, βιομηχανικά ή καλλιτεχνικά δείγματα.
- β) Η προστασία και ανάδειξη των κτιρίων, χώρων και των εγκαταστάσεων αυτών, επιτυγχάνεται :
- με την κήρυξή τους ως διατηρητέων,
 - με την δυνατότητα χωροθέτησης σε αυτά, επιθυμητών και συμβατών χρήσεων και δραστηριοτήτων,
 - με την ανάδειξη της ευρύτερης περιοχής τους σε συνδυασμό με χώρους αναψυχής, πεζοδρόμους, μνημεία και άλλα αρχιτεκτονικά σύνολα
 - με τη διατύπωση πλαισίου πολεοδομικών, οικονομικών, φορολογικών και άλλων κινήτρων για την ενεργοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.
5. Για την προστασία και ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων εφαρμόζονται τα ακόλουθα:
- α) Ολοκληρώνεται η καταγραφή, μελέτη και κήρυξη όλων των μνημείων της Αττικής. Σε αυτά περιλαμβάνονται όλα τα κτίρια, κτίσματα, υποδομές και δραστηριότητες,

που έχουν αρχιτεκτονική, καλλιτεχνική ή κατασκευαστική αξία, ή συνδέονται με την ιστορία της χώρας, της πρωτεύουσας ή των τοπικών κοινωνιών.

β) Προωθείται η προστασία των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων. Καθορίζονται ζώνες προστασίας μνημείων και αρχαιολογικών χώρων. Ρυθμίζονται με ειδικές διατάξεις χρήσεων γης, τόσο ο άμεσος όσο και ο ευρύτερος περιβάλλον χώρος μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, ώστε να εξασφαλίζεται :

- Η απρόσκοπτη θέα προς και από τα μνημεία
- Η απομάκρυνση ασύμβατων χρήσεων
- Περιβάλλον χώρος αναψυχής που θα επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση και την εξοικείωση με αυτά.

γ) Προωθείται η ανάδειξη των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων που εξασφαλίζεται με:

- Την επέκταση των ανασκαφών των αρχαιολογικών χώρων, τη συντήρησή τους και την παροχή των αναγκαίων εξυπηρετήσεων των επισκεπτών.
- Την οργάνωση και λειτουργία τους με κριτήριο την επαύξηση της εποπτικής δυνατότητας.
- Την υλοποίηση προγράμματος σήμανσης και καλής ενημέρωσης για όλους τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία της Αττικής.
- Την απόδοση σε αυτά χρήσεων και δραστηριοτήτων που να τα ζωντανεύουν και να τα εντάσσουν αρμονικά στην σύγχρονη ζωή.
- Την ένταξή τους σε ευρύτερους χώρους περιπάτου, αναψυχής και πρασίνου ή την σύνδεσή τους με αυτούς και την αναβάθμιση της αντιληπτικής εικόνας τους.
- Τις μορφολογικές επεμβάσεις στις όψεις των κτιρίων επί αρχαιολογικών χώρων και γενικώς τη βελτίωση των συνθηκών περιβάλλοντος από λειτουργική, αισθητική και αντιληπτική άποψη. Τέλος την αισθητική αναβάθμιση του χώρου που επιτυγχάνεται με μελέτες διαμορφώσεων στις οποίες πρωτανεύουν οι αρχές της βέλτιστης αισθητικής συνύπαρξης των μνημείων και των σύγχρονων επεμβάσεων.

6. Για την προστασία και ανάπλαση των πλατειών εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

α) Προωθείται πρόγραμμα για την προστασία και ανάπλαση των πλατειών της Αθήνας και των οικισμών της Αττικής ώστε να επανέλθουν σε αυτές οι δραστηριότητες περιπάτου, αναψυχής και πολιτισμού. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μελέτες και έργα για τις διαμορφώσεις των πλατειών των οικισμών της Αττικής. Οι αναπλάσεις αποκαθιστούν το χαρακτήρα κάθε πλατείας, επαναφέροντας σε αυτές παραδοσιακές δραστηριότητες και χρήσεις κοινωνικής συναναστροφής και πολιτισμού.

- β) Ειδικότερα προωθούνται μελέτες και έργα φυτεύσεων, πεζοδρομήσεων, κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, αποκατάστασης όψεων πλατειών και επισκευής κτιρίων. Επίσης προωθείται η δημιουργία κατάλληλων χώρων για τις πολιτιστικές ή άλλες δραστηριότητες που χαρακτηρίζουν την κάθε πλατεία.
7. **Για** τη σύνδεση και ανάδειξη χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων εφαρμόζονται τα ακόλουθα:
- α) Προωθείται το πρόγραμμα σύνδεσης των ιστορικών κέντρων της Αθήνας και του Πειραιά. Αναμορφώνεται το θεσμικό πλαίσιο και διαμορφώνεται στο χώρο αυτό (Μακρά Τείχη, οδός Πειραιώς) μια απρόσκοπτη διαδρομή που περιλαμβάνεται στα Μακρά Τείχη και ακολουθεί τον άξονα της οδού Πειραιώς.
- β) Ολοκληρώνεται το πρόγραμμα σύνδεσης και ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων που περιλαμβάνει μελέτες και έργα στον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της Αθήνας.
- γ) Στο Παράρτημα του παρόντος περιλαμβάνονται αντίστοιχα προγράμματα για άλλες περιοχές της Αττικής.
8. Για την ανάπτυξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία της Αττικής εφαρμόζονται τα ακόλουθα:
- α) Προωθούνται προγράμματα για την οργάνωση των πολιτιστικών περιπάτων της Αττικής. Οι περίπατοι αυτοί ακολουθούν κατά το δυνατόν τους αρχαίους δρόμους και τα μονοπάτια και διέρχονται ή καταλήγουν σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, μνημεία της φύσης, παραδοσιακούς οικισμούς, ιστορικούς τόπους, μοναστήρια, ξωκλήσια, πύργους, αρχαίες ή νεώτερες εγκαταστάσεις εξορυκτικής ή αγροτικής εκμετάλλευσης και συνδέονται με τον πολεοδομικό ιστό της πρωτεύουσας.
- β) Το δίκτυο των πολιτιστικών περιπάτων της Αττικής σχετίζεται με το περιαστικό πράσινο και τους ορεινούς όγκους και συνδέεται με το αστικό πράσινο και τους πολιτιστικούς περιπάτους της Αθήνας.
- γ) Τα προγράμματα αφορούν σε όλες τις συνδέσεις στοιχείων πολιτιστικού ενδιαφέροντος επικεντρώνονται ωστόσο στους βασικούς άξονες των περιπάτων αυτών που αποτελούν και το κύριο πολιτιστικό δίκτυο της Αττικής επιμερίζονται δε στα προγράμματα που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
9. Για τη χωροθέτηση πολιτιστικών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων εφαρμόζονται τα ακόλουθα:
- α) Διευρύνεται η δυνατότητα οργάνωσης μη μόνιμων εκδηλώσεων, καλλιτεχνικού, ή πολιτιστικού περιεχομένου εντός ή πλησίον μνημείων, αρχαιολογικών χώρων ή χώρων μνημειακού χαρακτήρα της Αττικής, με την προϋπόθεση ότι οι χώροι και τα μνημεία δεν θα κινδυνεύσουν από τις δραστηριότητες αυτές.

- β) Νέες μόνιμες εγκαταστάσεις οργάνωσης καλλιτεχνικών ή πολιτιστικών εκδηλώσεων ή και γενικότερα κτίρια πολιτισμού, χωροθετούνται στην Αθήνα και στην υπόλοιπη Αττική λαμβάνοντας υπόψη τα εξής κριτήρια:
- Ο χώρος που επιλέγεται για την εγκατάσταση κτιρίων ή δραστηριοτήτων σκόπιμο είναι να έχει σχέση είτε με το είδος είτε με το θέμα των δραστηριοτήτων ή του κτιρίου. Κτίρια ή δραστηριότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα κατά το δυνατόν εντάσσονται στο μητροπολιτικό κέντρο τη πρωτεύουσας. Τα κτίρια πολιτιστικών δραστηριοτήτων λειτουργούν σαν πολεοδομικά σημεία αναφοράς, για το λόγο αυτό έχουν σημαντική συμβολή στην αρχιτεκτονική αναβάθμιση του Μητροπολιτικού συγκροτήματος.
 - Η λειτουργία αυτή των πολιτιστικών κτιρίων σαν κτίρια – σύμβολα απαιτούν και την ανάλογη επιλογή χώρου. Περιοχές ενταγμένες ή συνδεδεμένες με τους πολιτιστικούς άξονες – περιπάτους της Αθήνας ή της Αττικής είναι ενδεδειγμένες για τη συγκέντρωση αναλόγων δραστηριοτήτων.
 - Κελύφη με ιδιαίτερα ιστορικά, μορφολογικά ή κατασκευαστικά χαρακτηριστικά προτιμούνται για την εγκατάσταση σχετικών λειτουργιών εφόσον εξασφαλίζονται οι προϋποθέσεις εύρυθμης λειτουργίας και ασφάλειας.
 - Η σύνδεση και υποστήριξη από μέσα μαζικής μεταφοράς, η δυνατότητα ανάπτυξης χώρων στάθμευσης και η δυνατότητα σύνδεσης με άλλες συμβατές δραστηριότητες (εκπαίδευση, αναψυχή κλπ) εξασφαλίζουν αφενός τη βιωσιμότητα της εγκατάστασης και την καλή εξυπηρέτηση του κοινού και αφετέρου την εύρυθμη λειτουργία των πολιτιστικών εγκαταστάσεων, την ικανοποιητική διάχυση της πολιτιστικής πληροφόρησης και την προβολή του πολιτιστικού αντικειμένου.
 - Σκόπιμη είναι η αποφυγή επιλογής θέσης, σε περιοχές μεγάλων κυκλοφοριακών προβλημάτων και η μη επιλογή χώρου προβλεπόμενου για κοινόχρηστο πράσινο ιδιαίτερα σε περιοχές με μεγάλη πυκνότητα πληθυσμού και δομημένου χώρου.
 - Αποφυγή συγκέντρωσης πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε μία και μόνο περιοχή. Κατανομή των χώρων και κτιρίων σε όλη την έκταση του λεκανοπεδίου και της Αττικής, ανάλογα με τη σημασία της δραστηριότητας, τον τοπικό ή γενικό της χαρακτήρα, τη σημασία της για τις τοπικές κοινωνίες και τη συσχέτισή της με το πολιτιστικό και ιστορικό περιβάλλον.
 - Η χωροθέτηση πολιτιστικών χρήσεων και δραστηριοτήτων αποτελεί στοιχείο αναβάθμισης περιοχών, έχει έντονη και αμφίδρομη σχέση με τον ευρύτερο χώρο και κατά συνέπεια αυτό πρέπει να συνυπολογίζεται στον πολεοδομικό σχεδιασμό.
- γ) Για την ανάδειξη του Διεθνή Ρόλου της Αθήνας ως πολιτιστικής μητρόπολης, η βασική πολιτιστική της υποδομή συμπληρώνεται με τις πολιτιστικές

εγκαταστάσεις διεθνούς εμβέλειας που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.

Άρθρο 23. Οργάνωση του Συστήματος Μεταφορών

1. Τα Δίκτυα Μεταφορών της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας οργανώνονται σε ενιαίο σύστημα τριών συμπληρωματικών υποσυστημάτων (δημόσιες συγκοινωνίες, υπεραστικά δίκτυα/τερματικοί σταθμοί και οδικό δίκτυο).
2. Βασικές αρχές πολιτικής για την οργάνωση του συστήματος μεταφορών είναι οι εξής :
 - α) Προτεραιότητα στην αναβάθμιση και ανάπτυξη του υποσυστήματος των δημόσιων μαζικών μεταφορών, με κορμό τα μέσα σταθερής τροχιάς όλων των τύπων, ανάλογα με το είδος και τα χαρακτηριστικά του προς εξυπηρέτηση συγκοινωνιακού διαδρόμου. Το υποσύστημα αυτό και ιδιαίτερα τα μέσα σταθερής τροχιάς ιεραρχείται, οριοθετείται και καθορίζεται με βάση τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε μέσου και τη συμβολή του στο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.
 - β) Ορθολογική διαχείριση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, σε συνδυασμό με τη λογική λειτουργίας οδικών δακτυλίων, για τη διευκόλυνση της οδικής παράκαμψης της κεντρικής περιοχής της Αθήνας και την αποθάρρυνση της χρήσης του ΙΧ στις ακτινικές προς κέντρο μετακινήσεις.
 - γ) Προώθηση του συστήματος στάθμευσης-μετεπιβίβασης στους σταθμούς των μέσων σταθερής τροχιάς, εκτός εσωτερικού οδικού δακτυλίου και κατά προτεραιότητα στους ακραίους ή περιφερειακούς σταθμούς των επιμέρους γραμμών των δικτύων των μέσων αυτών. Παράλληλη αναδιάρθρωση των δικτύων των λεωφορειακών γραμμών στην κατεύθυνση τροφοδότησης των σταθμών αυτών, ώστε να διασφαλισθεί η λειτουργική διασύνδεση των μέσων και η συμπληρωματική λειτουργία προς τα μέσα σταθερής τροχιάς.
 - δ) Επέκταση της πεζοδρόμησης τμημάτων της κεντρικής περιοχής της Αθήνας στα πλαίσια της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων και άλλων προγραμμάτων ανάπτυξης.
 - ε) Πολιτική στάθμευσης που εναρμονίζεται με τις παραπάνω αρχές και αποτελεί συμπληρωματικό εργαλείο κυκλοφοριακής οργάνωσης , δηλαδή πολιτική που αποθαρρύνει τη χρήση και στάθμευση των ΙΧ στην κεντρική περιοχή της Αθήνας και Πειραιά κυρίως με προσανατολισμό της μελλοντικής υποδομής στάθμευσης εκτός κεντρικών περιοχών, με κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική και με την προώθηση συστημάτων ελεγχόμενης στάθμευσης.
 - στ) Στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την αστική κινητικότητα και των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της αειφορίας, δίδεται έμφαση στην ανάπτυξη των οικολογικών και ενεργειακά αποτελεσματικών μέσων (μέσα

μαζικής μεταφοράς –ιδιαίτερα τα μέσα σταθερής τροχιάς) και των ήπιων μορφών μετακίνησης (ποδήλατα, ελαφρά δίκυκλα, πεζή μετακίνηση) σε επιλεγμένες περιοχές, σε συνδυασμό με τον περιορισμό και έλεγχο της οδικής κυκλοφορίας. Στόχος η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και διακίνησης τόσο των μετακινούμενων με μέσα μεταφοράς όσο και των πεζών, που πρέπει να μετακινούνται με ασφάλεια, ταχύτητα και αξιοπιστία, σ' ένα περιβάλλον ποιοτικά αναβαθμισμένο.

- ζ) Έργα και παρεμβάσεις που αναβαθμίζουν το ρόλο της Αθήνας ως εθνικού και διεθνή κόμβου μεταφορών. Η ανάπτυξη, ανασυγκρότηση και αναβάθμιση των υπεραστικών μεταφορικών υποδομών (συγκοινωνιακοί άξονες, σταθμοί και λοιπές τερματικές εγκαταστάσεις) στην κατεύθυνση της λειτουργικότερης ένταξης της Αθήνας στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών και της ανάδειξής της σε κόμβο συνδυασμένων μεταφορών (οδικών/σιδηροδρομικών/θαλάσσιων/αεροπορικών), υποστηρίζει την αναβάθμιση του μητροπολιτικού της ρόλου σε επίπεδο χώρας, Βαλκανίων και Νοτιοανατολικής Ευρώπης, και την ανάδειξή της σε κέντρο ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα.

Άρθρο 24. Δημόσιες Συγκοινωνίες

1. Βασική προτεραιότητα δίνεται στην αναβάθμιση και ανάπτυξη του υποσυστήματος δημοσίων συγκοινωνιών με ενιαία πολιτική, σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό. Το υποσύστημα δημόσιων συγκοινωνιών διακρίνεται σε δύο βασικά δίκτυα, το πρωτεύον και το δευτερεύον.
 - α) Το πρωτεύον δίκτυο δημοσίων συγκοινωνιών αποτελεί τη σπονδυλική στήλη του ενιαίου συστήματος μεταφορών και έχει ως στόχο να διεκπεραιώνει τον μεγάλο όγκο μετακινήσεων με δημόσιες συγκοινωνίες στην Αττική. Αποτελείται από μέσα σταθερής τροχιάς, διαθέτει υψηλά λειτουργικά χαρακτηριστικά και έχει κυρίως ακτινικό χαρακτήρα προς το κέντρο της Αθήνας και του Πειραιά, υποστηρίζοντας παράλληλα τα περιφερειακά κέντρα του Λεκανοπεδίου. Το δίκτυο αυτό αποτελείται από αστικές και προαστιακές γραμμές, και λειτουργεί συμπληρωματικά ως εργαλείο οργάνωσης του χώρου (τόνωση συγκεκριμένων κέντρων, εντοπισμένη-σχεδιασμένη ανάπτυξη γύρω από σταθμούς του συστήματος). Τροφοδοτείται από ακτινικές και εγκάρσιες γραμμές του δευτερεύοντος δικτύου δημοσίων συγκοινωνιών σε κομβικά του σημεία, με σταθμούς μετεπιβίβασης από τις γραμμές λεωφορείων – τρόλεϊ και από τα Ι.Χ. με εξυπηρέτηση στάθμευσης-μετεπιβίβασης.
 - β) Το δευτερεύον δίκτυο αποτελείται από γραμμές λεωφορείων και τρόλεϊ, οι οποίες θα πρέπει κατά περίπτωση να προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα ανάπτυξης του πρωτεύοντος δικτύου, ώστε να λειτουργούν είτε συμπληρωματικά, είτε

τροφοδοτικά προς το πρωτεύον. Παράλληλα επιδιώκονται ο εκσυγχρονισμός του στόλου, η εισαγωγή οχημάτων αντιρρυπαντικής τεχνολογίας και η χρήση νέων τεχνολογιών (τηλεματική κλπ.) για το σύστημα ελέγχου κυκλοφορίας και πληροφόρησης των χρηστών.

- γ) Η ανάπτυξη του πρωτεύοντος δικτύου δημοσίων συγκοινωνιών (μέσων σταθερής τροχιάς) θα πρέπει να συμβάλλει στην κατάργηση σημαντικού αριθμού αφετηριών λεωφορείων στο κέντρο της Αθήνας, με αντίστοιχη κατάργηση ή προσαρμογή των γραμμών του δευτερεύοντος δικτύου, που επικαλύπτονται από τις γραμμές του πρωτεύοντος, προς επίτευξη της αποσυμφόρησης της κεντρικής περιοχής με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο.
3. Στις προαστιακές γραμμές σύνδεσης της πρωτεύουσας με τα κυριότερα κοντινά αστικά κέντρα εκτός Λεκανοπεδίου, βασικό μέσο είναι ο προαστιακός σιδηρόδρομος, που επιλέγεται κατά μήκος των υφιστάμενων ή νέων σιδηροδρομικών αξόνων που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
 4. Στις αστικές γραμμές, που αναπτύσσονται κυρίως στο Λεκανοπέδιο, τον κορμό μετακίνησης αποτελεί το Μετρό, συμπληρούμενο από τα άλλα μέσα μαζικής μεταφοράς. Το δίκτυο του Μετρό αναπτύσσεται με στόχο τη μέγιστη δυνατή κάλυψη του Λεκανοπεδίου. Στο Παράρτημα του παρόντος αναφέρονται οι Γραμμές του Μετρό σύμφωνα με τον ισχύοντα σχεδιασμό.
 5. Κατά μήκος ορισμένων αστικών αξόνων με ζήτηση μεσαίου μεγέθους επιλέγεται ελαφρύς και κυρίως επιφανειακός αστικός σιδηρόδρομος, τύπου Τραμ. Προβλέπεται η λειτουργία σχετικού δικτύου στους διαδρόμους που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.
 6. Η ανάπτυξη των δικτύων των μέσων σταθερής τροχιάς είναι δυνατόν να διαφοροποιηθεί από τα αναφερόμενα στα αντίστοιχα Παραρτήματα του ΡΣΑ, κατόπιν εκπόνησης ολοκληρωμένης μελέτης μεσο-μακροπρόθεσμου συγκοινωνιακού σχεδιασμού με βάση την οποία θα στοιχειοθετείται η σκοπιμότητα τυχόν σημαντικής διαφοροποίησης ως προς την γενικότερη χωροθέτηση των γραμμών και του διαδρόμου κίνησης των μέσων αυτών, ή ως προς την περαιτέρω επέκταση των γραμμών αυτών.

Άρθρο 25. Υπεραστικά Δίκτυα και Τερματικοί Σταθμοί

1. Οι υφιστάμενες Εθνικές Οδοί Αθηνών-Πατρών και Αθηνών-Θεσσαλονίκης μετατρέπονται εντός της Αττικής σε αυτοκινητόδρομους και διασυνδέονται άμεσα μέσω της Αττικής Οδού παρακάμπτοντας το Λεκανοπέδιο. Παράλληλα, δημιουργείται και νέα οδική σύνδεση Ελευσίνας-Θήβας με χαρακτηριστικά αυτοκινητοδρόμου.

2. α) Δημιουργούνται δύο νέες σιδηροδρομικές γραμμές υψηλής ταχύτητας για τη σύνδεση του Πειραιά και της Αθήνας με την Θεσσαλονίκη και την Πάτρα. Οι υφιστάμενες σιδηροδρομικές γραμμές Αθήνας-Ελευσίνας-Μεγάρων, Αθήνας-Οινόης-(Χαλκίδας) διατηρούνται αποκλειστικά ως προαστιακές. Το αστικό τμήμα Πειραιά-Αθήνας-Μενιδίου (ΣΚΑ) του υπεραστικού σιδηροδρομικού άξονα αναβαθμίζεται και ενοποιείται (στις περιοχές Πειραιά και Αγ. Αναργύρων-Λιοσίων-Μενιδίου) και ανισοπεδοποιείται, αξιοποιούμενο και από το δίκτυο του προαστιακού σιδηροδρόμου, με διάδρομο 4 γραμμών (2 προαστιακών και 2 υπεραστικών).
- β) Το δίκτυο των σταθμών του ΟΣΕ αναδιαρθρώνεται ως εξής :
- Ο κύριος εμπορευματικός σταθμός και ο σταθμός Διαλογής του ΟΣΕ περιοχής Αθηνών, μεταφέρεται στο Θριάσιο Πεδίο και συνδέεται με το νέο εμπορικό λιμάνι και τον τερματικό σταθμό εμπορευματοκιβωτίων στο Ν. Ικόνιο, με νέα σιδηροδρομική γραμμή μέσω Σχιστού. Τόσο ο νέος εμπορικός σταθμός του Θριάσιου, όσο και το λιμάνι του Ικονίου αναπτύσσονται σαν κόμβοι συνδυασμένων μεταφορών.
 - Ενοποιούνται και αναβαθμίζονται οι Σιδηροδρομικοί Σταθμοί Λαρίσης και Πελοποννήσου της Αθήνας, σε ενιαίο Κεντρικό Επιβατικό Σιδηροδρομικό Σταθμό Αθήνας στον ίδιο χώρο. Αντίστοιχα ενοποιούνται οι Σιδηροδρομικοί Σταθμοί Λαρίσης και Πελοποννήσου του Πειραιά, στο χώρο του δεύτερου, που αναπτύσσεται ως ενιαίος Κεντρικός Επιβατικός Σιδηροδρομικός Σταθμός Πειραιά. Οι δύο νέοι αυτοί τερματικοί επιβατικοί σταθμοί συνδέονται με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο με το πρωτεύον δίκτυο δημοσίων συγκοινωνιών.
 - Δημιουργείται τρίτος μεγάλος επιβατικός σιδηροδρομικός σταθμός (Συγκοινωνιακό Κέντρο Αχαρνών-ΣΚΑ) στην βόρεια πλευρά της Αθήνας, στο σημείο τομής του διαδρόμου του ΟΣΕ Αθηνών-Θεσσαλονίκης με την Αττική Οδό, με ρόλο συμπληρωματικό ως προς τον Κεντρικό Σταθμό της Αθήνας (εξυπηρέτηση βορείων προαστίων) και σύνδεσης των διαφόρων αξόνων του προαστιακού σιδηροδρόμου μεταξύ τους, ώστε να εξασφαλίζεται η σύνδεση των χωροταξικών υποενοτήτων της Αττικής με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο.
3. Χωροθετείται νέος ενιαίος Κεντρικός Σταθμός Υπεραστικών Λεωφορείων στην Δυτική περιοχή της Αθήνας (Ελαιώνας) που συνδέεται με το δίκτυο του Μετρό.
4. Χωροθετούνται ειδικές ζώνες για την λειτουργία εγκαταστάσεων τερματικών σταθμών φορτηγών αυτοκινήτων στις περιοχές Θριάσιου Πεδίου και Ελαιώνα.
5. Το ιεραρχημένο υποσύστημα λιμανιών της Αττικής έχει ως εξής :
- α) Λιμένας Πειραιά. Περιλαμβάνει ειδικότερα τα εξής :

- Το Κεντρικό Λιμάνι του Πειραιά, που αποτελεί το κύριο επιβατικό λιμάνι της Αττικής και της χώρας, και περιλαμβάνει πέρα από τις καθαρά λιμενικές εγκαταστάσεις και τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης επιβατών, ένα σύνολο συμπληρωματικών εγκαταστάσεων (χρήσεις τουρισμού, αναψυχής, ναυταθλητισμού).
 - Το λιμάνι Κερατσινίου – Ν. Ικονίου, που αποτελεί το κύριο εμπορικό λιμάνι της Αττικής και της χώρας. Η διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων (containers) αποτελεί την κύρια εμπορική δραστηριότητα, και διεξάγεται στο Ν. Ικόνιο, το οποίο λειτουργεί ως διαμετακομιστικό κέντρο προς τις χώρες της Μέσης Ανατολής και του Εύξεινου Πόντου. Στο Ν. Ικόνιο υπάρχει και προβλήτα πετρελαιοειδών. Το ανωτέρω λιμάνι είναι κύρια μονάδα διακίνησης αυτοκινήτων ενώ περιλαμβάνει και ναυπηγοεπισκευαστική βάση και προβλήτα ΔΕΗ.
 - Τη βάση Περάματος όπου βρίσκεται το πορθμείο Περάματος-Σαλαμίνας, ενώ λειτουργούν ναυπηγοεπισκευαστικές μονάδες. Επίσης τέτοιες μονάδες λειτουργούν στα Αμπελάκια Σαλαμίνας και την Κυνοσούρα.
- β) Λιμένας Ελευσίνας. Έχει κυρίως εμπορικό χαρακτήρα. Η γεωγραφική του θέση (εγγύτητα στο Θριάσιο πεδίο και σε βιομηχανικές συγκεντρώσεις, καθώς και σε μεταφορικές υποδομές: ΠΑΘΕ, Αττική Οδός, Σταθμός ΟΣΕ-ΣΚΑ) προδιαγράφουν μετεξέλιξή του σε σημαντικό λιμάνι συνδυασμένων μεταφορών και υπηρεσιών logistics.
- γ) Λιμένας Λαυρίου. Είναι κυρίως επιβατικό λιμάνι και λιμάνι κρουαζιερόπλοιων, ενώ μπορεί να υποδεχθεί πλοία νέας τεχνολογίας και εμπορικά πλοία. Προβλέπεται να λειτουργήσει ως λιμάνι συνδυασμένων μεταφορών (Αττική Οδός, αεροδρόμιο, προαστιακός σιδηρόδρομος).
- δ) Λιμένας Ραφήνας. Κυρίως επιβατικό λιμάνι.
6. Το Νέο Αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» θα αποτελεί τον πρωτεύοντα διεθνή αεροπορικό κόμβο του Ελλαδικού χώρου και σημαντικό διεθνή αεροπορικό κόμβο της Ανατ. Μεσογείου, με κύρια έμφαση στις διευρωπαϊκές και διηπειρωτικές διασυνδέσεις, καθώς και στις συνδέσεις με περιφερειακά αεροδρόμια (λειτουργία «κόμβου-ακτίνας»).
7. Σταθμοί μετεπιβίβασης/ανταπόκρισης προβλέπονται στους βασικούς τερματικούς σταθμούς υπεραστικών μεταφορών , όπως είναι ο Κεντρικός Σιδηροδρομικός Σταθμός της Αθήνας (ανταπόκριση με το Μετρό), ο Κεντρικός Σιδηροδρομικός Σταθμός και το Λιμάνι του Πειραιά (ανταπόκριση με το Μετρό και το Τραμ), το ΣΚΑ, το Αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» (ανταπόκριση με Μετρό και Προαστιακό Σιδηρόδρομο), τα Λιμάνια Ραφήνας και Λαυρίου (ανταπόκριση με Προαστιακό Σιδηρόδρομο), ο Κεντρικός Σταθμός Υπεραστικών Λεωφορείων στον Ελαιώνα (ανταπόκριση με το Μετρό). Στόχος είναι η σύνδεση των τερματικών σταθμών υπεραστικών μεταφορών με

μεγάλης χωρητικότητας και υψηλής ποιότητας δίκτυα αστικών και προαστιακών μεταφορών για τη διευκόλυνση των υπεραστικών μετακινήσεων.

Άρθρο 26. Οδικό Δίκτυο

1. Όσον αφορά το υποσύστημα του οδικού δικτύου, βασική προτεραιότητα δίνεται στην ορθολογική διαχείριση της υφιστάμενης υποδομής. Το οδικό δίκτυο ιεραρχείται λειτουργικά σε πρωτεύον και δευτερεύον, και η κύρια αρχή οργάνωσής του διέπεται από την λογική των οδικών δακτυλίων (εσωτερικού, ενδιάμεσου και εξωτερικού) . Το πρωτεύον οδικό δίκτυο περιλαμβάνει ελεύθερες λεωφόρους (εγκάρσια επικοινωνία με ανισόπεδους κόμβους) και ταχείες λεωφόρους. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο περιλαμβάνει πρωτεύουσες και δευτερεύουσες αρτηρίες. Ειδικότερα :
 - α) Για τον εσωτερικό οδικό δακτύλιο δεν κρίνονται πλέον σκόπιμες παρεμβάσεις που να ευνοούν την είσοδο των ΙΧ στο Κέντρο και να δημιουργούν σύνθετα κυκλοφοριακά, πολεοδομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα.
 - β) Οι ακτινικοί οδικοί άξονες (βασικοί και δευτερεύοντες) επιδέχονται βελτιώσεις με διαχειριστικές κατά βάση και όχι δομικές παρεμβάσεις. Εξάιρεση αποτελεί η επιβαλλόμενη αναβάθμιση της Λεωφόρου Κωνσταντινουπόλεως (τμήμα ΑΚ Λένορμαν-ΑΚ Χαμοστέρνας) σε συνδυασμό με την αναβάθμιση και ανισοπεδοποίηση του σιδηροδρομικού άξονα του ΟΣΕ Πειραιώς-Μενιδίου (ΣΚΑ).
 - γ) Στον ενδιάμεσο οδικό δακτύλιο απαιτούνται ανισόπεδοι κόμβοι και διανοίξεις τμημάτων με βασική κατεύθυνση την ενίσχυση των περιμετρικών κινήσεων και όχι των ακτινικών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε τμήματα του ενδιάμεσου οδικού δακτυλίου όπως η σύνδεση της Λεωφ. Κατεχάκη με την Εθνική Οδό Αθηνών-Λαμίας μέσω νέας σήραγγας Τουρκοβουνίων.
 - δ) Λόγω νέων δεδομένων που αφορούν στην ανάπτυξη του αστικού ιστού, στη διασφάλιση των ρεμάτων και στην προστασία των ορεινών όγκων, καταργούνται τα εξής προβλεπόμενα από το Ν. 1515 οδικά έργα : Λεωφ. Πικροδάφνης από Περιφερειακή Οδό Υμηττού (Δήμος Ηλιούπολης-Δήμος Καρέα) μέχρι Λεωφ. Βουλιαγμένης και συνέχεια μέχρι την Παραλιακή Λεωφόρο, και το βόρειο τμήμα της Δυτικής Περιφερειακής Λεωφόρου Αιγάλεω από Αττική Οδό έως ΕΟ1.
 - ε) Σημαντικά οδικά έργα είναι η κατασκευή της Λεωφ. Κύμης μέχρι τους Θρακομακεδόνες, η λεωφόρος Ελληνικού-Αργυρούπολης-Σήραγγας Υμηττού-Αεροδρομίου «Ε. Βενιζέλος», η λεωφόρος που συνδέει την Λεωφόρο Σχιστού με το λιμάνι του Πειραιά και το Νέο Φάληρο, η ολοκλήρωση της λεωφόρου προς Ραφήνα, η Λεωφόρος Ελευσίνας – Θηβών, καθώς και η ανατολική περιφερειακή Λεωφόρος Υμηττού και Πεντέλης και η ελεύθερη ταχεία Λεωφόρος Σουνίου.

- στ) Κατόπιν των παραπάνω υλοποιείται το σύστημα των 3 δακτυλίων. Ο εξωτερικός δακτύλιος ορίζεται από τους οδικούς άξονες της Αττικής Οδού, της ελεύθερης Λεωφόρου Κορωπίου-Σήραγγας Υμηττού – Περιφερειακής Ελληνικού, της Παραλιακής (Λ. Ποσειδώνος), της Λ. Ν. Φαλήρου-Πειραιά-Σχιστού και της Δυτικής Περιφερειακής Αιγάλεω.
2. Προωθούνται μέτρα για την βελτιστοποίηση της διαχείρισης της οδικής κυκλοφορίας με εύνοια των οδικών μέσων μαζικής μεταφοράς σε άξονες κυρίως που δεν καλύπτονται από τα μέσα σταθερής τροχιάς και με παρεμβάσεις στη σηματοδότηση, εισαγωγή εφαρμογών τηλεματικής και τιμολόγησης της χρήσης των οδών σε κρίσιμες περιοχές και κυκλοφοριακούς διαδρόμους της Αθήνας. Στόχος είναι να δοθεί έμφαση στις μετακινήσεις με μέσα μαζικής μεταφοράς και η αποθάρρυνση της χρήσης του ΙΧ.
3. Υιοθετούνται οι παρακάτω προτεραιότητες, η υποστήριξη των οποίων αποτελεί και κατεύθυνση για τα υποκείμενα πολεοδομικά σχέδια και τις αναπλάσεις ώστε η αστική κινητικότητα να αποτελεί βασική παράμετρο της λειτουργίας της πόλης :
- α) Ενισχύονται τα ήπια μέσα μεταφοράς όπως τα ποδήλατα και τα ελαφρά δίκυκλα, με τη δημιουργία δικτύων ποδηλατοδρόμων σε επιλεγόμενες περιοχές.
- β) Επεκτείνονται οι πεζοδρομήσεις, αφενός σε εμπορικούς δρόμους, και αφετέρου σε περιοχές κατοικίας (στην περίπτωση αυτή, συμπεριλαμβανόμενης και της δημιουργίας δρόμων ήπιας κυκλοφορίας), και επιδιώκεται η ολοκλήρωση ευρύτερων κυκλωμάτων κίνησης πεζών.
4. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων στάθμευσης αποτελεί βασική προτεραιότητα του ΡΣΑ. Βασικές επιλογές είναι οι εξής :
- α) Η πολιτική στάθμευσης πρέπει να εναρμονίζεται με τις γενικότερες επιλογές του πολεοδομικού σχεδιασμού για το σύστημα μεταφορών και να αποτελεί συμπληρωματικό εργαλείο διαχείρισης του συστήματος στην κατεύθυνση αποθάρρυνσης της χρήσης του ΙΧ σε κορεσμένες κυκλοφοριακά περιοχές του Λεκανοπεδίου.
- β) Ενθαρρύνεται η δημιουργία οργανωμένων χώρων στάθμευσης (σταθμών αυτοκινήτων) σε άμεση συσχέτιση με τους τρεις οδικούς δακτυλίους, σε περιοχές εκτός του εσωτερικού οδικού δακτυλίου και γενικότερα πλησίον των περιφερειακών ή τερματικών σταθμών των μέσων σταθερής τροχιάς.
- γ) Η τιμολογιακή πολιτική της στάθμευσης συσχετίζεται με την τιμολογιακή πολιτική των δημόσιων συγκοινωνιών κατά τρόπο που να αποθαρρύνει την χρήση ΙΧ αυτοκινήτων σε μετακινήσεις εργασίας (πολύωρη στάθμευση) εντός της περιοχής του εσωτερικού οδικού δακτυλίου.
- δ) Με τροποποίηση του Π.Δ. 230 (ΦΕΚ 94^Α, 1993) θα αυξηθεί ο προβλεπόμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων αναλόγως των χρήσεων και του μεγέθους των κτιρίων στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, εξαιρουμένης της περιοχής που ορίζεται από τον εσωτερικό οδικό δακτύλιο. Παράλληλα, ο αριθμός

των θέσεων στάθμευσης συσχετίζεται, για την κατοικία, με τον δείκτη εξέλιξης ιδιοκτησίας ΙΧ επιβατικών αυτοκινήτων.

- ε) Η λήψη ειδικών μέτρων ελέγχου της τήρησης κανονισμών στάθμευσης αποτελεί βασική συνιστώσα των μέτρων για την ανάκτηση και αναβάθμιση του δημόσιου χώρου της πόλης. Λαμβάνεται μέριμνα για σταδιακή μείωση έως κατάργησης των θέσεων της παρόδιας στάθμευσης κατά μήκος των αξόνων διέλευσης του δικτύου Δημόσιων Συγκοινωνιών, αύξηση της ελεγχόμενης στάθμευσης σε κρίσιμες περιοχές και αποτελεσματικό έλεγχο της παράνομης στάθμευσης. Οι κανονισμοί που διέπουν γενικότερα την παρόδια στάθμευση θα εφαρμόζονται κατά το δυνατόν με φυσικές παρεμβάσεις στο οδικό περιβάλλον, κατόπιν ειδικών μελετών που θα ανατίθενται από τους ΟΤΑ.
5. Η περαιτέρω εξειδίκευση του σχεδιασμού μεταφορών του ΡΣΑ γίνεται μέσα από συγκοινωνιακές και τεχνικές μελέτες σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς για να καταλήξει σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης του συστήματος μεταφορών της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας, που υλοποιείται σταδιακά και επαναξιολογείται κάθε πενταετία με νεώτερες μελέτες συγκοινωνιακού σχεδιασμού, σε συνάρτηση με τις τρέχουσες κοινωνικοοικονομικές, πολεοδομικές και τεχνολογικές (στον τομέα των μεταφορών) εξελίξεις.

Άρθρο 27. Διοικητική και Κοινωνική Υποδομή

1. Κατά τη χωροθέτηση δημόσιων λειτουργιών και κτηρίων μεγάλης κλίμακας (μεγαλύτερων των 10.000 τμ.), παράλληλα με την ικανοποίηση εσωτερικών ως προς κάθε λειτουργία κριτηρίων αποτελεσματικότητας, λαμβάνονται υπόψη και οι εξής πρόσθετοι παράμετροι, που πρέπει να ενσωματώνονται ρητά στις σχετικές αποφάσεις:
 - α) Η συμβατότητα των χωροθετικών επιλογών με το ΡΣΑ. Χωροθετήσεις δημόσιων λειτουργιών σε αντίθεση με ή κατά παρέκκλιση των τελευταίων δεν επιτρέπονται.
 - β) Η αξιοποίηση του δυναμικά καταλυτικού ρόλου της χωροθέτησης δημόσιων λειτουργιών, για την αναδιάρθρωση των περιβαλλουσών ζωνών τους.
 - γ) Ο ρόλος των δημόσιων κτηρίων ως συμβόλων και τοπόσημων, με καθοριστική σημασία στην αστική δομή.
 - δ) Η επιλογή θέσεων σε συνάρτηση με το πρωτεύον δίκτυο δημόσιων συγκοινωνιών (μέσα σταθερής τροχιάς), κατά προτίμηση πλησίον κομβικών του σημείων.
2. Ειδικότερα για τις επιτελικές υπηρεσίες της διοίκησης (Υπουργείων και ΝΠΔΔ), βασικές κατευθύνσεις είναι οι εξής:

- α) Η έννοια «επιτελικές υπηρεσίες» δεν περιλαμβάνει το σύνολο των δημοσίων υπηρεσιών αλλά αυτές που έχουν διευθυντικό χαρακτήρα, στην προοπτική περιορισμού της κεντρικής διοίκησης στις λειτουργίες επιτελικού χαρακτήρα.
- β) Περιοχές στις οποίες κατά προτεραιότητα θα χωροθετούνται οι επιτελικές υπηρεσίες της διοίκησης είναι οι εξής:
- Το ευρύτερο κέντρο της Αθήνας, στο οποίο θα παραμείνουν οι έδρες υπηρεσιών που έχουν άμεση σχέση με το γραφείο του Πρωθυπουργού ή τη Βουλή. Ειδικότερα, επιλέξιμες υποπεριοχές (στο πλαίσιο των ισχυουσών άλλων διατάξεων) είναι η περιοχή περί την Λ. Πειραιώς, η Ιερά Οδός, το Γκάζι, οι περιοχές γύρω από τους Σταθμούς Λαρίσης (Κεντρικός ΣΣ Αθηνών) και Αττικής (ΗΣΑΠ/Μετρό).
 - η ζώνη της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων, και η ζώνη της ενοποίησης των χώρων πρασίνου.
 - Η περιοχή ανάπλασης Ελληνικού.
 - Η Λ. Μεσογείων.
 - Η Λ. Βουλιαγμένης από το κέντρο μέχρι το τέλος της γραμμής II του μετρό.
 - Η Λ. Πειραιώς μέχρι την κεντρική περιοχή του Πειραιά, το συγκρότημα των ΣΣ του Πειραιά (ΗΣΑΠ, ΟΣΕ) και η ζώνη ανάπλασης Δραπετσώνας και Κερατσινίου.
 - Η περιοχή ανάπλασης του Ελαιώνα κατά μήκος της γραμμής III του Μετρό.
 - Η περιοχή Νερατζιώτισσας Αμαρουσίου.
 - Η περιοχή του κόμβου Δουκίσσης Πλακεντίας και του κόμβου Λ. Κηφισίας-Αττικής Οδού.
 - Το Συγκοινωνιακό Κέντρο Αχαρνών (ΣΚΑ).
- γ) Βασικές αρχές χωροθέτησης είναι η λειτουργική ομαδοποίηση υπηρεσιών με σημαντικές αλληλοσυσχετίσεις σε μικρή χρονοαπόσταση, η δημιουργία πυρήνων διοίκησης και πολιτιστικής υποδομής, η μερική κάλυψη των αναγκών σε χώρους στάθμευσης, η γειτνίαση (σε ακτίνα πεζού, της τάξης των 400 μ.) με σταθμό ή στάση μέσου σταθερής τροχιάς, η συσχέτιση με τα προγράμματα των αναπλάσεων, η κατά προτίμηση αποφυγή χωροθετήσεων σε αδόμητα οικοπέδα προς όφελος της αναπροσαρμογής υπάρχοντος κτηριακού αποθέματος, και η απαγόρευση παρεκκλίσεων από τις ισχύουσες διατάξεις ή υπέρβασης των μέσων συντελεστών δόμησης που προβλέπονται από τα ΓΠΣ στις περιοχές στις οποίες δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα η αναθεώρηση του πολεοδομικού σχεδίου.

3. Για τις υποδομές υγείας προβλέπονται τα παρακάτω:

- α) Οι μείζονες υποδομές υγείας του δημόσιου τομέα χωροθετούνται σε μητροπολιτικούς πόλους υγείας, ενώ θα αναζητηθεί και ένας τέτοιος πόλος για να

καλύψει τις ανάγκες της Χωροταξικής Ενότητας Ανατολικής Αττικής. Ο πόλος αυτός μπορεί να χωροθετηθεί σε παρυφές οικισμών ή σε περιοχές με καλή προσπελασιμότητα απ' όλα τα μεταφορικά μέσα, εκτός Ζωνών απολύτου προστασίας.

- β) Νέα ιδιωτικά θεραπευτήρια είναι δυνατόν να χωροθετούνται εκτός της Χωροταξικής Ενότητας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Αθήνας-Πειραιά, σε συνάρτηση με το σύστημα των κέντρων, τις μεγάλες αναπλάσεις, και το πρωτεύον δίκτυο δημόσιων συγκοινωνιών, σε ζώνες ελέγχου και αναζήτησης του άρθρου 15 του παρόντος, καθώς και σε περιοχές εντός σχεδίου, εφόσον αυτό επιτρέπεται από τις ισχύουσες χρήσεις γης.

Άρθρο 28. Ενεργειακή Υποδομή

1. Το ενεργειακό σύστημα της Αττικής οργανώνεται και βελτιώνεται με στόχο την αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα:
 - α) Προωθούνται μέτρα για την κατασκευή κτηρίων και εισαγωγή τεχνολογιών χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης καθώς και μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας 2002/91/EK.
 - β) Καταρτίζεται μελέτη για την εγκατάσταση μονάδων ΑΠΕ στην Αττική λαμβάνοντας υπόψη τα στενά περιθώρια του εδαφικού πόρου της Περιφέρειας και τις κατευθύνσεις του ΡΣΑ για τις επιμέρους περιοχές.
 - γ) Επεκτείνεται η υποδομή και τα δίκτυα διανομής φυσικού αερίου για την πλήρη κάλυψη όλων των πόλεων και οικισμών στην Αττική.
 - δ) Ενισχύονται τα κίνητρα και εφαρμόζεται η κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική για την τόνωση της ζήτησης φυσικού αερίου σε αντικατάσταση του πετρελαίου για οικιακή χρήση και χρήση από το τριτογενή τομέα.

Άρθρο 29. Αγροτικός Χώρος

1. Η γεωργική γη προστατεύεται, όχι μόνον ως παραγωγικό έδαφος αλλά και ως περιβαλλοντικός πόρος, λόγω της ουσιαστικής συμβολής της στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας, της βιοποικιλότητας, στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στη βελτίωση των βιοκλιματικών συνθηκών. Οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα στη μητροπολιτική περιφέρεια της Αττικής υποστηρίζονται και ενισχύονται προκειμένου να είναι δυνατή η αντιμετώπιση των ισχυρών πιέσεων από τις οικιστικές και άλλες ανταγωνιστικές χρήσεις που οδηγούν στη συρρίκνωση της γεωργικής γης.
2. Για την αποτελεσματικότερη προστασία της γεωργικής γης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται περιοχές γεωργίας πρώτης προτεραιότητας στην Περιφέρεια Αττικής. Οι περιοχές αυτές, οι οποίες εμπίπτουν στις ζώνες προστασίας που καθορίζονται από τα ΣΧΑΕ σύμφωνα με το άρθρο 10 του παρόντος, περιλαμβάνουν εκτάσεις με αξιόλογα παραγωγικά εδάφη, με παραδοσιακές και εξειδικευμένες καλλιέργειες, με καλλιέργειες που δημιουργούν φυσικές ενότητες, και εκτάσεις των οποίων η καλλιέργεια έχει ιδιαίτερη σημασία για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος ή του τοπίου.

Σε αυτές επιδιώκεται η αναβάθμιση των αγροτικών δραστηριοτήτων με τη στήριξη μεθόδων παραγωγής που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος, στη διατήρηση της φυσιογνωμίας του τοπίου και στην παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων ποιότητας.
3. Για το σκοπό αυτό, με την ίδια ή με μεταγενέστερη κοινή Υπουργική Απόφαση, καθορίζονται μέσα στις περιοχές γεωργίας πρώτης προτεραιότητας, ειδικές ζώνες όπου εφαρμόζονται μέτρα και κίνητρα πολεοδομικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα για τον πρωτογενή τομέα:
 - α) Οικολογικά πάρκα, για τη στήριξη της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.
 - β) Πάρκα παραδοσιακών καλλιεργειών, για τη στήριξη των καλλιεργειών που συμβάλλουν στη διατήρηση της φυσιογνωμίας του Αττικού τοπίου.
 - γ) Ζώνες αποδοτικών καλλιεργειών και εκτροφών, που αποσκοπούν στην τροφοδοσία της εσωτερικής αγοράς της Περιφέρειας με προϊόντα υψηλών ποιοτικών προδιαγραφών, ιδιαίτερα με κηπευτικά, ανθοκομικά ή γαλακτοκομικά προϊόντα.
4. Στις παραπάνω ζώνες των εδαφίων 3^α και 3^β προωθείται η πολυλειτουργική γεωργία, και στις αγροτικές μονάδες που πληρούν τα αναγκαία κριτήρια μπορεί να επιτρέπονται χρήσεις σχετικές με πολιτιστικές δραστηριότητες, οικοτουρισμό και αναψυχή, καθώς

και μονάδες επεξεργασίας των αγροτικών προϊόντων, με ειδικές προδιαγραφές αρμονικής ένταξης των κτισμάτων στο φυσικό περιβάλλον.

Άρθρο 30. Ανάπτυξη και Οργάνωση Δραστηριοτήτων του Δευτερογενούς και Τριτογενούς Τομέα

1. α) Για την υποστήριξη της οικονομικής ανασυγκρότησης της Περιφέρειας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της, συγκροτείται ένα ιεραρχημένο δίκτυο συμπληρωματικών επιχειρηματικών ζωνών, με χαρακτηριστικά και λειτουργίες που μπορούν να ανταποκρίνονται σε όλους τους τύπους ζήτησης.

β) Στο δίκτυο αυτό εντάσσονται οι ήδη θεσμοθετημένες ζώνες και καθορίζονται νέες, εφόσον η διαμορφωμένη κατάσταση στις εν λειτουργία ζώνες δεν επιτρέπει την κάλυψη των αναγκών, ιδιαίτερα σε σύγχρονους στρατηγικούς κλάδους, από την άποψη της διαθεσιμότητας και του μεγέθους των γηπέδων, της απαιτούμενης οργάνωσης και υπηρεσιών, των εξειδικευμένων υποδομών, της συνέργειας από τη γειτνίαση ομοειδών ή συμπληρωματικών δραστηριοτήτων και της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος.
2. Οι επιχειρηματικές ζώνες ιεραρχούνται στις παρακάτω κατηγορίες:
 - α) Στρατηγικές ζώνες: Είναι προσανατολισμένες σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας της Μητροπολιτικής Περιφέρειας και φιλοξενούν δραστηριότητες αιχμής, υπερεθνικής ή εθνικής εμβέλειας. Βρίσκονται ή χωροθετούνται στο πλέγμα των αναπτυξιακών αξόνων και πόλων και ιδιαίτερα στις πύλες της Περιφέρειας και του Πολεοδομικού Συγκροτήματος. Οι ζώνες αυτές επιδιώκεται να αποτελέσουν καθοριστικά στοιχεία του στίγματος της Πρωτεύουσας ως ευρωπαϊκής μητρόπολης, και παράλληλα να λειτουργήσουν ως προωθητικοί μηχανισμοί για την οικονομική της ανασυγκρότηση.
 - β) Ζώνες περιφερειακής εμβέλειας: Συνδέονται με την ανάπτυξη των σημαντικών οικιστικών κέντρων της Αττικής, και επιδιώκεται να λειτουργήσουν ως καταλύτες για τη συγκρότηση ισχυρών περιφερειακών πόλων οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης. Βρίσκονται και αυτές στο πλέγμα των αναπτυξιακών αξόνων και πόλων και ιδιαίτερα στην περιφέρεια του Πολεοδομικού Συγκροτήματος και στις υπόλοιπες Χωροταξικές Ενότητες.
 - γ) Ζώνες τοπικής εμβέλειας και μεταποιητικοί θύλακες: Αφορούν σε αγορές μικρής και μεσαίας κλίμακας, ανταποκρίνονται κυρίως σε τοπική ζήτηση και κυριαρχούνται από τη βιοτεχνία και τις ΜΜΕ, συμβάλλουν δε στην ισόρροπη κατανομή της απασχόλησης και στη διασφάλιση λειτουργικής αυτοτέλειας των Ενοτήτων και των υποπεριοχών. Νέες ζώνες χωροθετούνται κοντά στους οικισμούς της περιφερειακής ζώνης με υπερτοπικά/ διαδημοτικά κέντρα ή τοπικά κέντρα Δήμων.

- δ) Ζώνες μεμονωμένων μεγάλων μονάδων: Αυτές είναι δυνατόν να καθορίζονται για σημαντικές παραγωγικές εγκαταστάσεις στρατηγικής σημασίας για την εθνική οικονομία.
3. α) Νέες επιχειρηματικές ζώνες μπορεί να καθορίζονται στις Ζώνες Ελέγχου και Αναζήτησης του άρθρου 18 του παρόντος, σε περιοχές μητροπολιτικών παρεμβάσεων ή σε περιοχές εγκαταλειμμένων/ανενεργών χρήσεων του αστικού ιστού. Χωροθετούνται κατά προτεραιότητα εκτός Πολεοδομικού Συγκροτήματος, για την εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών λειτουργίας και την αποφυγή περαιτέρω φόρτισης των κορεσμένων κεντρικών περιοχών, αλλά και για την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας.
- β) Στην περιοχή του Πολεοδομικού Συγκροτήματος, οι νέες χωροθετήσεις αφορούν κυρίως στρατηγικές ζώνες, στα πλαίσια προγραμμάτων χωρικής αναδιάρθρωσης και μητροπολιτικών παρεμβάσεων, καθώς και επενδυτικών σχεδίων αστικής αναμόρφωσης, που συμβάλλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στην ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Πρωτεύουσας.
4. Οι επιχειρηματικές ζώνες μπορούν να φιλοξενούν έναν ή περισσότερους παραγωγικούς κλάδους και διακρίνονται σε **αμιγείς** και **μεικτές**.
- α) Στις **μεικτές ζώνες** μπορεί να επιτρέπεται όλο το φάσμα των δευτερογενών και τριτογενών δραστηριοτήτων –μεταποιητικές δραστηριότητες μέσης και χαμηλής όχλησης, υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, εμπορευματικές δραστηριότητες και λιανικό εμπόριο, καθώς και υπηρεσίες αναψυχής ή και ξενοδοχεία- ή ορισμένες μόνον από αυτές, ανάλογα με τον αναπτυξιακό προσανατολισμό της ζώνης. Είναι επίσης δυνατόν να προβλέπονται όρια για το ποσοστό κάθε χρήσης γης ανά υποδοχέα, ανάλογα με την κατηγορία και το χαρακτήρα του.
- β) **Οι ζώνες αμιγούς χρήσης** προσδιορίζονται από έναν κυρίαρχο κλάδο δραστηριότητας και είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν συνοδευτικές λειτουργίες εξυπηρέτησης της κυρίαρχης χρήσης. Τέτοιες ζώνες μπορεί να καθορίζονται για τις δραστηριότητες που απαιτούν εξειδικευμένες υποδομές ή εκτεταμένες επιφάνειες χρήσης, όπως οι υπηρεσίες εφοδιαστικής διαχείρισης και η υψηλή τεχνολογία, για εκείνες που προκαλούν οχλήσεις, καθώς και για τις δραστηριότητες που έχουν απαιτήσεις υψηλού επιπέδου περιβάλλοντος χώρου, όπως οι έδρες επιχειρήσεων.
- γ) Ειδικά για τη μεταποίηση, προκειμένου να αποφευχθεί ο εκτοπισμός των ΜΜΕ και των μονάδων που χρειάζονται μεγάλες επιφάνειες λόγω των ισχυρών πιέσεων στις τιμές γης, τα ήδη θεσμοθετημένα ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ παραμένουν αμιγούς χρήσης και καθορίζονται νέες αμιγείς ζώνες μεταποίησης, εφόσον διαπιστωθεί ανεπάρκεια εξεύρεσης χώρων στις θεσμοθετημένες ζώνες.
5. α) Επιδιώκεται η οργανωμένη ανάπτυξη των επιχειρηματικών ζωνών με εφαρμογή των σχετικών θεσμικών εργαλείων: ΠΟΑΠΔ, ΒΕΠΕ ή Επιχειρηματικά Πάρκα. Η ίδρυση νέων επιχειρηματικών ζωνών γίνεται μόνον με το καθεστώς των ως άνω οργανωμένων ζωνών.

- β) Σε όλες τις επιχειρηματικές ζώνες προωθείται η κατασκευή των απαραίτητων υποδομών και η εξασφάλιση υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις ΜΜΕ.
- γ) Για τις θεσμοθετημένες και ήδη διαμορφωμένες ζώνες μεταποιητικών δραστηριοτήτων (ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ) που βρίσκονται σε καθεστώς εκτός σχεδίου, προωθείται η πολεοδόμηση τους και συγκροτείται φορέας διαχείρισης που μεριμνά για την υλοποίηση των έργων υποδομής.
- δ) Τα ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ με αυξημένη συγκέντρωση μεταποιητικών δραστηριοτήτων που παρουσιάζουν υποβάθμιση των συνθηκών λειτουργίας και περιβάλλοντος και έλλειψη υποδομών, χαρακτηρίζονται ως **περιοχές περιβαλλοντικής εξυγίανσης** και σε αυτές προωθούνται προγράμματα εκσυγχρονισμού των μονάδων και αναπλάσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- ε) Τα τμήματα των περιοχών Γενικής Κατοικίας που παρουσιάζουν συσσώρευση μεταποιητικών μονάδων και προκαλούν περιβαλλοντικά προβλήματα στον αστικό ιστό χαρακτηρίζονται ως **ζώνες αναβάθμισης** και σε αυτές εφαρμόζονται προγράμματα περιβαλλοντικής αποκατάστασης με στόχο τον περιορισμό των οχλήσεων και την προώθηση μετεγκατάστασης των μονάδων των οποίων η παραμονή κρίνεται ασύμβατη με το αστικό περιβάλλον.
- στ) Οι στρατηγικές ζώνες, λόγω των ειδικών απαιτήσεων προβολής και επιχειρηματικού περιβάλλοντος υψηλών προδιαγραφών, οργανώνονται με ολοκληρωμένα δίκτυα σύγχρονων υποδομών, επιτόπου παροχή όλων των υπηρεσιών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα προς τις επιχειρήσεις, με λειτουργικό σχεδιασμό της ζώνης, εξασφάλιση σημαντικών χώρων πρασίνου και ιδιαίτερη μέριμνα για την αισθητική εικόνα και την αρχιτεκτονική ποιότητα των κτισμάτων. Επίσης, εξασφαλίζεται η άνετη και ταχεία πρόσβαση σε αστικές υποδομές και εξυπηρετήσεις, με τη χωροθέτηση κοντά σε άξονες ταχείας κυκλοφορίας και μέσα σταθερής τροχιάς. Το Παράρτημα του παρόντος προσδιορίζει συγκεκριμένες περιοχές για την χωροθέτηση στρατηγικών επιχειρηματικών ζωνών.

Άρθρο 31. Ανάπτυξη και Οργάνωση Δραστηριοτήτων Χονδρικού Εμπορίου και Εφοδιαστικής

1. Για την ορθολογική οργάνωση των εμπορευματικών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας συγκροτείται ιεραρχημένο σύστημα Εμπορευματικών Πάρκων και Ζωνών Χονδρεμπορίου στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου συστήματος συνδυασμένων μεταφορών, το οποίο επιδιώκεται να συμβάλλει και στην αποφόρτιση του οδικού δικτύου από την κυκλοφορία βαρέων οχημάτων.
2. Η χωρική οργάνωση του χονδρεμπορίου, των αποθηκών και των συστημάτων εφοδιαστικής διαχείρισης (logistics) ιεραρχείται σε 3 επίπεδα, ανάλογα με την κλίμακα των εγκαταστάσεων και το ρόλο τους στο δίκτυο των εμπορευματικών ροών.

- α) Ζώνες χονδρεμπορίου – αποθηκών μικρής κλίμακας σε κατάλληλες θέσεις μέσα στον αστικό ιστό, για την τοπική εξυπηρέτηση της εσωτερικής αγοράς του Πολεοδομικού Συγκροτήματος, με οργάνωση και αναβάθμιση των παραμέτρων λειτουργίας τους και σχεδιασμό της ροής τροφοδοσίας και της διακίνησης των βαρέων οχημάτων. Μετεγκατάσταση σε αυτές τις ζώνες των διάσπαρτων αποθηκών που επιβαρύνουν τις αστικές λειτουργίες.
- β) Εμπορευματικά Πάρκα μεσαίας κλίμακας για την εγκατάσταση εμπορικών αποθηκών και επιχειρήσεων υπηρεσιών εφοδιαστικής διαχείρισης, που λειτουργούν κυρίως ως κέντρα διανομής για την τροφοδοσία της Μητρόπολης. Χωροθετούνται στους βασικούς αναπτυξιακούς άξονες της Περιφέρειας, ιδιαίτερα στις παρυφές του Πολεοδομικού Συγκροτήματος και των σημαντικών οικιστικών κέντρων των Χωρικών Ενοτήτων σε θέσεις με άμεση πρόσβαση στο βασικό δίκτυο μεταφορών.
- γ) Εμπορευματικά Πάρκα μεγάλης κλίμακας για την εγκατάσταση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διαμεταφοράς και εφοδιαστικής διαχείρισης που καλύπτουν τις πολλαπλές λειτουργίες της εφοδιαστικής αλυσίδας: αποθήκευση, συναρμολόγηση και συσκευασία προϊόντων, οργάνωση, ομαδοποίηση και αναδιανομή φορτίων και διαμετακόμιση.
3. Τα πάρκα της περίπτωσης (γ) περιλαμβάνουν τις απαραίτητες κοινές υποστηρικτικές υπηρεσίες και υποδομές, διοικητικές, τελωνειακές, χρηματοπιστωτικές, τεχνολογικές, διοργάνωσης εκθέσεων, καθώς και τερματικούς σταθμούς μεταφόρτωσης, και η οργάνωση τους αποβλέπει στη λειτουργική διασύνδεση και την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των εγκατεστημένων επιχειρήσεων.
- Τα πάρκα αυτά χωροθετούνται στις πύλες εισόδου της Περιφέρειας, κοντά στους κόμβους συνδυασμένων μεταφορών: στην από βορρά είσοδο του ΠΑΘΕ (όρια νομού Βοιωτίας – Αυλώνα), στη δυτική είσοδο του ΠΑΘΕ (Μέγαρο – Ασπρόπυργος και Μαγούλα), στο λιμάνι του Πειραιά (εφόσον υπάρχει κατάλληλος χώρος), και στην περιοχή του Διεθνούς Αερολιμένα (κυρίως για τις υπηρεσίες εμπορευματικών αερομεταφορών).
4. Τα Εμπορευματικά Πάρκα των περιπτώσεων (β) και (γ) ή τμήματα αυτών μπορούν να αναπτύσσονται με τη μορφή Εμπορευματικών Κέντρων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3333/2005 ή ως Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (ΒΕΠΕ) του Ν. 2545/97. Επίσης στα ως άνω ιεραρχικά επίπεδα β και γ μπορεί να καθορίζονται ζώνες μικτών χρήσεων που θα περιλαμβάνουν εκτός από τις εμπορευματικές και συναφείς μεταποιητικές δραστηριότητες σύμφωνα με τα οριζόμενα στη παρ. 5 του Άρθρου 29 του παρόντος.

Άρθρο 32. Ανάπτυξη και Οργάνωση Λιανικού Εμπορίου – Εμπορικών Κέντρων

1. Επιδιώκεται η ισόρροπη κατανομή των εμπορικών λειτουργιών σε όλες τις βαθμίδες και για όλες τις κατηγορίες. Ο καθορισμός των χρήσεων λιανικού εμπορίου γίνεται με γνώμονα την υποστήριξη της πολυκεντρικής δομής της Περιφέρειας και την ενίσχυση των πολεοδομικών κέντρων του άρθρου 11, με αποφυγή της γραμμικής ανάπτυξης εκτός κέντρων και ιδιαίτερα κατά μήκος των αξόνων του βασικού οδικού δικτύου. Για την υλοποίηση της παραπάνω κατεύθυνσης μπορεί να γίνεται και χρήση πολεοδομικών κινήτρων και αντικινήτρων.
2.
 - α) Οι μεγάλες εμπορικές επιφάνειες/εμπορικά κέντρα άνω των 5.000 τ.μ. (συνυπολογιζομένων των χρήσεων εστίασης και αναψυχής) θεωρούνται μητροπολιτικής εμβέλειας και εγκρίνονται μετά από άδεια χωροθέτησης. Η χωροθέτηση τους γίνεται εντός του αστικού ιστού και ειδικότερα στις περιοχές των πολεοδομικών κέντρων, με ενθάρρυνση της επανάχρησης υφιστάμενων κελυφών.
 - β) Σε περίπτωση υπερκορεσμένου κέντρου και αδυναμίας εξεύρεσης κατάλληλου χώρου, οι παραπάνω μεγάλες μονάδες είναι δυνατόν να εγκαθίστανται στον περίμετρο του κέντρου, σε θέσεις άμεσα προσβάσιμες από το συνδυασμένο σύστημα μέσων μαζικής μεταφοράς.
 - γ) Η εγκατάσταση των μεγάλων μονάδων είναι επίσης δυνατή σε περιοχές ανενεργών χρήσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4, του άρθρου 11 του παρόντος, καθώς και σε ζώνες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Είναι επίσης επιθυμητή η χωροθέτηση εγκαταστάσεων αυτού του τύπου σε υποβαθμισμένες περιοχές που χαρακτηρίζονται από έλλειψη επενδύσεων, όπου μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτης για την αναβάθμιση τους ή και να συμμετέχουν ενεργά σε προγράμματα ανάπτυξης.
 - δ) Δεν είναι δυνατή η χωροθέτηση μεγάλων επιφανειών λιανικού εμπορίου στον εξωαστικό χώρο, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 17 του παρόντος, στα σημεία εισόδου στο Πολεοδομικό Συγκρότημα και επί των μεγάλων αξόνων υπερτοπικής κυκλοφορίας.
3. Για τη χωροθέτηση των μεγάλων εμπορικών επιφανειών και των εμπορικών κέντρων με μίξη χρήσεων εμπορίου – αναψυχής της παρ. 2, καθώς και των επιχειρηματικών ζωνών μικτών χρήσεων που περιλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό χώρων λιανικού εμπορίου, επιδιώκεται ο χωρικός συσχετισμός με χρήσεις μητροπολιτικής σημασίας ή και διεθνούς προσανατολισμού, όπως είναι οι ειδικές τουριστικές υποδομές (εκθεσιακοί χώροι, συνεδριακοί χώροι, μαρίνες), οι μεγάλες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, οι σημαντικοί χώροι πολιτιστικού ενδιαφέροντος, οι πόλοι ολυμπιακών εγκαταστάσεων, τα θεματικά πάρκα αναψυχής, οι υψηλού επιπέδου εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών στην υγεία (θεραπευτήρια και διαγνωστικά κέντρα), οι σταθμοί και τα τερματικά κέντρα μεταφορών, κλπ, ως περιοχές κύριας έλξης επισκεπτών στην περιοχή της Αττικής.
4. Για την έγκριση της χωροθέτησης των μεγάλων επιφανειών λιανικού εμπορίου και εμπορικών κέντρων λαμβάνονται υπ' όψη τα παρακάτω:

- α) Η θέση της εγκατάστασης σε συνάρτηση με τα αναφερόμενα στις προηγούμενες παραγράφους.
 - β) Οι επιπτώσεις στη βιωσιμότητα του κέντρου του παρακείμενου οικισμού, σε συνάρτηση με το υφιστάμενο δυναμικό, τα προγραμματικά μεγέθη και τα όρια κορεσμού, όπως αυτά καταγράφονται στα ΣΧΑΕ και στα Σχέδια Συνδυασμένης Χωρικής Ανάπτυξης (εφ' όσον έχουν εκπονηθεί) του άρθρου 8 του παρόντος .
 - γ) Ο βαθμός υποστήριξης από το δίκτυο μέσων μαζικής μεταφοράς
 - δ) Η εξασφάλιση επαρκών χώρων στάθμευσης ΙΧ αυτοκινήτων, καθώς και στάθμευσης των φορτηγών τροφοδοσίας.
 - ε) Οι επιπτώσεις στο δίκτυο κυκλοφορίας της ευρύτερης περιοχής.
5. Ο τρόπος έκδοσης της άδειας χωροθέτησης, οι πολεοδομικές και οικοδομικές προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα πολυκαταστήματα, οι υπεραγορές και οι μεγάλες εμπορικές επιφάνειες ή εμπορικά κέντρα, καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 33. Ανάπτυξη και Οργάνωση των Δραστηριοτήτων Τουρισμού

1. Για την αναβάθμιση και διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος της Αττικής, με τα ΣΧΑΕ καθορίζονται ζώνες τουρισμού-αναψυχής:
 - α) Ζώνες **αστικού τουρισμού ή τουρισμού παραδοσιακών μορφών**. Πρόκειται για περιοχές όπου προωθείται η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης ανωδομής και των καταλυμάτων καθώς και περιοχές οργανωμένης και συνδυασμένης επέκτασης της νέας ανωδομής και υποδομής).
 - β) Ζώνες **εναλλακτικών μορφών** τουρισμού. Πρόκειται για περιοχές περιβαλλοντικού ή οικολογικού τουρισμού, περιοχές υπαίθριας αναψυχής και αθλητισμού ή ζώνες προστασίας προσαρμοσμένες στο περιβάλλον.
 - γ) Ζώνες ήπιου τουρισμού
2.
 - α) Για τη χωροθέτηση τουριστικών εγκαταστάσεων και τη χορήγηση ενισχύσεων, οι πιο πάνω ζώνες τουρισμού-αναψυχής έχουν την έννοια του εδ. (α.ii) της παρ. 16 του άρθρου 5 του Ν. 3299/2004 (Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Περιφερειακή Σύγκλιση), εφόσον αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με θεσμοθετημένη χρήση γης ή καθεστώς προστασίας.
 - β) Είναι δυνατόν να καθοριστούν τμήματα των πιο πάνω ζωνών ως περιοχές με υπερσυγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας, όπου δεν επιτρέπονται νέες τουριστικές μονάδες

3. Για τη διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος της Αττικής προωθούνται προγράμματα και η δημιουργία υποδομών, με προτεραιότητα
 - Την εφαρμογή προγραμμάτων πολιτιστικού και περιηγητικού τουρισμού όπως αναφέρονται στο Αρθ. 22, παρ.7,8,και 9 του παρόντος ήτοι
 1. Σύνδεση και ανάδειξη χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων
 2. ανάπτυξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία
 3. χωροθέτηση πολιτιστικών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων
 - την δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη των εξής μορφών τουρισμού:

Συνεδριακός τουρισμός, Εκθεσιακός τουρισμός, Θαλάσσιος τουρισμός όπως αναφέρεται στο Αρθ. 19 του παρόντος «πόλοι ανάπτυξης τουριστικής υποδομής και αναψυχής), Τουρισμός φύσης (που αναπτύσσεται στον ορεινό χώρο, στο περιαστικό πράσινο και σε ενδιαφέρουσες περιβαλλοντικά περιοχές- άρθρο 21 του παρόντος) Αθλητικός-Προπονητικός τουρισμός ,Τουρισμός μεγάλων γεγονότων (mega events), Σπορ αέρος , Προσκυνηματικός τουρισμός, Αγροτουρισμός, ιαματικός και θεραπευτικός τουρισμός, τουρισμός αναψυχής

Στο παράρτημα του παρόντος αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένες από τις προβλεπόμενες υποδομές για την υποστήριξη των πιο πάνω μορφών τουρισμού.

Υδροβόρες τουριστικές εγκαταστάσεις (π.χ. Γκολφ) θα πρέπει να εξασφαλίζουν τους αναγκαίους υδάτινους πόρους μόνο από αφαλάτωση και επεξεργασία λυμάτων και υδάτων αποκλειστικά.

Σε βραχονησίδες και ακατοίκητα νησιά δεν επιτρέπονται τουριστικές εγκαταστάσεις.

Κεφάλαιο Η΄ : Παρακολούθηση και Εφαρμογή του ΡΣΑ

Άρθρο 34. Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (ΟΡΣΑ) – Μητροπολιτικός Φορέας

1. Παραμένουν σε ισχύ τα Άρθρα 5,7 και 8 του Ν.1515/85 όπως τροποποιήθηκαν και οι σχετικές με αυτά εκδοθείσες κανονιστικές διατάξεις.
2. Στο άρθρο 9 του Ν1515/85, ως τροποποιήθηκε με το άρθρο 11 του Ν 3044/2002, το εδάφιο 6 αντικαθίστανται ως ακολούθως: *“Καθήκοντα Προϊσταμένου του Οργανισμού μπορούν να ανατεθούν και σε υπάλληλο του δημόσιου τομέα που έχει τα σχετικά προσόντα. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλονται οι αποδοχές της μιας μόνο θέσης που θα επιλέξει ο υπάλληλος. Για τον υπολογισμό της σύνταξης του Προϊστάμενου του Οργανισμού ισχύουν οι διατάξεις της παρ. (12) του Ν 3234/04 (Α΄ 52), με εξαίρεση την περίπτωση β της πιο πάνω παραγράφου η οποία δεν απαιτείται να συντρέχει για τον Προϊστάμενο του Οργανισμού. Σύμφωνα με την περίπτωση β της πιο πάνω*

παραγράφου, η θητεία σε θέση Διευθυντή νοείται η υπηρεσία που διανύθηκε στην θέση Προϊσταμένου των υπηρεσιών του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας”.

3. Προωθούνται οι απαραίτητες μελέτες και διαδικασίες για τη δημιουργία μητροπολιτικού φορέα του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας και για την ανάθεση σε αυτόν αρμοδιοτήτων σχετικά με λειτουργίες μητροπολιτικού χαρακτήρα.

Άρθρο 35. Σχέδια Δράσης, Προγράμματα Εφαρμογής του ΡΣΑ και Συντονισμός των Δημόσιων Υπηρεσιών

1. Για την επιχειρησιακή προώθηση των μέτρων και κατευθύνσεων του ΡΣΑ εκπονούνται, για κάθε θεματική – τομεακή ενότητα, ένα ή περισσότερα ολοκληρωμένα Σχέδια Δράσης. Προβλέπονται δύο τύποι Σχεδίων Δράσης: τα γεωγραφικά, που θα αντιστοιχούν σε συγκεκριμένα τμήματα (περιοχές) της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας με ενιαία χαρακτηριστικά/ προβλήματα ή σε κατηγορίες χώρου, και τα οριζόντια, που θα αντιστοιχούν σε τομείς, υποτομείς, ή θέματα που κατ’ αρχήν αφορούν το σύνολο της ευρύτερης περιοχής².
2. Ανεξάρτητα από το επιμέρους αντικείμενό τους, τα Σχέδια Δράσης θα περιλαμβάνουν δράσεις διαφόρων ειδών, που θα λειτουργούν συμπληρωματικά για την προώθηση των στόχων τους, και θα αποτελούν πλαίσια συντονισμού πολλών εμπλεκόμενων φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανόμενων και των προγραμμάτων των δημοσίων φορέων που αναφέρονται παρακάτω. Για κάθε Σχέδιο Δράσης θα προσδιοριστούν η στρατηγική του (προτεραιότητες, στόχοι και μέσα πολιτικής), οι χωρικές παράμετροί του, και τα εργαλεία εφαρμογής (έργα, οικονομικά εργαλεία, θεσμικά εργαλεία, χρηματοδότηση, φορείς κλπ.).
3. Για τη σύνδεση του ΡΣΑ με τα αναπτυξιακά προγράμματα, προβλέπονται τα παρακάτω³:
 - α) Το ΡΣΑ αποτελεί τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επιμέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων του κράτους, των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και ανάπτυξη της Αττικής. Στα προγράμματα αυτά περιλαμβάνονται κατά προτεραιότητα τα έργα και οι δράσεις που προωθούν την εφαρμογή του ΡΣΑ.

² Ενδεικτικά, ένα γεωγραφικό ΣΔ που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη περιοχή μπορεί να αφορά το Ελληνικό, ένα γεωγραφικό ΣΔ που αντιστοιχεί σε κατηγορία χώρου μπορεί να αφορά τις ακτές της Αττικής ή τους ορεινούς όγκους, και ένα οριζόντιο ΣΔ μπορεί να αφορά την προώθηση οργανωμένων υποδοχέων για τις επιχειρήσεις, ή την οργάνωση συνδυασμένων μεταφορών ή την πολιτική κατοικίας.

³ Τα εδάφια της παρούσης παραγράφου αντικαθιστούν ή τροποποιούν τις αντίστοιχες παραγράφους του άρθρου 10 του Ν.1515/85.

- β) Κάθε υπουργείο ή άλλος φορέας του Δημοσίου ή ευρύτερου δημοσίου τομέα, στις αρμοδιότητες του οποίου ανήκουν ενέργειες που εμπίπτουν στα θέματα που περιλαμβάνει το ΡΣΑ ή επηρεάζουν την εφαρμογή τους, οφείλει να ενημερώνει εγκαίρως τον ΟΡΣΑ πριν την οριστικοποίηση του σχεδιασμού νέων προγραμμάτων, παρεμβάσεων κλπ, καθώς και πριν την έκδοση νέου θεσμικού ή κανονιστικού πλαισίου. Εντός προθεσμίας ενός μηνός ο ΟΡΣΑ, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, εκδίδει γνωμοδότηση η οποία κοινοποιείται στον καθ' ύλη αρμόδιο φορέα, στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ και στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής.
 - γ) Ειδικά κατά την κατάρτιση του ετήσιου Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, οι προτάσεις έργων, μελετών κλπ που υποβάλλονται από τα Υπουργεία, τη Περιφέρεια και τις Νομαρχίες και αφορούν την Αττική, κοινοποιούνται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στον ΟΡΣΑ ο οποίος διατυπώνει γνώμη προς το προαναφερθέν Υπουργείο προκειμένου να ληφθεί υπόψη κατά τη διαδικασία έγκρισης των προτάσεων.
 - δ) Η Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού μπορεί να δίνει οδηγίες για την κατάρτιση των προγραμμάτων, να προετοιμάζει υποδείγματα, να παρέχει τη συνεργασία των υπηρεσιών του ΟΡΣΑ, να συνιστά τη συνεργασία των διαφόρων φορέων για την αποτελεσματικότερη κατάρτιση των προγραμμάτων και γενικά να ενεργεί ότι απαιτείται για την πραγμάτωση του σκοπού και των διαδικασιών του άρθρου αυτού. Αν υπάρχουν ενδείξεις για ενέργειες που μπορούν να οδηγήσουν σε αποκλίσεις από το ΡΣΑ, η Εκτελεστική Επιτροπή μπορεί οποτεδήποτε να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της στους αρμοδίους φορείς. Οι παρατηρήσεις αυτές γνωστοποιούνται και στον Υπουργό Χωροταξίας Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων.
 - ε) Οι δημόσιες υπηρεσίες και οι φορείς που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ύστερα από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, οφείλουν να ορίζουν εκπρόσωπό τους στον Οργανισμό ανώτερο υπάλληλο τους, με τον αναπληρωτή του, ο οποίος αποτελεί το σύνδεσμο με τον Οργανισμό Αθήνας, βρίσκεται σε επικοινωνία με αυτόν, εισηγείται έγκαιρα κατά την επεξεργασία των σχετικών θεμάτων και καλείται να παρίσταται στην επιτροπή χωρίς ψήφο, όταν συζητούνται προγράμματα ή άλλα θέματα σχετιζόμενα με την υπηρεσία του.
4. α) Ο ΟΡΣΑ παρακολουθεί και αξιολογεί την τήρηση των βασικών επιλογών, προτεραιοτήτων και κατευθύνσεων του ΡΣΑ. Για το σκοπό αυτό, συντάσσει ανά διετία εκθέσεις στις οποίες αναφέρεται ο βαθμός και ο τρόπος εφαρμογής του ΡΣΑ από τον ΟΡΣΑ, τις υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ, άλλων αρμοδίων Υπουργείων, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή δημοσίων επιχειρήσεων και λοιπών οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Στις ίδιες εκθέσεις υποδεικνύει τα μέτρα, τα προγράμματα, τις πρωτοβουλίες, δράσεις και κάθε είδους ενέργειες που κατά περίπτωση απαιτούνται για την εφαρμογή του ΡΣΑ, καθώς και ενέργειες που αντίκεινται ή δεν εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του.

- β) Οι εκθέσεις αυτές αποτελούν δημόσιο έγγραφο, δημοσιεύονται στο διαδίκτυο και διαβιβάζονται στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, στα καθ' ύλη αρμόδια Υπουργεία, το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και στο Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής καθώς και στα νομαρχιακά συμβούλια της περιφέρειας, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη κατά την προώθηση μέτρων, προγραμμάτων, δράσεων και ρυθμίσεων αρμοδιότητάς τους, που αφορούν την εφαρμογή του ΡΣΑ.

Άρθρο 36. Συνέπειες της έγκρισης του ΡΣΑ για τα υποκείμενα πολεοδομικά σχέδια

1. Γενικά πολεοδομικά σχέδια, σχέδια χωρικής και οικιστικής οργάνωσης και ανάπτυξης ανοικτών πόλεων, σχέδια ανάπτυξης περιοχών δεύτερης κατοικίας, ζώνες οικιστικού ελέγχου, περιοχές του άρθρου 24 του Ν. 1650/1986 και των άρθρων 10, 11 και 12 του Ν. 2742/1999 ή άλλα σχέδια χρήσεων γης που εγκρίνονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καθώς και οι κανονιστικές και ατομικές πράξεις με τις οποίες επιχειρείται ρύθμιση του χώρου, οφείλουν να εναρμονίζονται προς τις επιλογές του.
2. Εγκεκριμένα κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου σχέδια από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, εφόσον αποκλίνουν από τις κατευθύνσεις του ΡΣΑ, επιβάλλεται να τροποποιηθούν ή αναθεωρηθούν με τη διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις που τα διέπουν, προκειμένου να εναρμονιστούν προς αυτές.

Άρθρο 37. Διοικητικές κυρώσεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, καθορίζονται οι παραβάσεις των διατάξεων του ΡΣΑ που επιφέρουν επιβολή προστίμου. Στις περιπτώσεις αυτές περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι παραβάσεις των διοικητικών πράξεων που προβλέπονται για την προστασία του περιβάλλοντος στο άρθρο 19 του παρόντος.
2. Στην ίδια απόφαση προβλέπεται το ανώτατο ύψος του κατά περίπτωση προστίμου, οι κατηγορίες των νομικών ή φυσικών προσώπων που θεωρούνται υπεύθυνα για την παράβαση, η διαδικασία διαπίστωσης της παράβασης, η διαδικασία είσπραξης του προστίμου και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του άρθρου 4 του Ν 3010/02.

3. Σε περιπτώσεις σοβαρών παραβάσεων των διατάξεων του άρθρου 19 μπορεί να διακόπτεται προσωρινά η λειτουργία μιας μονάδας με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού ύστερα από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Αθήνας. Το θέμα εισάγεται στην Ε/Ε του ΟΡΣΑ από την αρμόδια για τον έλεγχο λειτουργίας της μονάδας υπηρεσίας του ΥΠΕΧΩΔΕ ή της Περιφέρειας Αττικής. Με την παραπάνω απόφαση μπορεί να προβλέπονται όροι, μέτρα και προθεσμίες για την επαναλειτουργία της μονάδας

Άρθρο 38. Όργανο και Διαδικασίες Διαβούλευσης

1. Η εφαρμογή του Ρ.Σ.Α. υπόκειται σε διαδικασία τακτικής διαβούλευσης με τους αρμόδιους φορείς αλλά και με τους κατοίκους της Περιφέρειας. Η ευθύνη για τη διεξαγωγή της διαβούλευσης και την καταγραφή και παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ανατίθεται σε Όργανο Διαβούλευσης σύμφωνα με τα επόμενα.
2. Ο πρόεδρος του ΟΡΣΑ ή εκπρόσωπός του προεδρεύει του Οργάνου Διαβούλευσης.
3. Το Όργανο Διαβούλευσης για το ΡΣΑ συγκροτείται από δύο κατηγορίες μελών. Τα τακτικά μέλη που είναι παρόντα σε όλες τις συνεδριάσεις του Οργάνου και τα έκτακτα μέλη η συμμετοχή των οποίων διαφοροποιείται ανάλογα με τη χωρική ενότητα και το αντικείμενο που αφορά η διαβούλευση.
4. Ως τακτικά μέλη συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Οργάνου εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, του Υπουργείου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, ο Γ.Γ. της περιφέρειας Αττικής ή εκπρόσωπός του, ο πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας, ένα ανώτερο στέλεχος του ΟΡΣΑ και ένας επιστήμονας εγνωσμένης εμπειρίας και γνώσεων σε σχέση με τον ρυθμιστικό σχεδιασμό, που ορίζεται για τριετή ανανεώσιμη θητεία από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ ύστερα από πρόταση του ΟΡΣΑ.
5. Ως έκτακτα μέλη συμμετέχουν, κατόπιν πρόσκλησης από τον πρόεδρο του Οργάνου για συγκεκριμένη συνεδρίαση, εκπρόσωποι άλλων Υπουργείων (πέραν των προαναφερομένων) και λοιπών κρατικών φορέων, εκπρόσωποι της νομαρχιακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, επαγγελματικών επιμελητηρίων και οργανώσεων, συνδικαλιστικών φορέων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων συλλογικών φορέων που κρίνεται ότι δύνανται να συνδράμουν στην υλοποίηση των στόχων του ΡΣΑ.
6. Το Όργανο Διαβούλευσης συνέρχεται, τουλάχιστον μια φορά κάθε χρόνο. Λαμβάνεται πρόνοια ώστε στα προσκαλούμενα έκτακτα μέλη να περιλαμβάνονται και εκπρόσωποι τοπικών αρχών και οργανώσεων που προέρχονται από τη χωρική ενότητα όπου γίνεται η συνεδρίαση.

7. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα ηλεκτρονικού διαλόγου μέσω Διαδικτύου με τη δημιουργία ειδικής ιστοσελίδας του ΟΡΣΑ για το σκοπό αυτό, καθώς και η διανομή ενημερωτικού υλικού με συνθετική και εκλαϊκευμένη διατύπωση των στόχων, των μέσων και της προόδου υλοποίησης του ΡΣΑ, η έκθεση χαρτογραφικού και άλλου εποπτικού υλικού και κάθε άλλη δραστηριότητα που στοχεύει στην ενημέρωση και κινητοποίηση των πολιτών.
8. Το Όργανο Διαβούλευσης υποστηρίζεται από μόνιμη τεχνική Γραμματεία η οποία είναι αρμόδια για την προετοιμασία και οργάνωση των συνεδριάσεων, την υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων δημοσιότητας, την καταγραφή των απόψεων των συμμετεχόντων, την κατάρτιση των πρακτικών κάθε συνεδρίασης, καθώς και κάθε άλλη σχετική υποστηρικτική δραστηριότητα που θα της ανατεθεί από τον πρόεδρο του Οργάνου. Η Γραμματεία στελεχώνεται από υπαλλήλους του ΟΡΣΑ, σύμφωνα με απόφαση του Προέδρου του ΟΡΣΑ, οι οποίοι δύνανται να υπηρετούν παράλληλα και σε άλλες υπηρεσίες του Οργανισμού. Με Κοινή Απόφαση των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Οικονομίας και Οικονομικών εγκρίνεται ειδικό επίδομα ευθύνης για τα μέλη της Γραμματείας.
9. Η Γραμματεία συντάσσει, και θέτει υπόψη του προέδρου του Οργάνου προς έγκριση, εξαμηνιαίες εκθέσεις όπου συνοψίζονται τα αποτελέσματα της διαδικασίας διαβούλευσης. Οι εκθέσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται στις εκθέσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του ΡΣΑ, σύμφωνα με το Άρθρο 33, παρ.3 του παρόντος.
10. Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ ρυθμίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εύρυθμη λειτουργία του Οργάνου και την αποτελεσματική διεξαγωγή των διαδικασιών διαβούλευσης.

Άρθρο 39. Καταργούμενες και Μεταβατικές Διατάξεις

1. Με εξαίρεση τα άρθρα 5, 7, 8 και 9 του Ν.1515/85 όπως τροποποιήθηκαν, τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 34 ανωτέρω διατηρούνται σε ισχύ, καταργούνται οι λοιπές διατάξεις του Ν. 1515/85 και κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στον παρόντα νόμο.
2. Μέχρι την έκδοση των νέων κανονιστικών και διοικητικών πράξεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο διατηρούνται σε ισχύ οι αντίστοιχες πράξεις που έχουν εκδοθεί βάσει του Ν.1515/85 και των τροποποιήσεων του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Άρθρο 1, παρ. 5 του Νόμου)

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΡΣΑ)

Π1: Παράρτημα του Άρθρου 11

Για την ενίσχυση και βελτίωση της ποιότητας των πολεοδομικών κέντρων, ανάλογα με το επίπεδο τους, λαμβάνονται τα παρακάτω μέτρα:

- α. Προωθείται ο λειτουργικός συσχετισμός του δικτύου Κέντρων με το ιεραρχημένο σύστημα μεταφορών και διασφαλίζεται η απ' ευθείας σύνδεση με μέσα μαζικής μεταφοράς των κέντρων με όλες τις περιοχές της ζώνης επιρροής τους.
- β. Οργανώνεται το εσωτερικό κυκλοφοριακό δίκτυο των κέντρων, με ρύθμιση της διαμπερούς κυκλοφορίας ΙΧ αυτοκινήτων και διασφάλιση της απρόσκοπτης κυκλοφορίας Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, πεζών, ποδηλάτων και ΑΜΕΑ.
- γ. Δημιουργούνται, κατά προτεραιότητα, επαρκείς χώροι στάθμευσης ανάλογα με τη δυναμικότητα και την ακτίνα επιρροής κάθε κέντρου.
- δ. Τα πολεοδομικά κέντρα εμπλουτίζονται με τη χωροθέτηση λειτουργιών, δημόσιας ή ιδιωτικής πρωτοβουλίας, που μπορεί να λειτουργήσουν ως πόλοι για την αύξηση της ελκυστικότητας τους (πολιτιστικές λειτουργίες, οργανωμένοι χώροι πρασίνου και αναψυχής, σημαντικές εγκαταστάσεις κοινωνικού εξοπλισμού).
- ε. Υποστηρίζεται η εγκατάσταση στα υπάρχοντα κέντρα προωθητικών δραστηριοτήτων και επιχειρήσεων που μπορούν να έχουν πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις στην προσέλκυση συναφών και συναρτώμενων δραστηριοτήτων.
- στ. Προωθείται η ανάπτυξη του δικτύου κοινοχρήστων χώρων των πολεοδομικών κέντρων για τη βελτίωση της λειτουργίας, του εξοπλισμού, της διαμόρφωσης και της αισθητικής τους.
- ζ. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται σημαντική λειτουργική ή αισθητική υποβάθμιση ή και ανάγκη αναδιάρθρωσης των χρήσεων, προωθείται η ανάπτυξη τμήματος ή και ολόκληρου του πολεοδομικού κέντρου, όπως έχει καθοριστεί από το ΓΠΣ.

Π2: Παράρτημα του Άρθρου 15

- α) Για την προώθηση της παραπάνω πολιτικής χρήσεων γης απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού παρακολούθησης και ελέγχου της εφαρμογής των σχετικών κανονιστικών διατάξεων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξεταστεί και η θέσπιση «άδειας χωροθέτησης» εστιασμένη στον έλεγχο της χρήσης

του εδάφους με πολεοδομικά κριτήρια⁴. Σε μια τέτοια προοπτική θα πρέπει να προσδιοριστούν οι σχέσεις της άδειας αυτής με την άδεια οικοδόμησης καθώς και με τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

β) Σχετικά με τους συντελεστές δόμησης στις εντός σχεδίου περιοχές λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

- Για να ελεγχθούν οι υπερβολικές πυκνότητες και τα συμπαρομαρτούντα αρνητικά φαινόμενα, ο ανώτατος συντελεστής δόμησης στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4,0. Οι ΣΔ που υπερβαίνουν το όριο αυτό μειώνονται στο 4,0. Αναλογική μείωση πρέπει να γίνει και στους ισχύοντες ΣΔ που έχουν σήμερα τιμές μεταξύ 2,0 και 4,0.
- Από τους εκάστοτε ισχύοντες συντελεστές δόμησης άμεσα χρησιμοποιήσιμο από τους ιδιώτες θα είναι ποσοστό 90%. Το υπόλοιπο 10% επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί μόνο στο πλαίσιο οργανωμένων αναπλάσεων περιοχών με γηρασμένο κτιριακό απόθεμα, καθώς και ως αντισταθμιστικό όφελος στο πλαίσιο του μηχανισμού περιβαλλοντικού και κοινωνικού κέρδους ανάπτυξης.

Π3: Παράρτημα του Άρθρου 16

1. Στο πλαίσιο του Προγράμματος για την προστασία της θέας εκδίδονται οι εξής διατάξεις:

- α) Διατάξεις που θα εξασφαλίσουν τη θέα και θα προστατεύσουν τους οπτικούς άξονες προς τους ιστορικούς λόφους, τους γύρω ορεινούς όγκους και τη θάλασσα.
- β) Διατάξεις που καθορίζουν όρια ζωνών καθώς και όρων και περιορισμών των υψών και των μεγεθών των οικοδομών και των εγκαταστάσεων κατά ζώνη. Επίσης επιβάλλουν ρυθμίσεις που εξασφαλίζουν το αδόμητο περιοχών που βρίσκονται στο όριο του τοπίου καθώς και περιοριστικούς όρους σε γήπεδα που εμφανώς παρεμβάλλονται στη θέα ιδιαίτερα ευαίσθητων σημείων της πόλης.
- γ) Διατάξεις που επιβάλλουν την εξυγίανση και την αποκατάσταση σημείων προς τα οποία κατευθύνονται οι άξονες της θέας και έχουν εκ των πραγμάτων σήμερα υποβαθμιστεί.
- δ) Διατάξεις που περιορίζουν την ανάπτυξη δικτύων υποδομής σε ευαίσθητες περιοχές ή επιβάλλουν ειδικούς όρους (υπογειοποίηση) προκειμένου να προφυλάξουν τη θέα και το τοπίο.

⁴ Κατ' αναλογία προς το βρετανικό θεσμό του Planning permission.

2. Στο πλαίσιο του προγράμματος για της «εισόδους» της Πρωτεύουσας θεσπίζονται ειδικές διατάξεις που αφορούν:
 - στον καθορισμό χρήσεων γης και στην εξυγίανση τους από ασύμβατες χρήσεις και εγκαταστάσεις,
 - στη καλύτερη πολεοδομική λειτουργία τους,
 - στην εξασφάλιση της βέλτιστης αισθητικής εικόνας των κτιρίων και των εγκαταστάσεων και του δημόσιου και κοινόχρηστου χώρου.
3. Στο πλαίσιο του προγράμματος για την προστασία και βελτίωση της εικόνας του δημόσιου και κοινόχρηστου χώρου των πόλεων εκδίδονται ή ενισχύονται οι εξής διατάξεις:
 - α) Διατάξεις για την απαλλαγή του δημόσιου χώρου από κάθε είδους μόνιμες ή προσωρινές αυθαίρετες καταλήψεις και εγκαταστάσεις των ιδιωτών, του δημοσίου, των ΟΤΑ, των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας και επιβολή αυστηρών προστίμων σε κάθε σχετική παράβαση.
 - β) Διατάξεις για την απαλλαγή του δημόσιου χώρου από διαφημιστικές πινακίδες. Κατάρτιση προγράμματος για την τυποποίηση, τον συντονισμό και την ολοκλήρωση των συστημάτων σήμανσης και πληροφόρησης στο δημόσιο χώρο της πόλης.
 - γ) Διατάξεις που αφορούν στην επισκευή, συντήρηση, καθαρισμός και αισθητική βελτίωση οδών, πεζοδρομίων, πεζοδρόμων, πλατειών, αλσών, κήπων, εγκαταστάσεων και επιβολή προστίμων σε όσους καταστρέφουν ή ρυπαίνουν το δημόσιο χώρο γενικά.
 - δ) Διατάξεις για τη δημιουργία ειδικού μηχανισμού ελέγχου και αδειοδότησης των επεμβάσεων δηλαδή μόνιμων ή προσωρινών έργων, εγκαταστάσεων, φυτεύσεων, ρυπάνσεων του δημόσιου χώρου. Με την αδειοδότηση θα εξασφαλίζεται η λειτουργικότητα και η αισθητική τους.
4. Στο πλαίσιο του προγράμματος για τη βελτίωση της αρχιτεκτονικής των νέων κτηρίων και της ανάπλασης υφισταμένων κτηρίων θεσπίζονται διατάξεις που αφορούν:
 - Στον έλεγχο και στην έγκριση της εμφάνισης και των όψεων των κτιρίων και των εγκαταστάσεων ώστε αυτές να πληρούν τις προϋποθέσεις του αισθητικά άρτιου.
 - Στην απαγόρευση αυτόνομων επεμβάσεων στις όψεις, στους ακάλυπτους χώρους ή στις ταράτσες των κτιρίων.
 - Στον έλεγχο και έγκριση των φυτεύσεων των πρασιών και των ακαλύπτων χώρων.
 - Στη δημιουργία ταρατσόκηπων σε ποσοστό της έκτασης του δώματος εκάστου κτιρίου το οποίο ποσοστό θα διαφοροποιείται κατά περιοχή.

- Στον περιορισμό τοποθέτησης διαφημιστικών πινακίδων, στις όψεις και στα δώματα των κτιρίων.
- Στην επιβολή διατάξεων και επεξεργασία κινήτρων που θα διευκολύνουν την επισκευή, αποκατάσταση και καθαρισμό των όψεων στην αφαίρεση προσθηκών, κεραιών, εγκαταστάσεων στα δώματα, κλιματιστικών, αποκατάσταση διαφοροποιημένων υλικών και χρωματισμών και λοιπών στοιχείων των όψεων των κτιρίων.

Π4: Παράρτημα του Άρθρου 17

11. Ως προγράμματα ειδικών παρεμβάσεων Μητροπολιτικής σημασίας για την Μητροπολιτική περιοχή της Αττικής ορίζονται ιδίως τα κατωτέρω:

- α) Η ολοκλήρωση και επέκταση του προγράμματος Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων στο σύνολο της Μητροπολιτικής περιοχής, με προτεραιότητα στο πρόγραμμα σύνδεσης με την Ακαδημία Πλάτωνος μέσω της Ιεράς Οδού των ιστορικών κέντρων της Αθήνας και του Πειραιά, μέσω του προγράμματος αναβάθμισης του ιστορικού άξονα Πειραιώς. Το ειδικότερο πλαίσιο του προγράμματος καθορίζεται στο άρθρο 22 του παρόντος.
- β) Η ποιοτική αναβάθμιση του Μητροπολιτικού κέντρου της Αθήνας και Πειραιά, σε συνδυασμό με τα προγράμματα ανάδειξης και σύνδεσης των αρχαιολογικών χώρων και ενοποίησης χώρων αστικού πρασίνου.
- γ) Η ανάκτηση και αναβάθμιση (ανάπλαση) του θαλάσσιου μετώπου του αστικού – Μητροπολιτικού συγκροτήματος (Ανατολικού και Δυτικού Σαρωνικού) και των ακτών της Περιαστικής Παράκτιας Ζώνης (Ακτές Ευβοϊκού και περιαστικής ζώνης Σαρωνικού, Μεγαρίδας και Κορινθιακού) με ολοκληρωμένα προγράμματα για οργανωμένες αναπλάσεις και με κύρια χρήση αναψυχή – αθλητισμό – τουρισμό – πολιτισμό, όπως εξειδικεύονται στις σχετικές ειδικές μελέτες.
- δ) Η ανάπλαση του Ελαιώνα με επιχειρηματικά πάρκα, Δημόσια Διοίκηση και Κέντρα Μεταφορών, Βιομηχανικούς θύλακες και πάρκα πρασίνου, αναψυχής, αθλητισμού και πολιτισμού.
- ε) Οι αναπλάσεις των πυλών του Μητροπολιτικού συγκροτήματος και ιδιαίτερα της Νότιας Πύλης (περιοχή Καραϊσκάκη και Αγίου Διονυσίου) και της Δυτικής πύλης (Ζώνες Δ και Ζ στην περιοχή προστασίας όρους Αιγάλεω).
- στ) Η ανάπτυξη των Μητροπολιτικών πάρκων του Αστικού συγκροτήματος και ιδιαίτερα:
 - Η ανάπτυξη του Μητροπολιτικού πάρκου Ελληνικού στο παλαιό Αεροδρόμιο με χρήσεις κυρίως πρασίνου, πολιτισμού, αθλητισμού και αναψυχής σε συνδυασμό με περιορισμένης έκτασης αστική ανάπτυξη

μικτών χρήσεων, διοίκησης, επιχειρήσεων, τουρισμού και κατοικίας για την αυτοχρηματοδότηση του προγράμματος.

- Η ανάπτυξη (ολοκλήρωση) του Μητροπολιτικού Πάρκου Γουδή με χρήσεις αναψυχής – αθλητισμού – πολιτισμού (πυρήνας πάρκου) και χρήσεις πολιτισμού – υγείας – Εκπαίδευσης και Μητροπολιτικής διοίκησης στην περιφέρεια του πάρκου με προστασία του υπάρχοντος πρασίνου.
 - Η ανάπτυξη (ολοκλήρωση) του Μητροπολιτικού Πάρκου στα Τουρκοβούνια (Αττικό Άλσος) με χρήσεις αναψυχής – αθλητισμού – πολιτισμού και αντίστοιχα στο Σελεπίτσαρι καθώς και στα ήδη υφιστάμενα και προγραμματιζόμενα αστικά πάρκα και ιδιαίτερα στο πάρκο της περιοχής Ιπποδρόμου.
 - Η ανάπτυξη του χώρου του παλιού Ιπποδρόμου σαν Πολιτιστικό Πάρκο Μητροπολιτικού επιπέδου με παράλληλες χρήσεις αναψυχής και αθλητισμού
- ζ) Η ανάπτυξη των περιφερειακών Μητροπολιτικών πάρκων και ιδιαίτερα το Μητροπολιτικό πάρκο Τατοΐου (πόλος πρασίνου – αναψυχής – πολιτισμού), τα Μητροπολιτικά πάρκα αναψυχής – πολιτισμού στα Λατομεία αρχαίων Μαρμάρων της Πεντέλης (Ζώνες Ζ περιοχής προστασίας Πεντελικού) και Πάρκο αρχαίας Μεταλλουργίας στο Σούνιο (Ζώνες Δ περιοχής προστασίας ορεινών όγκων Λαυρεωτικής) και το οικολογικό – πολιτιστικό πάρκο στην περιοχή Βραύνας Μεσογείων (Ζώνη Β3 του Π. Δ/τος 199Δ/ 2003).
- η) Το πρόγραμμα ενοποίησης χώρων αστικού πρασίνου και σύνδεση του με το περιφερειακό πράσινο, σε συνδυασμό με τα προγράμματα των παρ. 1, 2 και 3.
- θ) Οι οργανωμένες αναπτύξεις γύρω από μεγάλους μεταφορικούς κόμβους και σταθμούς του Πρωτεύοντος Δικτύου Δημοσίων Συγκοινωνιών (αστικά και προαστιακά μέσα σταθερής τροχιάς).
- ι) Πρόγραμμα ανάπτυξης ευρύτερης περιοχής Λιμένα Πειραιά και ιδιαίτερα της περιοχής μεταξύ επιβατικού και εμπορικού λιμένα σε συνδυασμό με λειτουργίες αναψυχής, πολιτισμού αθλητισμού και κατοικίας με διασφάλιση σημαντικών εκτασεων ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων και πρόσβασης κοινού στο θαλάσσιο μέτωπο. Ιδιαίτερη σημασία στο πρόγραμμα αυτό έχει η ανάπτυξη της παράκτιας ζώνης Δραπετσώνας - Κερατσινίου με χρήσεις που στηρίζουν και αναδεικνύουν τον Διεθνή ρόλο του Λιμένα Πειραιά ως Κέντρο Ναυτιλιακών επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με χρήσεις πολιτισμού και τουρισμού - αναψυχής
12. Οι ανωτέρω παρεμβάσεις εντάσσονται στο σχέδιο δημιουργίας υπερτοπικών πόλων και αξόνων πολιτισμού, εκπαίδευσης, αθλητισμού και αναψυχής. Ως σημαντικότεροι τέτοιοι πόλοι ορίζονται:
- **Ο Φαληρικός Όρμος**, (α) Ολυμπιακός Πόλος Φαλήρου που περιλαμβάνουν οικολογικό πάρκο, πολιτιστικές και αθλητικές χρήσεις, Συνεδριακό Κέντρο, Ναυταθλητικό Κέντρο και χώρους πρασίνου και περιπάτου, ενυδρείο και (β)

Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας ως χώρος αθλητισμού, σε συνδυασμό με το Στάδιο Καραϊσκάκη,

- **Ο Ολυμπιακός Πόλος Ελληνικού** (Κανό – Καγιάκ - Σλάλομ ως θεματικό αθλητικό Πάρκο - υδροπάρκο, ολυμπιακή εγκατάσταση καλαθοσφαίρισης και Ξιφασκίας, ως χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων, αναψυχής και διασκέδασης και τα λοιπά γήπεδα ως χώροι αθλητικών χρήσεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων), σε συνδυασμό με το **Ολυμπιακό κέντρο Ιστιοπλοΐας Άγιου Κοσμά** (Κέντρο Ιστιοπλοΐας, υπαίθριες αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις, αναψυχή)
- **Το Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθήνας (ΟΑΚΑ)**, (Αθλητισμός, Πολιτισμός, Τουρισμός, Διοίκηση)
- **Το Ολυμπιακό Κέντρο Γαλασίου** στη περιοχή του «Κτήματος Βεΐκου» (Αθλητισμός, Πολιτισμός Αναψυχή)
- **Το Ολυμπιακό Κέντρο Γουδή**, (Αθλητισμός, Πολιτισμός, Αναψυχή)
- **Ο Σχοινιάς Μαραθώνα** (Αθλητισμός, περιβαλλοντική εκπαίδευση)
- **Το Σκοπευτήριο Μαρκόπουλου** (Αθλητισμός, Πολιτισμός)
- **Το Ιππικό Κέντρο Μαρκοπούλου** (Αθλητισμός, τουρισμός, αναψυχή)
- **Το Ολυμπιακό Κέντρο Νίκαιας** (Εκπαίδευση, Πολιτισμός, Αθλητισμός)
- **Το Ολυμπιακό Κέντρο Άνω Λιοσίων** (Σχολές και Ακαδημίες πολιτισμού, εθνική ψηφιακή αρχειοθήκη οπτικοακουστικού περιεχομένου)

Π5: Παράρτημα του Άρθρου 19

Για την επίτευξη των στόχων του ανωτέρω άρθρου, τίθενται σε εφαρμογή τα κατωτέρω μέτρα και εργαλεία:

- α) Εκπόνηση *Σχεδίου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Ακτών της Αττικής (ΣΟΔΑΑ)*, το οποίο –ανάλογα με την περιοχή- μπορεί να αφορά είτε στην στενή ζώνη δημόσιου χαρακτήρα (κρίσιμη ζώνη), είτε σε ευρύτερες ζώνες επιρροής του παράκτιου χώρου (δυναμική ζώνη), είτε και στις δύο. Το σχέδιο μπορεί να θεσπίζει ειδικά κανονιστικά και διαχειριστικά μέτρα για τις επί μέρους ζώνες, ή να διατυπώνει κατευθύνσεις στρατηγικού χαρακτήρα, δεσμευτικές προς τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού, καθώς και προς τα επενδυτικά σχέδια, τα τομεακά και τα τοπικά προγράμματα. (πχ θέσπιση περιοχών προσανατολισμού των επενδύσεων, ενιαίες διαδικασίες αδειοδότησης, όρια κορεσμού κλπ) Το Σχέδιο ή τα επί μέρους Σχέδια θεσμοθετούνται με ΠΔ βάσει των διατάξεων του Άρθρου 10 παρ.6 του παρόντος. Επίσης μπορούν να υποδεικνύουν περιοχές του παράκτιου χώρου, που έχουν τις προϋποθέσεις μητροπολιτικής παρέμβασης και πρέπει να ακολουθήσουν τις διατάξεις περί ΖΕΑ.

- β) Εφαρμογή μεθόδων Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ) για την αξιολόγηση και τον συντονισμό των αναπτυξιακών προγραμμάτων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων που ενεργοποιούνται στην παράκτια ζώνη και την ένταξη αυτών σε ενιαίο πλαίσιο υπό τους ανωτέρω στόχους. Η θέσπιση κριτηρίων και διαδικασιών εφαρμογής της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης μπορεί να γίνεται με το/α σχέδιο/α της προηγούμενης παραγράφου.
- γ) Τήρηση πρακτικών συστηματικής ενδοδιοικητικής συνεργασίας (σε κάθετο και οριζόντιο επίπεδο) τόσο προ της θεσμοθέτησης των κανονιστικού τύπου ρυθμίσεων όσο και στο στάδιο της παρακολούθησης της εφαρμογής. Για την παρακολούθηση της εφαρμογής της ασκούμενης βάσει του παρόντος πολιτικής, είναι δυνατόν να συστήνονται με τα ΠΔ της πρώτης παραγράφου Ειδικές Επιτροπές με την συμμετοχή εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων φορέων είτε να ανατίθεται το έργο αυτό στους φορείς εφαρμογής των ΓΠΣ ανά Νομαρχία (Άρθρο 10 του Ν.2508/97) εφόσον έχουν συσταθεί.
- δ) Εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης, ενεργοποίησης και συμμετοχής των πολιτών για την εφαρμογή των στόχων του παρόντος και την διαφύλαξη του πολύτιμου φυσικού αυτού πόρου.
- ε) Ενεργοποίηση εργαλείων πολιτικής γης για την απόδοση στο κοινωνικό σύνολο μέρους της υπεραξίας γης που προκύπτει από τον προνομιακό χαρακτήρα της παράκτιας ζώνης.
- στ) Εφαρμογή συστήματος αναδιανομής των εσόδων που προκύπτουν από την αξιοποίηση της παράκτιας δημόσιας περιουσίας, με την απόδοση μέρους αυτών σε δράσεις αναβάθμισης περιβάλλοντος, διαφύλαξης του φυσικού χαρακτήρα των προστατευομένων τμημάτων της ζώνης και διεύρυνσης των δημοσίων εκτάσεων μέσω αγορών, απαλλοτριώσεων κλπ. Στα πλαίσια αυτά είναι δυνατή η πρόβλεψη ειδικού πόρου με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας – Οικονομικών και ΠΕΧΩΔΕ .

Π6: Παράρτημα του Άρθρου 20

- α) Τα έργα υποδομής για τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των υγρών αποβλήτων περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:
- Την ολοκλήρωση του αποχετευτικού δικτύου σε όλες τις εντός σχεδίου πόλης περιοχές της Αττικής,
 - Την ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων τριτοβάθμιας επεξεργασίας στην Ψυτάλλεια,
 - Τη λειτουργία κέντρου επεξεργασίας βοθρολυμάτων και αστικών υγρών λυμάτων στη Μεταμόρφωση,
 - Τη δημιουργία κέντρου επεξεργασίας επικίνδυνων ελαιωδών και τοξικών ιλύων,

- Την προώθηση πιλοτικών προγραμμάτων ανακύκλωσης νερού
- β) Με βάση το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης στερεών Αποβλήτων, στο επίπεδο της Αττικής προβλέπονται:
- Η δημιουργία τριών ΟΕΔΑ, στη 1η Διαχειριστική Ενότητα Αττικής,
 - Η αποκατάσταση όλων των ανέλεγκτων χώρων διάθεσης στερεών αποβλήτων
 - η δημιουργία κέντρων διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών (ΚΔΑΥ),
 - η δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ) και τοπικών σταθμών μεταφόρτωσης που θα καλύπτουν όλη την Αττική.
 - η δημιουργία διαλυτηρίων οχημάτων τέλους κύκλου ζωής,
 - η δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας / ανακύκλωσης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών αποβλήτων,
 - η δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας / ανακύκλωσης παλαιών ελαστικών οχημάτων,
 - η δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας / ανακύκλωσης συσσωρευτών,
 - η δημιουργία εγκαταστάσεων αναγέννησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων,
 - η δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας / ανακύκλωσης αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων, σε χώρους που εγκρίνονται ως κατάλληλοι, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας ή σε χώρους ανενεργών ή και ενεργών λατομείων,
 - η δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας / ανακύκλωσης άλλων προϊόντων του νόμου 2939/01, όπως εκάστοτε προσαρμόζεται και ισχύει,
 - η δημιουργία αποθηκών των αποβλήτων του νόμου 2939/01, όπως εκάστοτε προσαρμόζεται και ισχύει και των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων.
- γ) Τα μέτρα της παραγράφου 7 του ανωτέρω άρθρου μπορούν να περιλαμβάνουν τα παρακάτω, ανάλογα με το είδος των δραστηριοτήτων:
- Όταν πρόκειται για βιομηχανικές, βιοτεχνικές, λατομικές, μεταλλευτικές, εμπορικές, τεχνικές, γεωργοκτηνοτροφικές, τουριστικές και άλλες δραστηριότητες, τα μέτρα της παραγράφου 7 μπορούν να περιλαμβάνουν κυρίως εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης, μείωση ήχων και δονήσεων, αλλαγές στη χρήση πρώτων και βοηθητικών υλών, χρήση συγκεκριμένης ποιότητας καυσίμων, ανώτατα επιτρεπόμενα όρια εκπομπής κάθε μορφής ρύπων και θορύβων.
 - Τα μέτρα της παρ. 7 μπορεί να περιλαμβάνουν επίσης: εγκατάσταση οργάνων ελέγχου της ποιότητας των εκπεμπόμενων ρύπων, των αποβλήτων, των καυσίμων της χρήσης πρώτων υλών και νερού καθώς και οργάνων ελέγχου της καύσης, όπως και καθορισμό μεθόδων και συχνότητας δειγματοληψιών και

μετρήσεων των παραμέτρων που σχετίζονται με τα αναφερόμενα στη παράγραφο αυτή, και εγκατάσταση συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης (EMAS, ISO 9000 και 14001). Όμοια μπορούν να περιλαμβάνουν τη δημιουργία και συντήρηση φυσικών ζωνών περιορισμού του θορύβου (ηχοπετάσματα), την αναμόρφωση εκτάσεων ως αντιστάθμισμα εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα όπως και την προστασία και συντήρηση τέτοιων περιοχών. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν:

- τέλη (που θα αποτελέσουν δημόσια έσοδα) σε βάρος ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων, προκειμένου να καλυφθούν τα έξοδα κατασκευής και λειτουργίας συγκεκριμένων έργων και προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος,
 - ειδικά τέλη σε επιχειρήσεις που παράγουν και εισάγουν προϊόντα που προκαλούν ιδιαίτερα προβλήματα διαχείρισης των στερεών αποβλήτων τους και ιδίως ανακύκλωσης, προκειμένου να καλυφθούν τα έξοδα κατασκευής και λειτουργίας συγκεκριμένων έργων και προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος,
 - καθορισμό των ωραρίων λειτουργίας,
 - προθεσμίες συμμόρφωσης για την εφαρμογή των μέτρων ,
 - όρους συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων, αποδοχή τους σε οργανωμένους χώρους τελικής διάθεσής τους και εφαρμογή μεθόδων ανακύκλωσής τους,
 - ειδικότερα για τα τοξικά ή οπωσδήποτε επικίνδυνα στερεά απόβλητα τα μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν τρόπους συσκευασίας, αποθήκευσης και διακίνησης καθώς και εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης και όρους τελικής διάθεσης.
- Όταν πρόκειται για οχήματα, τα μέτρα της παραγράφου 7 μπορούν να περιλαμβάνουν κυρίως επιβολή αυστηρότερων από τα ισχύοντα ορίων εκπεμπόμενων ρύπων ή θορύβου και βελτιωμένων τεχνικών προδιαγραφών, υποχρεώσεις εισαγωγέων και εμπόρων οχημάτων, ανταλλακτικών και εξοπλισμού, καθώς και υποχρεώσεις συνεργείων επισκευής και συντήρησης οχημάτων, χρήση υγραερίου ή άλλων βελτιωμένων καυσίμων, εφαρμογή συστημάτων μείωσης των εκπεμπόμενων ρύπων στις εγκαταστάσεις και στα μέσα διακίνησης αποθήκευσης, διανομής και εμπορίας καυσίμων, καθώς και περιορισμούς στη κυκλοφορία οχημάτων.
 - Όταν πρόκειται για τις κεντρικές θερμάνσεις, τα μέτρα της παρ. 7 μπορούν να περιλαμβάνουν κυρίως καθιέρωση επιτρεπόμενων ορίων εκπομπών καυσαερίων, υποχρεωτική συντήρηση, ρύθμιση για τα συστήματα λεβήτων καυστήρων, επιβολή χρήσης ορισμένων καυσίμων,, επιβολή μονώσεως λεβήτων και σωληνώσεων, εφαρμογή αυτόματων συστημάτων ρύθμισης της λειτουργίας,

καθορισμό του ύψους και των κατασκευαστικών λεπτομερειών καπνοδόχων και κατάργηση καπνοσυλλεκτών.

- Όταν πρόκειται για άλλες δραστηριότητες, τα μέτρα της παραγράφου 2 μπορούν να περιλαμβάνουν ιδίως:
 - Καθορισμό ανώτατων ορίων εκπεμπόμενων θορύβου από μηχανήματα και επιβολή περιορισμών ή απαγορεύσεων στην εισαγωγή, την παραγωγή και τη διάθεση μηχανημάτων, που δεν ανταποκρίνονται στα όρια αυτά και των σχετικών ανταλλακτικών.
 - Τεχνικές προδιαγραφές για αντιθορυβικά υλικά.
 - Καθορισμό για κάθε εστία καύσης όρων λειτουργίας, ορίων εκπομπών καυσαερίων, μείωση ή κλιμάκωση ωραρίων λειτουργίας, προσόντων τεχνικού προσωπικού, των υποχρεώσεων του και τη χρήση του απαραίτητου εξοπλισμού για την επίβλεψη λειτουργίας, επισκευή, συντήρηση και ρύθμιση τους.
 - Επιβολή όρων λειτουργίας εργοταξίων, αποθηκών και μέσων διακίνησης των υλικών που χρησιμοποιούν ή απορρίπτουν.
 - Καθορισμό μέτρων για τη μείωση της εκπεμπόμενης σκόνης από μηχανήματα, ακάλυπτα οικόπεδα, δρόμους ή οποιαδήποτε άλλη πηγή.
 - Απαγόρευση χρήσης ορισμένων υλικών συσκευασίας προϊόντων και καθορισμό όρων για τα υλικά αυτά.
 - Απαγόρευση της κυκλοφορίας συσκευών λειοτεμαχισμού απορριμμάτων για την αποφυγή δημιουργίας προβλημάτων στην λειτουργία του αποχετευτικού συστήματος και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων.

Π7: Παράρτημα του Άρθρου 21

Ενότητες ορεινών όγκων του χερσαίου τμήματος της Αττικής:

- Ορεινός όγκος του Υμηττού. Επεκτείνεται προς νότο μέχρι την θάλασσα και διαμορφώνεται σε ένα ενιαίο περιαστικό πάρκο αναψυχής και πολιτισμού, θέας και πεζοπορίας, με βασικές εισόδους από την πλευρά του Λεκανοπεδίου το Αισθητικό Δάσος της Καισαριανής, τα λατομεία του Βύρωνα και τους υπερτοπικούς πόλους του Γουδιού, ενώ από την πλευρά των Μεσογείων βασικοί πόλοι - εισοδοί είναι ο Προφήτης Ηλίας και το Κουτούκι.
- Ορεινός όγκος του Αιγάλεω: Διαμορφώνεται σε ένα ενιαίο πάρκο αναψυχής, θέας και πεζοπορίας, με δύο μεγάλους υπερτοπικούς πόλους αναψυχής την Δυτική και την Βορειοδυτική Πύλη της Αθήνας και εισόδους σε αυτό τους διαμορφωμένους σε χώρους αναψυχής λατομικούς χώρους του Κορυδαλλού, της Πετρούπολης και του Καματερού.

- Ορεινός όγκος της Πεντέλης: Διαμορφώνεται σε έναν υπερτοπικό πόλο αναψυχής, αθλητισμού και πολιτισμού, με την ανάδειξη των αρχαίων λατομείων, την αποκατάσταση και ανάδειξη του τοπίου, την προστασία της λίμνης και των αρχαιολογικών χώρων του Μαραθώνα.
- Ορεινός όγκος της Πάρνηθας: Καθορίζεται σαν περιοχή υψηλής προστασίας στο μεγάλο τμήμα του, διότι αποτελεί το σημαντικότερο ορεινό οικοσύστημα της Αττικής. Το υπόλοιπο τμήμα του ορεινού όγκου καθορίζεται σαν περιοχή αναψυχής και πολιτισμού, με πόλους στη Φυλή, στο Μετόχι, στο Τατόι και στη Μάλεζα.
- Ορεινοί όγκοι της Λαυρεωτικής (Μερέντα, Μαυροβούνι, Πάνειο, Όλυμπος και υψώματα Λαυρεωτικής): Καθορίζονται σαν περιοχές αναψυχής, εντός των οποίων ιδιαίτερη σημασία σε θέση και σε έκταση έχουν οι αρχαίες και νεότερες μεταλλευτικές εγκαταστάσεις που χαρακτηρίζουν την περιοχή. Οι ιδιαίτερα σημαντικοί πόλοι αναψυχής και πολιτισμού Σούνιο και Θορικός, βρίσκονται σε συνάφεια με τον ορεινό όγκο και συνδέονται με αυτόν.
- Ορεινοί όγκοι Δυτικής Αττικής (Γεράνεια, Πατέρας, Πάστρα, Κιθαιρώνας): Καθορίζονται σαν περιοχές αναψυχής, πεζοπορίας και θέας και αναδεικνύεται ο χαρακτήρας τους ως ιστορικών περασμάτων, με την διαμόρφωση αξόνων πεζοπορίας που ακολουθούν αρχαίους δρόμους και μονοπάτια. Αναδεικνύονται σαν κυρίαρχοι πόλοι οι αρχαιολογικοί χώροι των Αιγοσθένων και Ελευθερών και οι ευαίσθητες περιοχές και τα τοπία Ψάθας- Βαθυχορίων και Γερανείων.
- Ορεινοί όγκοι Βόρειας Αττικής: Περιλαμβάνουν τις λοφώδεις εκτάσεις βορείως της Πεντέλης και της Πάρνηθας. Καθορίζονται σαν περιοχές αναψυχής, με πόλους τους αρχαιολογικούς χώρους του Αμφιαράιου και της Ραμνούντου και το τοπίο της Μαλακάσας.

Π8: Παράρτημα του Άρθρου 22

1. Ειδικότερα μέτρα για τα ιστορικά κέντρα των πόλεων της Αττικής (παράγραφος 2 του ανωτέρω Άρθρου):

α) Ιστορικό Κέντρο Αθήνας

Πρωθείται η μερική πεζοδρόμηση των αξόνων που συγκεντρώνουν σχεδόν το σύνολο των επισήμων κτιρίων, των μνημείων και των κτιρίων αρχιτεκτονικού, καλλιτεχνικού και ιστορικού ενδιαφέροντος της νεώτερης Αθήνας. Πρόκειται για τις λεωφόρους Πανεπιστημίου, Βασιλίσσης Όλγας και Αμαλίας καθώς και τμήματα των λεωφόρων Σταδίου, Ακαδημίας, Βασιλίσσης Σοφίας, Πειραιώς, Πατησίων και Αγίου Κωνσταντίνου.

Πρωθούνται μελέτες κυκλοφοριακών παρεμβάσεων κυρίως με έργα που εξασφαλίζουν την εκτόνωση των κυκλοφοριακών φόρτων του κέντρου και βελτιώνουν τις ενοποιήσεις των χώρων πεζοποριών χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό.

Πρωθούνται διαμορφώσεις των οδών Μητροπόλεως, Κολοκοτρώνη, Αθηνάς, οι αναπλάσεις πλατειών και ελευθέρων χώρων, η αποκατάσταση όψεων διατηρητέων κτιρίων, οι μορφολογικές επεμβάσεις στις όψεις κτιρίων επί αρχαιολογικών χώρων, και πλατειών και η επέκταση των πεζοδρομήσεων του ιστορικού κέντρου. Πρωθούνται οι σχετικές θεσμικές ρυθμίσεις.

Δημιουργείται ένα δίκτυο πεζοδρόμων που συσχετίζεται με χώρους πρασίνου και μνημεία και είναι σε στενή σχέση με τις εμπορικές λειτουργίες του κέντρου της πόλης.

β) Ιστορικό Κέντρο Πειραιά

Πρωθείται η μερική ή ολική πεζοδρόμηση αξόνων που συγκεντρώνουν μεγάλο μέρος των επίσημων κτιρίων, μνημείων και κτιρίων με αρχιτεκτονικό, καλλιτεχνικό και ιστορικό ενδιαφέρον ή συνδέουν χώρους με παραδοσιακές δραστηριότητες του νεώτερου Πειραιά. Πρόκειται για τις ακτές Θεμιστοκλέους, Μουτσοπούλου και Κουντουριώτη και τη λεωφόρο Βασιλέως Γεωργίου.

Πρωθούνται οι μελέτες κυκλοφοριακών και θεσμικών ρυθμίσεων, διαμορφώσεων ελευθέρων χώρων, επεμβάσεων επί των όψεων των κτιρίων του θαλασσίου μετώπου, αποκατάσταση - ανάδειξη των διατηρητέων κτιρίων και κτιρίων ιστορικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος. Επίσης πρωθούνται οι μελέτες ανάπλασης των πλατειών Τερψιθέας, Δημαρχείου και Ωρολογίου, και της περιοχής Δραπετσώνας - λιμανιού και επεκτείνονται οι πεζοδρομήσεις στο Ιστορικό Κέντρο. Αναδεικνύονται τα αρχαία τείχη και το τοπίο των ακτών του Πειραιά, οργανώνεται το αρχαιολογικό πάρκο και ο περίπατος των τειχών της Πειραικής.

γ) Ιστορικό Κέντρο Κηφισιάς

Πρωθείται μελέτη για τη διεύρυνση των ορίων του ιστορικού κέντρου προκειμένου σε αυτό να περιληφθούν τα Αλώνια και περιοχές της Κάτω Κηφισιάς και του Κεφαλαρίου.

Πρωθείται μελέτη για τη διαμόρφωση ειδικών όρων δόμησης που θα εξασφαλίζουν:

- Χαμηλό συντελεστή και κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανοικοδόμηση των ελευθέρων οικοπέδων ώστε τα νέα κτίρια να είναι απόλυτα προσαρμοσμένα στο παραδοσιακό περιβάλλον.
- Την προστασία των ιδιαίτερων πολεοδομικών χαρακτηριστικών της περιοχής (μεγάλοι κήποι, μάντρες, αυλόθυρες κλπ) και τον περιβάλλοντα χώρο των διατηρητέων κτιρίων.

Πρωθείται η μερική ή ολική πεζοδρόμηση δρόμων που συγκεντρώνουν κτίρια με αρχιτεκτονικό και ιστορικό ενδιαφέρον και παραδοσιακές δραστηριότητες των κατοίκων της πόλης. Πρόκειται για τις οδούς Κασσαβέτη, Κυριαζή, Αδριανού, Ηρώδου του Αττικού, Στροφυλίου, Δεληγιάννη, Μουσών, Πατριάρχου Μαξίμου και Πесματζόγλου καθώς και τμήματα των οδών Λεδίβου, Κολοκοτρώνη, και Όθωνος.

Διαμορφώνονται οι πλατείες του Κεφαλαρίου, του Αγ. Δημητρίου και πεζοδρομούνται οι γύρω δρόμοι. Προωθείται η προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων της Κηφισιάς και η προστασία και ανάδειξη με συγκεκριμένες ρυθμίσεις του ρέματος της Πύρνας. Προωθείται η πεζοδρόμηση του μεγάλου μέρους των οδών των Αλωνίων (Κασσαβέτη, Αλωνίων, Καρπάθου Άνδρου και Κηφισσίας)

δ) Ιστορικό Κέντρο Λαυρίου

Προωθείται μελέτη για τον επανακαθορισμό των ορίων του Ιστορικού Κέντρου του Λαυρίου και τη θέσπιση διατάξεων σε χρήσεις γης και όρους δόμησης που θα εξασφαλίζουν την προστασία των παραδοσιακών κτιρίων του πολεοδομικού ιστού.

Προωθείται η διαμόρφωση και ανάπτυξη της κεντρικής πλατείας, του χώρου της Σιδηροδρομικής Γραμμής του Λαυρίου και των ελευθέρων χώρων του λιμανιού και του παλαιού Σιδηροδρομικού Σταθμού.

Προωθείται η προστασία και ανάδειξη των σημαντικών βιομηχανικών εγκαταστάσεων της πόλης, του νεκροταφείου, της δημοτικής αγοράς, η τμηματική διαμόρφωση του δικτύου πεζοδρόμων του ιστορικού κέντρου και η ανάπτυξη, ανάδειξη διατηρητέων κτιρίων καθώς και των μετώπων της πλατείας και του λιμανιού.

ε) Ιστορικό Κέντρο Μεγάρων

Προωθείται η οριοθέτηση του ιστορικού κέντρου των Μεγάρων. Προστατεύονται και αναδεικνύονται τα μνημεία και οι αρχαιολογικοί χώροι και αναδεικνύονται το αρχαίο τείχος και τα Μακρά τείχη. Επεκτείνεται το δίκτυο πεζοδρόμων και συσχετίζεται με τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία.

Θεσπίζονται ρυθμίσεις για την προστασία του πολεοδομικού ιστού των αξιόλογων κτιρίων των χώρων παραδοσιακών δραστηριοτήτων και κυρίως των Ακροπόλεων της Αλκάθου και της Καρίας που συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό μνημείων της πόλης.

στ) Ιστορικό Κέντρο Ελευσίνας

Προωθείται η μελέτη για την οριοθέτηση του ιστορικού κέντρου της Ελευσίνας. Εντός του ορίου περιλαμβάνονται ο αρχαιολογικός χώρος, τμήμα της Ιεράς Οδού, μέχρι τη γέφυρα του Αδριανού, τμήμα του λιμανιού και τμήμα της νεώτερης πόλης που συγκεντρώνει στοιχεία από τη σύγχρονη ιστορία της.

Προωθείται η μελέτη δημιουργίας δικτύου πεζοδρόμων εκτός της Ιεράς Οδού, και η θέσπιση διατάξεων για την προστασία και ανάδειξη των πολεοδομικών και αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών της νεώτερης προσφυγικής Ελευσίνας.

Προωθούνται μελέτες για την ανάπτυξη αξιόλογων κτιρίων, μετόπων οδών πλατειών και των όψεων της πόλης προς τον αρχαιολογικό χώρο καθώς και αξιόλογων βιομηχανικών εγκαταστάσεων (Βότρυς Ελαιουργική κλπ), του λιμανού και των αργούντων λατομικών εγκαταστάσεων.

2. Στα προγράμματα για την ανάδειξη συνόλων με ιδιαίτερα πολεοδομικά χαρακτηριστικά (παράγραφος 3 του ανωτέρω άρθρου) περιλαμβάνονται κυρίως:

- α) Πρόγραμμα για την προστασία και ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών της Αττικής, της Παιανίας, των Βιλλίων , του Βαρνάβα του Κουβαρά των Καλυβίων Ολύμπου και των μικρών ή μεγάλων τμημάτων που διατηρούν παραδοσιακό χαρακτήρα στο Μαραθώνα, στην Κερατέα, στο Μαρκόπουλο, στο Πικέρμι, στο Άνω Σούλι, στο Γραμματικό, στον Αυλώνα, στο Μαρκόπουλο Ωρωπού, στο Καπανδρίτι , στα Καλύβια.
 - β) Πρόγραμμα για την προστασία και ανάδειξη των παραδοσιακών συνόλων που διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά και ιστορικά τους χαρακτηριστικά, όπως οι προσφυγικοί Συνοικισμοί στη Ν. Φιλαδέλφεια, στη Νίκαια, στην Ν. Ιωνία, στην Καισαριανή, στην Δραπετσώνα και οι βιομηχανικοί συνοικισμοί που περιβάλλουν το ιστορικό κέντρο του Λαυρίου και η Καμάριζα .
 - γ) Πρόγραμμα για την προστασία και ανάδειξη των αξιόλογων κτιριακών συνόλων με ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά και ιστορικό ενδιαφέρον, που εντοπίζονται στα παλαιά χωριά του λεκανοπεδίου (Μαρούσι, Χαλάνδρι, Πολύδροσο) και τους παλιούς και νεότερους συνοικισμούς του Ψυχικού, της Εκάλης, της Φιλοθέης, της Καλλιθέας και της Ν. Σμύρνης.
 - δ) Πρόγραμμα για την αναβάθμιση μετώπων οδών, που εντοπίζονται σε όλες τις εκτός ιστορικών κέντρων Αθήνα και Πειραιά συνοικίες της πρωτεύουσας (Φιλοπάππου, Κουκάκι, Μέτς, Νεάπολη, Γκύζη, Πατησίων, Αχαρνών, Αγ. Παύλος, Βοτανικός, Πετράλωνα, Γκαζοχώρι) και αποτελούν δείγματα της αρχιτεκτονικής διαφόρων εποχών και της ιστορίας κάθε γειτονιάς.
3. Στα προγράμματα σύνδεσης και ανάδειξης χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων (παράγραφος 7 του ανωτέρω άρθρου) περιλαμβάνονται επιπλέον τα εξής:
- α) Προωθείται κατά το δυνατόν η σύνδεση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας με τον ορεινό όγκο του Αιγάλεω μέσω του Δυπύλου, του Γκαζιού, της Ιεράς Οδού, του Βοτανικού κήπου, της Γεωπονικής Σχολής, του Ελαιώνα, του Μπαρουτάδικου – του Άλσους Αιγάλεω του Δρομοκαϊτείου Θεραπευτηρίου και του Διομήδιου Βοτανικού κήπου και εν συνεχεία με τον αρχαιολογικό χώρο και το ιστορικό κέντρο της Ελευσίνας μέσω Δαφνίου, ιερού Αφροδίτης, λίμνης Κουμουνδούρου, Άσπρου Πύργου και ρωμαϊκής γέφυρας Αδριανού.
 - β) Προωθείται η σύνδεση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας με την Ακαδημία Πλάτωνος. Η σύνδεση ξεκινά από τον Κεραμικό και ακολουθεί το ίχνος του Δημοσίου Σήματος, στις οδούς Πλαταιών και Σαλαμίνας, την πλατεία Ελαιοτριβείων και την οδό Μοναστηρίου και καταλήγει στο Αρχαιολογικό Πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος.
 - γ) Με κομβικό σημείο την περιοχή Γκαζιού Κεραμικού διαμορφώνεται στο κέντρο της Αθήνας ένα δίκτυο αδιάκοπτης πορείας πεζών που ξεκινά από το Δαφνί, το Αιγάλεω και φτάνει μέχρι τον Υμηττό με διακλαδώσεις προς την Ακαδημία

Πλάτωνος, τη Πειραιώς, το ιστορικό κέντρο του Πειραιά και το Φάληρο, τον Αρδητό, το Λυκαβηττό, το Πεδίο του Άρεως και τα Τουρκοβούνια.

- δ) Προωθείται η ενοποίηση του ιστορικού κέντρου του Πειραιά, του Δημοτικού Θεάτρου και του Πασσαλιμανιού μέσω Ακτής Κουντουριώτου, Τουρκολίμανου, των αξιόλογων αρχιτεκτονικών συνόλων της Καστέλλας και ακτής Δηλαβέρη και Πρωτοψάλτη, με τις αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις του Φαληρικού όρμου και στη συνέχεια με τις διαμορφώσεις των ακτών του Σαρωνικού.
- ε) Προωθείται πρόγραμμα για τη δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών σε όλους τους δήμους της Αττικής που συνδέουν κατά το δυνατόν όλα τα πολιτιστικά στοιχεία τοπικού ή υπερτοπικού ενδιαφέροντος του δήμου. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μελέτες και έργα για τη δημιουργία πολιτιστικών περιπάτων σε κάθε οικισμό. Οι περίπατοι αυτοί συνδέουν με κατάλληλες, διαμορφώσεις, πεζοδρομήσεις, ενοποιήσεις όλους τους χώρους μνημειακού, αρχαιολογικού, πολιτιστικού, ιστορικού, και αρχιτεκτονικού τοπικού ή υπερτοπικού ενδιαφέροντος. Επίσης συνδέουν πλατείες και γενικά χώρους κοινωνικής συναναστροφής. Πολιτιστικοί περίπατοι επίσης δημιουργούνται στον εξωαστικό χώρο κάθε δήμου και εντάσσονται με κατάλληλες συνδέσεις στο δίκτυο των μεγάλων πολιτιστικών διαδρομών αλλά και στο δίκτυο πρασίνου της Αττικής.
4. Στη συνέχεια παρατίθενται αναλυτικότερα στοιχεία των προαναφερόμενων προγραμμάτων και παρεμβάσεων.
- α) Σύνδεση ιστορικών κέντρων Αθήνας – Πειραιά: Η περιοχή αποκτά χαρακτήρα αναψυχής και πολιτισμού. Για τους λόγους αυτούς:
- Η περιοχή σχεδιάζεται να συγκεντρώσει μεγάλους χώρους πολιτιστικού χαρακτήρα και συγγενών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
 - Αναδεικνύονται τα Μακρά Τείχη, το ίχνος τους και η ιστορικότητα του άξονα της οδού Πειραιώς.
 - Αναδεικνύεται το αξιόλογο κτιριακό δυναμικό της περιοχής (σημαντικά δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής κλπ)
- Κατά μήκος του άξονα της σύνδεσης δημιουργούνται είσοδοι στα ιστορικά κέντρα Αθήνας και Πειραιά, με κατάλληλες διαμορφώσεις χώρων αναψυχής, περιπάτου, πολιτισμού, ο οποίος συμπλέκεται με λοιπές δραστηριότητες της περιοχής.
- β) Σύνδεση αρχαιολογικών κέντρων ιστορικού κέντρου Αθήνας: Στις μελέτες και στα έργα περιλαμβάνονται :
- Ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, επέκταση των ανασκαφών, συντήρηση, σήμανση και διαμόρφωση της καλής αντιληπτικής εικόνας τους για τους επισκέπτες.
 - Διαμορφώσεις -αναπλάσεις οικοδομικών τετραγώνων στον Κεραμεικό (Πειραιώς – Ασσωμάτων – Ερμού και Μελιδόνη), στο Μοναστηράκι

(Μητροπόλεως – Άρεως – Πανδρόσου – Αιόλου), και στο εμπορικό κέντρο (Αιόλου – Ευριπίδου – Αριστείδου – Σοφοκλέους).

- Πεζοδρομήσεις, αναπλάσεις- αναδείξεις οδών και κυκλοφοριακές ρυθμίσεις. Οργάνωση χώρων στάθμευσης στην περιοχή.
- Διαμορφώσεις ελευθέρων χώρων, πλατειών, πάρκων και αισθητικές παρεμβάσεις.
- Μορφολογικές επεμβάσεις στις όψεις των κτιρίων επί αρχαιολογικών χώρων, πλατειών κλπ
- Εξασφάλιση ελευθέρων χώρων και ένταξή τους στο δίκτυο ενοποίησης.

γ) Σύνδεση ιστορικών Κέντρων Αθήνας – Ελευσίνας. Ιερά Οδός:

- Προωθείται ολοκληρωμένη μελέτη της σύνδεσης και ρύθμιση των κυκλοφοριακών προβλημάτων που προκύπτουν από την συσχέτισή της με τον οδικό άξονα της Ιεράς Οδού.
- Παράλληλα προωθούνται επιμέρους μελέτες για την τμηματική υλοποίηση του έργου στα σημεία που οι συνθήκες είναι ώριμες (πεζοδρόμηση Ιεράς Οδού έως την οδό Κωνσταντινουπόλεως – ανασκαφές ανάδειξη και ανάπτυξη της οδού).
- Επίσης αναδεικνύονται κατά μήκος της πορείας τα πολεοδομικά σημεία αναφοράς, τα μνημεία και οι χώροι που έχουν συνδεθεί με την αρχαία και νεότερη ιστορία μας.

δ) Σύνδεση Ιστορικού Κέντρου Αθήνας με Ακαδημία Πλάτωνος:

- Προωθούνται οι σχετικές μελέτες και ρυθμίσεις για τις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης για την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου Ακαδημίας Πλάτωνος, για μορφολογικές επεμβάσεις στις όψεις των κτιρίων, για διαμόρφωση δικτύου πεζοδρόμων και για την ανάπτυξη πλατειών και ελευθέρων χώρων.
- Με την υλοποίηση των μελετών αυτών εξασφαλίζεται η ανάδειξη του χώρου και των επιμέρους στοιχείων ιστορικού, αρχαιολογικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος.

ε) Ο μεγάλος περίπατος της Αθήνας:

- Σε αυτό τον μεγάλο περίπατο που σχετίζεται άμεσα με το δίκτυο του αστικού πρασίνου εντάσσονται μεγάλο μέρος του ιστορικού κέντρου της Αθήνας, οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μνημεία, οι μνημειακοί άξονες, τα σημαντικότερα σημεία αναφοράς της πόλης οι διασυνδέσεις και οι χώροι πολιτιστικών δραστηριοτήτων της πόλης.

- Ειδικότερα στο κομβικό σημείο της περιοχής του Γκαζιού σε συνδυασμό με την οδό Πειραιώς δημιουργείται το πολιτιστικό πάρκο του Κεραμεικού στο οποίο λαμβάνουν χώρα μεγάλης κλίμακας πολιτιστικά γεγονότα.
- Το πάρκο αυτό θα αποτελέσει το ένα σκέλος από το πολιτιστικό δίπολο που διαμορφώνεται στο Μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας. Ο άλλος πόλος έχει εκ των πραγμάτων διαμορφωθεί στην περιοχή γύρω από τους λόφους Στρέφη και Λυκαβηττό με τη μορφή πέταλου, όπου συγκεντρώνονται τα σημαντικότερα μουσεία, σημαντικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά και πνευματικά Ιδρύματα, Πνευματικά Κέντρα, χώροι καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, Βιβλιοθήκες κλπ.

στ) Πρόγραμμα ενοποίησης Ιστορικού Κέντρου Πειραιά με Φαληρικό Όρμο:

- Διαμορφώνεται στον Πειραιά μεγάλος παραλιακός περίπατος που ξεκινά από τη σχολή ναυτικών δοκίμων και μέσω Ακτής Θεμιστοκλέους, λιμένα Ζέας, Ακτής Κουμουνδούρου και Φαλήρου καταλήγει στην Εσπλανάδα και το Πάρκο Ναυτικής Παράδοσης.
- Προωθούνται οι μελέτες κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, διαμορφώσεων χώρων, κήρυξης διατηρητέων μνημείων, ανάπλασης του θαλάσσιου μετώπου και οι λοιπές θεσμικές ρυθμίσεις που εξασφαλίζουν την ενοποίηση των χώρων και την ανάδειξη του πολιτιστικού και του ιστορικού πλούτου της περιοχής.

3. Οι μελέτες για τα προγράμματα σύνδεσης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Αττικής (παράγραφος 8 του ανωτέρω Άρθρου) αφορούν:

- Πρόγραμμα σύνδεσης του αρχαιολογικού χώρου του Ραμνούντα, με Μαραθώνα (διαδρομή Πausanία), Οινόη, Μονή Αγ. Γεωργίου Βρανά (αρχαίος δρόμος), καταρράχτη Διονύσου, ιερό Διονύσου, αρχαία λατομεία Πεντέλης, αρχαία οδός καταγωγής, κτήμα Συγγρού ή ρέμα Χαλανδρίου.
- Πρόγραμμα σύνδεσης του αρχαιολογικού χώρου του Ραμνούντα με Βαρνάβα, Γραμματικό, λίμνη Μαραθώνα, αρχαίες Αφίδνες, Δεκέλεια, Τατόϊ, Κηφισιά ή Κηφισός ποταμός.
- Πρόγραμμα σύνδεσης του Αμφιαράϊου Ωροπού με τη Μαλακάσα, το Κατσιμίδι (αρχαίος δρόμος), το Τατόϊ, την Κηφισιά ή τον Κηφισό.
- Πρόγραμμα σύνδεσης του Σουνίου και το μεγάλο πολιτιστικό πάρκο της Λαυρεωτικής με το Πάνειο (σπήλαιο Κερατέας), τον Υμηττό (σπήλαιο Παιανίας, μονές Αγ. Γεωργίου Καρέα και Καισαριανής), το κτήμα Συγγρού και την ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων.
- Πρόγραμμα σύνδεσης της Βράωνας με Μερέντα, Πάνειο και Υμηττό όπως ανωτέρω.

- Πρόγραμμα σύνδεσης των Αιγιοσθένων με αρχαία Ερένεια, αρχαία Οινόη (αρχαίος δρόμος), φρούριο Φυλής, σπήλαιο Πανός, αρχαίο τείχος Δέμα, ορεινός όγκος Αιγάλεω, Δαφνί, Ιερά Οδός.
4. Οι πολιτιστικές εγκαταστάσεις διεθνούς εμβέλειας (παράγραφος 9 του ανωτέρω Άρθρου) περιλαμβάνουν:
- Νέο Μουσείο Ακρόπολης στην περιοχή Μακρυγιάννη
 - Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο στην περιοχή Ακαδημία Πλάτωνος
 - Εθνική Λυρική Σκηνή και Εθνική Βιβλιοθήκη στον χώρο του παλιού Ιπποδρόμου. Ο συνδυασμός των δύο πολιτιστικών λειτουργιών σε ενιαία εγκατάσταση θα λειτουργήσει και ως διεθνές κέντρο ενημέρωσης και μουσικής εκπαίδευσης σε συνδυασμό με Μητροπολιτικό Πάρκο Πρασίνου και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και Δημοτικό Πάρκο Αθλητισμού – Αναψυχής
 - Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στο παλιό εργοστάσιο ΦΙΞ στη Λ. Συγγρού
 - Συνεδριακό – Πολιτιστικό Κέντρο στον Φαληρικό Όρμο (Ολυμπιακή εγκατάσταση Tae Kwon Do)
 - Στο Μητροπολιτικό Πάρκο Ελληνικού
 - Εκθεσιακό – Συνεδριακό Κέντρο
 - Μουσειακό Σύμπλεγμα Αεροπορίας
 - Κέντρο Μεσογειακής Τέχνης
 - Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιώς
 - Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης (Γουλανδρή)

Π9: Παράρτημα του Άρθρου 24

1. Οι προαστιακές σιδηροδρομικές γραμμές που προβλέπονται στην παράγραφο 3 είναι:
- Πειραιάς-Αθήνα-Μενίδι (ΣΚΑ),
 - ΣΚΑ-Αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» (ταχεία σύνδεση),
 - ΣΚΑ-Δουκίσσης Πλακεντίας-Ραφήνα,
 - ΣΚΑ-Κορωπί-Λαύριο,
 - ΣΚΑ-Οινόη-Χαλκίδα/Θήβα,
 - ΣΚΑ-Ελευσίνα-Μέγαρα (υφιστάμενη γραμμή),
 - ΣΚΑ-Κόρινθος/Λουτράκι (ταχεία σύνδεση).
2. Οι γραμμές του Μετρό που προβλέπονται στην παράγραφο 4 είναι:

- Γραμμή 1- ΗΣΑΠ :θα πηγαίνει από το Κερατσίνι και τον Πειραιά έως την Κηφισιά και τη Νέα Ερυθραία
- Γραμμή 2 : από το Ζεφύρι και το Περιστερί έως το Ελληνικό και τη Γλυφάδα
- Γραμμή 3 : από το Αεροδρόμιο και τη Μεσογείων έως το Αιγάλεω και τον Πειραιά
- Γραμμή 4 : από την Πετρούπολη και το Γαλάτσι μέσω του Πανεπιστημίου έως το Μαρούσι και τη Λυκόβρυση
- Γραμμή 5 : από το Βύρωνα και το Παγκράτι έως τα Πατήσια, τη Ν.Φιλαδέλφεια και τα Άνω Λιόσια
- Γραμμή 6Α : από το Χαλάνδρι και του Γκύζη έως την Καλλιθέα και την Πειραιϊκή Χερσόνησο
- Γραμμή 6Β : από το Θησείο και την Πέτρου Ράλλη έως το Κερατσίνι και το Πέραμα
- Γραμμή 7 : από το Χαϊδάρι και τη Λ.Καβάλας έως τη Νέα Σμύρνη και τον Άλιμο
- Γραμμή 8 : κυκλική γραμμή που θα συνδέει αρκετές από τις περιοχές αυτές μεταξύ τους

Η ακριβής χάραξη των επεκτάσεων και νέων γραμμών του Μετρό θα προκύψει από τις σχετικές μελέτες, ενώ θα είναι δυνατή η περαιτέρω επέκταση και η περαιτέρω χάραξη νέων γραμμών κατόπιν σχετικής μελέτης μεταφορών.

3. Η διαδρομή Τραμ που προβλέπεται στη παράγραφο 5 είναι:

- Κέντρο Αθήνας – Φιξ – Ν. Σμύρνη – Π. Φάληρο – Παραλιακή (αμφίπλευρα μέχρι Πειραιά και Βούλα).

Π10: Παράρτημα του Άρθρου 30

Οι στρατηγικές ζώνες της παραγράφου 6 χωροθετούνται :

- Στη Δραπετσώνα, μικτή ζώνη τριτογενών δραστηριοτήτων
- Στον Ελαιώνα, μικτή ζώνη υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, εδρών επιχειρήσεων και μεταποίησης
- Στην Παλλήνη, στην περιοχή προσπέλασης στο Διεθνή Αερολιμένα, μικτή ζώνη τριτογενών δραστηριοτήτων
- και στις ΒΕΠΕ Εθνικής Εμβέλειας, όπως:
 - Στη θεσμοθετημένη ΒΙΠΕ Φυλής
 - Στο θεσμοθετημένο ΒΙΟΠΑ Μεγάρων
 - Στο θεσμοθετημένο ΒΙΠΑ Αυλώνας

Π11: Παράρτημα του Άρθρου 33

Οι υποδομές της παραγράφου 3 περιλαμβάνουν:

- **Συνεδριακό** τουρισμό: ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμός μεγάλων συνεδριακών κέντρων στο Φαληρικό Ορμο (κτίριο taekwondo) και στο Ελληνικό (εντός του Μητροπολιτικού Πάρκου), εκσυγχρονισμός υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων σε ξενοδοχεία και σε νησιά).
- **Εκθεσιακό** τουρισμό: Ολοκλήρωση εγκαταστάσεων Helexpo και Ελληνικού.
- **Θαλάσσιο** τουρισμό: Ολοκλήρωση προγράμματος έργων λιμένων αναψυχής (Φαληρικού Δέλτα, Αγίου Κοσμά, Ζέας, Φλοίσβου, Αλίμου, Βουλιαγμένης), συμπλήρωση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υπολοίπων λιμένων αναψυχής (Λαυρίου, Μεθάνων, Αίγινας), δημιουργία νέων λιμένων αναψυχής (Σαλαμίνας) και καταφύγιων τουριστικών σκαφών (Ραφήνας, Σχοινιά Μαραθώνα, Μαρκοπούλου Μεσογαίας, Αναβύσσου).
- **Τουρισμό – Αναψυχή: Θεματικά πάρκα** και υπερτοπικοί πόλοι, σύμφωνα με το Παράρτημα του άρθρου 17
- **Ήπιο ορεινό τουρισμό** (διαδρομές, δραστηριότητες αναψυχής)
- **Αθλητικό**- Προπονητικό τουρισμό (αξιοποίηση Ολυμπιακής αθλητικής υποδομής/ Ολυμπιακό Πάρκο ως αξιοθέατο)
- **Τουρισμό μεγάλων γεγονότων** (mega events).
- **Σπορ αέρος** (χρήση αεροδρομίου Τατοίου, αερολέσχες)
- **Αγροτουρισμό**: Αττικό πάρκο στα Μεσόγεια, οικολογικά πάρκα στα Μέγαρα, Οινόη και Βόρεια Αττική